Volksrepubliek China

Algemeen juridisch en reglementair kader

20 - 29 octobre 2011

Studie verwezenlijkt ter gelegenheid van de gezamenlijke economische zending onder het voorzitterschap van Z.K.H. Prins Filip

agentschap voor buitenlandse handel

Inhoud

Inleiding 6

DEEL I: Uitvoer naar de Volksrepubliek China – Douanereglementering bij invoer, vereiste documenten en productreglementering 8

A. Invoerreglementering 10

1. Algemeen kader 15

1. Praktische benadering van de Chinese invoerregeling 15
2. Internationale en regionale integratie 21
3. Vrijhandelsakkoorden 23

2. Invoerformaliteiten 27

1. Algemene principes – registratie 27
2. Praktisch: de aangifte 28
3. Vergunningen en quota 29
4. Invoerverboden 31
5. Wapenembargo 33

3. Tarief, douanewaarde en bijkomende heffingen 35

1. Douanetarief 35
2. Douanewaarde 37
3. Exportheffingen 38
4. Bijkomende heffingen 39

4. Vrijstellingen en douaneregimes 41

1. Vrijstellingen 41
2. Opschorting van invoerrechten 42
3. Tijdelijke invoer 42
4. Veredelingsverkeer 44
5. Vrije zones 45

B. Documenten bij invoer in de Volksrepubliek China 48

1. Handelsdocumenten 51

1. Algemeen 51
2. Legalisatie 51
3. Handelsfactuur 52
4. Proformafactuur 56
5. Paklijst 57
6. Certificaat van oorsprong 57
7. Vrachtbrief 58
8. Verzekeringscertificaat 58

2. Administratieve documenten 61
1. Douanedocument 61
2. Invoervergunning 64
3. Overige documenten en certificaten 64

C. Productreglementering – Etikettering en verpakking 70

1. Normen 71
1. Normen en technische voorschriften - algemeen 71
2. WTO 73
3. CCC 74
2. RoHS-certificaat 81
3. IT-apparaten 83
4. Brandwerende materialen 85
5. Spoorwegmateriaal 85
6. Drukapparatuur 85
7. Geneesmiddelen en medische hulpmiddelen 87
8. Cosmetica 89
9. Levensmiddelen, planten en dieren 91
10. Etikettering en consumentenbescherming 93

DEEL II: Zakendoen met de Volksrepubliek China – Juridisch kader 94

1. Algemeen 97
1. Inleidende opmerkingen 97
2. Contracten met de Volksrepubliek China – zin en onzin 98
3. Juridische organisatie van de Volksrepubliek China 101
4. Aanbevelingen 104
2. Internationale koopovereenkomst 109
1. Weens koopverdrag 109
2. Chinees verbintenissenrecht 111
3. Vormvereisten 112
4. Taal 113
5. Algemene voorwaarden 113
6. Bevoegdheid 113
7. Eigendomsoverdracht en eigendomsvoorbehoud 115
8. Conformiteit en productaansprakelijkheid 115
9. Betaling 117
10. Zekerheden 119
11. Verjaring 120
12. Overheidsopdrachten 121

3. Agentuurcontract en concessie van alleenverkoop 123
1. Agentuur 124
2. Concessie van alleenverkoop 131
4. Internationaal privaatrecht 133
1. Toepasselijk recht 135
2. Geschillenbeslechting en exequatur 136
3. Arbitrage 149
4. Apostilleverdrag 155
5. Intellectuele eigendom 157
1. Non Disclosure Agreement 158
2. Administratief kader 172
3. Douane 176
4. Octrooien 177
5. Merken 178
6. Auteursrecht 179
7. Handelsgeheimen 180
8. Technologiecontracten 181

Inleiding

De handel met de Volksrepubliek China wint nog steeds aan belang. Om het overzicht van de wettelijke bepalingen waarmee onze ondernemers in hun commerciële relaties met de Volksrepubliek moeten rekening houden hanteerbaar te houden, bestaat deze studie uit twee delen.

In het eerste deel wordt de reglementering bij invoer besproken. Er wordt ingegaan op de algemene werking van de Chinese douaneadministratie met een overzicht van de internationale en regionale integratie van de Volksrepubliek China alsook van de verschillende vrijhandelsakkoorden die het land sloot. Vervolgens worden de invoerformaliteiten specifiek besproken (hoe een aangifte doen, wat zijn de termijnen, welke vergunningen zijn nodig, invoerquota of -verboden, enz.), wordt dieper ingegaan op de geldende invoertarieven en andere van toepassing zijnde heffingen, wordt opgesomd welke goederen vrijgesteld worden en welke bijzondere douaneregimes in China bestaan. Verder worden de documenten opgelijst die bij inklaring in de Volksrepubliek voorgelegd moeten worden (zowel handelsdocumenten als administratieve documenten). Tot slot wordt een bondig overzicht gegeven van enkele bijzondere normen en productregels (o.m. met betrekking tot etikettering) die bij de invoer van bepaalde goederen van toepassing zijn.

In het tweede deel wordt dieper ingegaan op het zakendoen met Chinese handelspartners. Er wordt gekeken naar hoe men in de Volksrepubliek aankijkt tegen contracten, welke afspraken zeker moeten gemaakt worden en hoe deze afspraken vervolgens afgedwongen kunnen worden. Verder komt aan bod wat de Chinese wetgeving bepaalt met betrekking tot koopovereenkomsten (vormvereisten, taal, conformiteit, betaling, enz.), agentuurcontracten en concessies van alleenverkoop. Vervolgens wordt ook nader ingegaan op de rechtskeuze in overeenkomsten met Chinese partners en de bevoegdheid van rechtbanken en arbitrage-instanties om zich over de gemaakte afspraken uit te spreken. Tot slot wordt een hoofdstuk gewijd aan de bescherming van de intellectuele eigendom. Gelet op de bedenkelijke reputatie van de Volksrepubliek China in dit domein (namaak, parallelhandel, enz.), is dit een niet onbelangrijk luik. Nu het land de controle - deels onder internationale druk - opvoert, is veel wetgeving hieromtrent in volle ontwikkeling en daardoor onderhevig aan voortdurende verandering.

DEEL I: Uitvoer naar de Volksrepubliek China – Douanereglementering bij invoer, vereiste documenten en productreglementering

A. Invoerreglementering

Er is bijzonder veel informatie over het Chinese invoerregime op het internet beschikbaar.

Alle officiële diensten voor exportpromotie hebben, gelet op het potentiële belang van de Chinese markt voor hun exporteurs, wel een pagina gewijd aan de Chinese invoervoorschriften en ook de grote internationale consultants wijden op hun websites veel aandacht aan de Volksrepubliek China. Daarnaast zijn er verschillende online publicaties over dit onderwerp en ook de verschillende bevoegde Chinese autoriteiten hebben zelf via het web heel wat informatie ter beschikking gesteld.

Het probleem is echter dat de kwaliteit van de aangeboden informatie niet altijd gelijk is. Sommige informatie is gekleurd in het belang van haar doelgroep, sommige informatie is voor exporteurs weinig relevant en sommige websites hebben moeite met de actualisering van de aangeboden informatie.

Niettemin vormen de volgende webadressen een goed startpunt voor de zoektocht naar algemene informatie over het Chinese invoerregime. Verder in deze studie zal, als meer specifieke onderwerpen worden aangesneden (douanetarief, handelsbelemmeringen, sanitair en fytosanitair, …) naar meer specifieke informatie worden verwezen.

Chinese autoriteiten:

- de Chinese douane: http://www.customs.gov.cn/ (Chinees) en http://english.customs.gov.cn/publish/portal191/ (Engels)

- het Chinese ministerie van Handel, onder andere bevoegd voor Buitenlandse Handel en Economische Samenwerking: http://www.mofcom.gov.cn/index.shtml (Chinees) http://english.mofcom.gov.cn/ (Engels)

- de Chinese belastingadministratie: http://www.chinatax.gov.cn/ (Chinees) en http://www.chinatax.gov.cn/n6669073/index.html (Engels)

Europese Unie:

- Market Access Database: http://madb.europa.eu/

- EU-China Trade Project: http://www.euctp.org/

Verenigde Staten:

- U.S. Government's Export Portal: http://www.export.gov/china/
- US-China Business Council: http://www.uschina.org/

Exportpromotiediensten:

- Vlaanderen: Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen (FIT – Vlaanderen): http://www.flanderstrade.be/ (ga naar "landen" en selecteer "landendossier China")
- Brussel: Brussel Invest & Export (BIE): http://www.bruxelles-export.be/ (ga naar "landeninformatie China" of "Archieven" → "Brussel Export" → "Nieuwsbrieven EHA")
- Wallonië: Agence Wallonne à l'Exportation (AWEX – Wallonië): http://www.awex.be/fr-BE/Pages/Home.aspx (onder "fiches pays")
- Nederland: Exportvoorlichtingsdienst (EVD): http://www.agentschapnl.nl/organisatie/divisies/divisie/NL%20EVD%20Internationaal (selecteer "landeninformatie": http://www.agentschapnl.nl/nl/onderwerp/China-verken-uw-kansen)
- Frankrijk: Agence française pour le développement international des entreprises (UBIFRANCE): http://www.ubifrance.fr (website van de France economische missie in China: http://www.ubifrance.fr/chine/mission-economique-ubifrance-en-chine-a-votre-service-a-l-export.html)
- Duitsland: Bundesagentur für Aussenwirtschaft (BfAI): http://www.bfai.de/DE/Navigation/home/home.html (selecteer "China" onder de balk "Schnellsuche")
- Verenigd Koninkrijk: UK Trade & Investment: http://www.ukti.gov.uk/fr_fr/export.html (selecteer "China" onder "Countries")

Vanaf deze webpagina's kan u vaak doorlinken naar andere relevante bronnen (Kamers van koophandel, ambassades, …).

Consultants:

- KPMG: http://www.kpmg.com/cn/en/Pages/default.aspx (met maandelijkse publicatie “China Alert – Tax and regulatory developments)
- PWC: http://www.pwccn.com/home/eng/index.html (met publicatie “China Customs & Trade News”)
- Ernst & Young: http://www.ey.com/CN/en/home (met publicatie “China Tax & Investment News)
- Deloitte: http://www.deloitte.com/view/en_CN/cn/index.htm (pagina met Business Guides en City Profiles)

In de hiernavolgende tekst werd geprobeerd om een zo actueel, volledig en praktisch mogelijk overzicht te brengen van de administratieve (registraties, documenten, …) en fiscale (invoerrechten, …) regels en voorschriften waarmee bij invoer in de Volksrepubliek China van goederen moet worden rekening gehouden.

Gelet op de snelle ontwikkelingen die de Chinese samenleving momenteel doormaakt, zowel op economisch als op maatschappelijk vlak, (bijv. de verplichtingen die het land heeft aangegaan als gevolg van zijn toetreding tot de WTO en de handelspolitieke afspraken die de Volksrepubliek China met zijn voornaamste handelspartners maakt met het oog op de beheersing van zijn internationale handel (openstellen voor invoer en afremmen van uitvoer)), zijn deze regels en voorschriften echter permanent in beweging.

Bovendien gaapt er een diepe kloof tussen de theorie en de toepassing in de praktijk van de Chinese invoerreglementering. Iedere informatie over het Chinese reglementaire kader moet dan ook met het gepaste voorbehoud worden toegepast.

1. Algemeen kader

1. Praktische benadering van de Chinese invoerregeling

Hoewel de Chinese invoervoorschriften steeds meer in overeenstemming met de internationaal geldende normen worden gebracht, leert de realiteit dat de Volksrepubliek China op vele vlakken in administratief opzicht een land in ontwikkeling blijft.

Zo komt het overgrote deel van de overheidsinkomsten van het land nog steeds uit indirecte belastingen, zoals uit BTW en invoerrechten (74 %), terwijl de directe belastingen met 26 % een naar verhouding beperkt aandeel leveren (Bron: *World Bank – World Development Indicators 2011*). Dit in scherp contrast met de EMU en de USA waar de belastingen op goederen en diensten maar respectievelijk 27 % en 3 % van het overheidsbudget stijven (http://siteresources.worldbank.org/DATASTATISTICS/Resources/wdi_ebook.pdf).

Zoals de Russische Federatie en India kent de Volksrepubliek China inderdaad een wijd verbreide praktijk van "*shadow accounting*" en belastingfraude waarin Belgische bedrijven niet gemakkelijk hun weg vinden.

In de "*Corruption Perception Index 2010"* van Transparency International (www.transparency.org) staat de Volksrepubliek China, samen met Colombia, Griekenland, Lesotho, Peru, Servië en Thailand overigens op de 78ste stek (van 178 onderzochte landen), net voor landen als Malawi, Marokko, Albanië, India, Jamaica en Liberia. Ook in de "Bribe Payers Index 2008" waarin dezelfde organisatie onderzoek doet naar de bronnen van internationale corruptie, staat de Volksrepubliek – net na Mexico en voor de Russische Federatie dat op de laatste plaats staat – helemaal onderaan (21ste op 22 onderzochte landen).

Contacten met de Chinese overheid zijn dus over het algemeen vrij corruptiegevoelig en, zoals recentelijk bij herhaling werd aangetoond, is met name de douaneadministratie bijzonder vatbaar voor corruptie.

Als administratie van indirecte belastingen wordt een groot deel van de Chinese belastinginkomsten namelijk door hun interventie gerealiseerd. Maar de douanematerie is daarenboven uit zichzelf ook erg gevoelig voor corruptie:

- buitenlanders zijn dikwijls niet goed vertrouwd met de Chinese invoervoorschriften en elke documentaire fout kan door de Chinese administratie worden uitgebuit;

- administratieve pesterijen ten aanzien van buitenlanders – die dikwijls worden verondersteld in overvloed te baden – worden maatschappelijk vaak als minder erg beschouwd dan ten aanzien van eigen bedrijven en onderdanen;

- de douanewetgeving geeft de administratie doorgaans zeer veel vrijheid in de toepassing van de regels (de douane **mag** uitleg vragen, **kan** documenten aanvaarden…) en bij het bepalen van eventuele sancties (bevoegdheid tot dading). Van die subjectieve bevoegdheden wordt wel eens misbruik gemaakt;

- buitenlanders kunnen zich dikwijls niet verweren tegen administratieve willekeur (taal, afstand, kosten, …);

- het documentaire karakter van de procedures, de taalproblemen, de verschillen in wetgeving tussen het land van uitvoer en het land van bestemming en het gebrek aan communicatie tussen de administraties van de betrokken landen worden door importeurs en exporteurs maximaal in hun voordeel uitgebuit;

- de grote winsten die bepaalde “cowboys” kunnen maken zetten vaak zo veel druk op de prijzen dat – in bepaalde bedrijfssectoren – iedereen welhaast verplicht wordt mee te doen.

Deze realiteit mag in de analyse van het Chinese invoerregime nooit uit het oog verloren worden.

Aan de andere kant mag men er echter ook geen verkeerde conclusies uit trekken en doen alsof er helemaal geen regels zijn:

- hoe beter men de geldende regels kent en naleeft, hoe minder gemakkelijk men slachtoffer is van corruptie;

- wie werkt met gevestigde bedrijven en met systemen van integrale kwaliteitszorg kan zich geen geur van corruptie veroorloven;

- corruptie en omkoping zijn oplossingen op korte termijn. Wie wenst te investeren in een langdurige aanwezigheid op de Chinese markt kan zich geen dergelijke wankele basis veroorloven.

Het is voor Belgische bedrijven niet altijd eenvoudig om beide realiteiten met elkaar te verzoenen, maar toch zijn er enkele vuistregels in acht te nemen:

- laat de invoerformaliteiten in de Volksrepubliek China over aan uw klant, ook wanneer u in de Volksrepubliek over een rep office beschikt. Verkoop dus niet DDP;

- laat u er niet toe verleiden om (bewust) zelf in frauduleuze mechanismen (onderfacturatie, tarificatiefraude, …) mee te stappen. Als uw commerciële partner die keuze maakt, kan u dit niet altijd verhinderen maar laat hem daar dan in elk geval zelf alle verantwoordelijkheid voor dragen (door FOB te verkopen, via tussenvennootschappen, …).

- geef u er rekenschap van dat de kans reëel is dat uw producten, ook al doet u daar niet aan mee, in de Volksrepubliek China met verlaagde facturen, vervalste certificaten, verkeerde tariefnummers enz. worden ingevoerd als u niet met industriële partners werkt;

- leef de leveringsinstructies – en met name de instructies aangaande de douanepost waar de goederen moeten worden aangeboden – scrupuleus na. Als de zending via een douanier die niet “in het schema werd betrokken” moet worden ingeklaard, zijn de gevolgen vaak onoverzienbaar;

- gevestigde bedrijven nemen doorgaans zo weinig mogelijk risico’s. Structuren waar niets te rapen valt als het mis loopt en/of die snel kunnen worden opgedoekt (traders, agenten, …) zijn veel gevoeliger.

Bovendien leert de realiteit dat de kost van invoeren en uitvoeren, in weerwil van deze overwegingen, in de Volksrepubliek beduidend lager is dan in België. Dat blijkt tenminste uit de gegevens van de Wereldbank (http://www.doingbusiness.org/ExploreTopics/TradingAcrossBorders/).

De Volksrepubliek China is – althans volgens deze gegevens - na Maleisië en Singapore inderdaad het goedkoopste land in de wereld wat de uitvoer betreft en na Singapore, Maleisië en de Verenigde Arabische Emiraten wat de invoer betreft. België zit in de onderste regionen wat de kostprijs van zowel in- als uitvoer betreft, maar is wel snel (16de plaats voor uitvoer, 18de plaats voor invoer). Hongkong combineert beide voordelen: relatief goedkoop (11de plaats voor uitvoer en 6de plaats voor invoer) en snel (4de plaats voor uitvoer en 5de plaats voor invoer).

Cijfers voor de Volksrepubliek China ("Trading Across Borders"-ranking: 50ste plaats):

De Volksrepubliek China - Export Procedure (2011)	Duur (in dagen)	Kost (in USD) per container
Voorbereiding documenten	14	250
Binnenlands vervoer en behandeling	2	70
Douane-afhandeling en technische controle	3	85
Haven- en terminalhandling	2	95
Totaal:	**21**	**500**

Volksrepubliek China - Import Procedure (2011)	Duur (in dagen)	Kost (in USD) per container
Voorbereiding documenten	15	260
Binnenlands vervoer en behandeling	2	135
Douane-afhandeling en technische controle	4	70
Haven- en terminalhandling	3	80
Totaal:	**24**	**545**

Cijfers voor Hongkong ("Trading Across Borders"-ranking: 2de plaats):

Hongkong - Export Procedure (2011)	Duur (in dagen)	Kost (in USD) per container
Voorbereiding documenten	2	90
Binnenlands vervoer en behandeling	1	220
Douane-afhandeling en technische controle	1	50
Haven- en terminalhandling	2	265
Totaal:	**6**	**625**

Hongkong - Import Procedure (2011)	Duur (in dagen)	Kost (in USD) per container
Voorbereiding documenten	2	95
Binnenlands vervoer en behandeling	1	200
Douane-afhandeling en technische controle	1	40
Haven- en terminalhandling	1	265
Totaal:	**5**	**600**

Cijfers voor België ("Trading Across Borders"-ranking: 44ste plaats):

België - Export Procedure (2011)	Duur (in dagen)	Kost (in USD) per container
Voorbereiding documenten	3	369
Binnenlands vervoer en behandeling	3	650
Douane-afhandeling en technische controle	1	250
Haven- en terminalhandling	1	350
Totaal:	**8**	**1619**

België - Import Procedure (2011)	Duur (in dagen)	Kost (in USD) per container
Voorbereiding documenten	5	350
Binnenlands vervoer en behandeling	1	650
Douane-afhandeling en technische controle	2	250
Haven- en terminalhandling	1	350
Totaal:	**9**	**1600**

2. Internationale en regionale integratie

Op 11 december 2001, na bijna 15 jaar van onderhandelingen, is de Volksrepubliek China toegetreden tot de World Trade Organisation. In het kader van deze toetreding werd overeengekomen dat de Chinese WTO-verplichtingen de volgende 8 jaren elk jaar zouden worden herzien in de verschillende technische comités (Market Access, Technical Barriers to Trade, TRIMS, TRIPS, …) van de WTO om na 10 jaar een definitieve balans op te maken.

Als gevolg van de toetreding werden de invoertarieven in de Volksrepubliek China verlaagd, werden verschillende bedrijfssectoren opengesteld voor buitenlandse investeerders en werd een groot aantal wettelijke en reglementaire voorschriften gewijzigd en/of uitgevaardigd. Verder in deze studie wordt hierop nader ingegaan.

De andere WTO-lidstaten bedongen de mogelijkheid om tot 2013 ten aanzien van Chinese exportproducten bijzondere vrijwaringsmaatregelen te treffen in het geval die hun markt zouden verstoren. Daarnaast verkregen zij voor Chinese textiel – in ruil voor de afloop van het multivezelakkoord op 31/12/2004 - een vrijwaring gedurende zeven jaar (tot 2008) en in het kader van antidumpingprocedures tegen China kan tot 2016 de “non-market economy”-methodiek worden gebruikt.

Op 24 april 2003 trad de Volksrepubliek China toe tot de WTO Information Technology Agreement uit 1996 (*Ministerial Declaration on Trade in Information Technology Products* - Singapore, 13/12/1996) waardoor alle invoerrechten op technologieproducten met ingang van 01/01/2005 werden opgeheven.

Uit een rapport van de handelsvertegenwoordiger van de VS aan het congres inzake de WTO-verplichtingen van de Volksrepubliek China (december 2010) blijkt toch dat deze ondanks de geleverde inspanningen, nog niet volledig in lijn is met de WTO-verplichtingen die het opgelegd heeft gekregen bij de toetreding in 2001. Het rapport vermeldt enkele pijnpunten: het gebrek aan transparantie, het marktverstorende overheidsingrijpen, oversubsidiëring van Chinese bedrijven, de redactie en toepassing van nieuwe wetgeving (bijv. inzake intellectuele eigendom), inconsistenties tussen de douaneprocedures in de verschillende havens (bijv. wat betreft de berekening van de douanewaarde).

WORLD TRADE ORGANIZATION

Voor meer info: http://www.wto.org/

Op 3 april 1978 sloten de (toen nog) EEG en de Volksrepubliek China een handelsakkoord om een evenwichtig handelsverkeer te bevorderen. Dit akkoord werd in 1985 opgevolgd door een *Agreement on Trade and Economic Cooperation between the European Economic Community and the People's Republic of China* die nu nog steeds de juridische basis vormt voor de EU – China relaties.

Dit akkoord is intussen echter helemaal achterhaald door de feiten en ter gelegenheid van de 9de EU-China top te Helsinki, op 9 september 2006, besloten de EU en de Volksrepubliek China om onderhandelingen op te starten met het oog op een Partnerschaps- en Samenwerkingsovereenkomst (*Partnership and Co-operation Agreement* – PCA) naar het model van de akkoorden die met de landen van de voormalige Sovjet-Unie werden afgesloten. Dit PCA zou een referentiekader moeten bieden voor de bilaterale relaties tussen de EU en de Volksrepubliek, ook inzake politieke aangelegenheden. Handel en investeringen blijven echter de kern van het akkoord met als voornaamste uitgangspunt de engagementen die de Volksrepubliek China in het kader van zijn toetreding tot WTO heeft genomen om de beperkingen op buitenlandse investeringen en eigendom af te bouwen, de bescherming van intellectuele eigendom te versterken en de geografische benamingen beter te beschermen. Ook duurzame ontwikkeling, het leefmilieu en de samenwerking op het gebied van gezondheids- en veiligheidsnormen worden als centrale thema's geciteerd.

Meer info:

→ http://www.eeas.europa.eu/china/index_en.htm (pagina over de Volksrepubliek op de "European Union – External Action"-website)

→ http://www.euctp.org/ (EU-China Trade (II) -website)

Voor de bilaterale handelsrelaties tussen de Verenigde Staten en de Volksrepubliek China vormt de *Bilateral Agreement on China's Entry into the WTO Between China and the United States* van 15/11/1999 de juridische basis.

Dit akkoord verleende de Volksrepubliek de status van "*Permanent Normal Trade Relations*" (PNTR) en effende in grote mate de weg voor de toetreding van de Volksrepubliek China tot de WTO, maar hield ook een belangrijk tariefhoofdstuk in waarbij het land zich ertoe verbond om tegen 2005 voor Amerikaanse industriële producten het gemiddelde invoertarief van 17 % terug te brengen naar 9,4 %. Voor landbouwproducten voorzag het akkoord in een verlaging van het gemiddelde van 31 % naar 14 % tegen 2004.

Naast van WTO is de Volksrepubliek China ook lid van de World Intellectual Property Organization (WIPO), de Universal Copyright Convention, de Wereldbank, het IMF, verschillende ontwikkelingsbanken, de Food and Agriculture Organization (FAO), het Internationaal Atoomagentschap (IAEA), de

Internationale Arbeidsorganisatie (ILO), de International Maritime Organization (IMO), de International Telecommunication Union (ITU), UNESCO, UN Industrial Development Organisation (UNIDO), de Universal Postal Union (UPU), de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO), de International Aviation Organization (ICAO) enz.

3. Vrijhandelsakkoorden

De Volksrepubliek China heeft intussen (zoals vele andere economische grootmachten) het belang ingezien van (bilaterale) vrijhandelsakkoorden als techniek om zijn export te ondersteunen. Alle vrijhandelsakkoorden, -zones en preferentiële akkoorden die de Volksrepubliek sloot, kunnen teruggevonden worden op de website van het Chinese Ministerie van Handel: http://fta.mofcom.gov.cn/english/index.shtml of op de "Regional Trade Agreements Information System" (RTA-IS)–pagina van de WTO: http://rtais.wto.org/UI/PublicMaintainRTAHome.aspx.

In het kader van ASEAN-China (Association of Southeast Asian Nations - http://www.aseansec.org/) verleent de Volksrepubliek China tariefpreferentie aan producten uit Brunei Darussalam*, Cambodja, Indonesië*, Laos, Maleisië*, Myanmar, Filippijnen*, Singapore*, Thailand* en Vietnam (ASEAN-China Free Trade Area – ACFTA). Dit preferentiële handelsakkoord, afgesloten op 4 november 2002, is op 1 januari 2010 inwerking getreden. Hierdoor is sedert 2010 ook voor de meest ontwikkelde ASEAN-staten (aangeduid met *) het vrijhandelsakkoord van kracht. Tegen 2015 zouden alle resterende beperkingen op de vrije handel moeten verdwijnen en ASEAN-China zou dan de grootste vrijhandelszone van de wereld vormen. Binnen ASEAN wordt een toegevoegde waarde van 40 % principieel als criterium van (preferentiële) oorsprong gehanteerd.

In april 2001 heeft de Volksrepubliek China het zgn. Bangkok Agreement getekend, één van de oudste regionale preferentiële handelsovereenkomsten in Azië (1975). Dit akkoord werd in 2005 omgevormd tot de Asia Pacific Trade Agreement (APTA). APTA is op 1 juli 2006 in werking getreden en in toepassing van dit akkoord verleent de Volksrepubliek verschillende tariefreducties voor verschillende goederen (ca. 1.800 tarieflijnen) met oorsprong India, (Zuid-) Korea, Sri Lanka, Bangladesh en Laos. Meer info: http://www.unescap.org/tid/apta.asp.

Met zowel Hongkong als Macao werd in 2003 een Closer Economic Partnership Arrangement (CEPA) afgesloten. Dit vrijhandelsakkoord, in de daaropvolgende jaren uitgebreid via zes aanvullende teksten, voorziet in een vrijstelling van invoerrechten voor een hele reeks producten met oorsprong Hongkong (meer info: http://www.hktdc.com/info/vp/cepa/en/Closer-Economic-Partnership-

Arrangement-CEPA.htm) of Macao (meer info: http://bo.io.gov.mo/edicoes/en/dse/cepa/). Enkel oorsprongsgoederen kunnen de tariefpreferentie krijgen en bij invoer moet dus ook een certificaat van oorsprong worden overgelegd.

Verder sloot de Volksrepubliek China bilaterale vrijhandelsakkoorden af met verschillende laden. In november 2005 sloot de Volksrepubliek een bilateraal vrijhandelsakkoord met Chili. Dit akkoord is op 1 oktober 2006 in werking getreden en voorziet in een graduele afbouw van (bijna) alle wederzijdse invoerrechten over een periode van 10 jaar. Bloem en rijst uit Chili en textiel, autobanden en koelkasten uit de Volksrepubliek vallen niet onder het akkoord. Als oorsprongscriterium wordt een toegevoegde waarde van 40 % (FOB-waarde) gehanteerd. Aanvullend werd in april 2008 tussen de twee landen een akkoord gesloten met betrekking tot de handel in diensten. Opgemerkt moet worden dat ook de EU een bilateraal vrijhandelsakkoord heeft met Chili.

In het kader van hun "*Early Harvest Programme*" (EHP) verlenen Pakistan en de Volksrepubliek China bepaalde producten sedert 1 januari 2006 tariefpreferentie. Sinds november 2006 bereikten beide landen een vrijhandelsakkoord ter aanvulling van het EHP (inwerking getreden in juli 2007). Aanvullend werd in 2009 een akkoord bereid met betrekking tot de handel in diensten (in werking getreden in oktober 2009).

In april 2008 ondertekenden de Volksrepubliek China en Nieuw-Zeeland een vrijhandelsakkoord rond zowel handel in goederen, handel in diensten als in investeringen (in werking getreden in oktober 2008).

In oktober 2008 ondertekenden de Volksrepubliek en Singapore een vrijhandelsakkoord dat de liberalisering van de handel in goederen tussen beide landen sneller laat verlopen dan al het geval is via het China-ASEAN FTA.

In april 2009 ondertekenden de Volksrepubliek en Peru een vrijhandelsakkoord. Dit akkoord gaat verder dan de voorgaande akkoorden doordat het bepalingen bevat met betrekking tot alle aspecten van economische samenwerking en handel (bijv. ook met betrekking tot intellectuele eigendom).

In juni 2010 tekenden Taiwan en de Volksrepubliek China een Economic Cooperation Framework Agreement (ECFA) dat in 2011 in werking is getreden en in essentie een vrijhandelsakkoord is. Het akkoord heeft er voor gezorgd dat intussen al voor 539 Taiwanese goederen (tarieflijnen) de rechten afgeschaft werden bij invoer in de Volksrepubliek en omgekeerd voor 267 Chinese goederen bij invoer in Taiwan.

De Volksrepubliek voert momenteel onderhandelingeen om nieuwe bilaterale vrijhandelsakkoorden te sluiten met: Costa Rica (reeds getekend in april 2010), Australië, IJsland, Noorwegen, SACU (South African Customs Union) en GCC (Gulf Cooperation Council).

Tenslotte verleent de Volksrepubliek China sinds 2001 eenzijdig tariefpreferentie voor bepaalde producten uit de 41 minst ontwikkelde landen. De laatste aanpassing van de lijst dateert van juli 2010, toen 33 (voornamelijk Afrikaanse) landen toegevoegd werden.

Tenslotte worden (via haalbaarheidsstudies) onderhandelingen met (Zuid-) Korea, India, Japan/(Zuid-) Korea en Zwitserland voorbereid.

De Volksrepubliek China was tot voor kort één van de belangrijkste begunstigden van het *Generalised System of Preferences* (GSP) zoals toegepast door de EU en nam meer dan 11 % van alle preferentiële invoer in de EU onder Form A voor zijn rekening. Op 1 januari 2006 werden de voordelen van GSP voor Chinese producten, hoewel de Volksrepubliek China formeel GSP-status blijft genieten, echter substantieel afgebouwd zodat nog slechts enkele Chinese producten onder dekking van een Form A kunnen aanspraak maken op tariefpreferentie bij invoer in de EU (*Verordening (EG) Nr. 732/2008 van de Raad van 22 juli 2008 betreffende de toepassing van een schema van algemene tariefpreferenties voor de periode van 1 januari 2009 tot en met 31 december 2011*). Bovendien zijn nieuwe hervormingen met betrekking tot het GSP-systeem onderweg, welke meer zullen focussen op de minst ontwikkelde landen. Nu zijn vooral de opkomende machten (zoals de Volksrepubliek en India) sterk bevoordeeld door het systeem – meer info: http://ec.europa.eu/trade/issues/global/gsp/index_en.htm).

光华桥

2. Invoerformaliteiten

1. Algemene principes – registratie

Art. 9 van de Chinese *Foreign Trade Law* bepaalt dat enkel economische operatoren (ondernemingen) die geregistreerd werden bij het *Ministry of Commerce of the P.R.C.* (*State Council's Competent Foreign Trade Autority - MOFCOM*) of bij één van zijn plaatselijke registratiekantoren goederen (en technologie) in de Volksrepubliek mogen invoeren en uitvoeren. Beschikt de Chinese klant (of leverancier) niet over deze registratie, dan moet de voorgenomen transactie individueel vergund worden.

Bij registratie moet een geldige *business licence* (*公司设立登记申请表 -Gong Si She Li Deng Ji Shen Qing Biao*) worden voorgelegd. Deze business licence geeft aan dat de onderneming bij de Chinese autoriteiten geregistreerd staat en alle toelatingen bezit om economische activiteiten te ondernemen. Zij wordt aangevraagd bij de *State Administration for Industry and Commerce* (SAIC) van de zetel van de onderneming.

De registratie bij MOFCOM neemt een vijftal dagen in beslag en na registratie wordt door de douane aan de onderneming een identificatienummer toegekend.

Bevoegde administratie:

Ministry of Commerce of the P.R. of China
No. 2 Dong Chang'an Avenue
CN-100731 Beijing

Tel. (010) 51651200-612/623/613
Fax (010) 65677512

http://english.mofcom.gov.cn/
http://fec2.mofcom.gov.cn/laws/laws.html

Op deze websites kan o.m. de Engelse tekst van de Chinese douanewet worden ingeladen.

Het concrete gevolg van deze registratieplicht is dat het niet mogelijk is om in de Volksrepubliek China als buitenlandse onderneming EXW te kopen of DDP te verkopen (voor zover deze leveringsvoorwaarden volgens de definitie van Incoterms 2010 worden toegepast).

Daarenboven krijgen importeurs, exporteurs en douaneagenten die in de Volksrepubliek China gevestigd en geregistreerd zijn een rating mee, gaande van AA, A, B, C tot D. Deze categorieën duiden aan of een bedrijf de Chinese wetgeving goed opvolgt. Nieuw geregistreerde bedrijven komen automatisch in categorie B terecht. Een goede rating (AA en A) zorgt – naar analogie met de AEO-status in de Europese Unie – voor een soepeler controle door de douane en een snellere afhandeling. Zo zal bijvoorbeeld de bewijsvoering van de douanewaarde voor deze bedrijven eenvoudiger verlopen. Bedrijven die een C of D quotering krijgen (vaak omwille van eerdere inbreuken tegen de wetten op de intellectuele eigendom), zullen dan weer het voorwerp uitmaken van regelmatiger en meer uitgebreide inspecties.

2. Praktisch: de aangifte

De Chinese douane (*General Administration of Customs of the PRC* – GAC; http://english.customs.gov.cn/publish/portal191/) staat in voor de controle van de invoer en uitvoer van goederen, de inning van de verschuldigde invoerrechten en het verzamelen van statistische informatie. De Volksrepubliek China telt ca. 240 "*first class*" douanekantoren, erkend door de centrale overheid en 200 "*second class*" kantoren, erkend door de provinciale overheden. De *Customs Law of the P.R.C.* van 22 januari 1987, geamendeerd in 2000 (in werking sinds 01.01.2001), regelt alle douaneformaliteiten.

Alle inkomende goederen moeten binnen 14 dagen na aankomst onder een welbepaald douaneregime (aangifte ten verbruik/release for *free circulation*; tijdelijke invoer/*temporary importation*; entrepot/*customs warehousing*; veredeling/*processing of dutiable goods of transit/customs transit*) worden geplaatst. Dat moet gebeuren in naam van een geregistreerde onderneming die over een douane-identificatienummer beschikt. Goederen bestemd voor de uitvoer moeten uiterlijk 24 uur voor lading bij de douane worden aangegeven. Gebeurt dat niet, dan kan een administratieve boete worden opgelegd. (art. 24 Customs Code).

De douaneformaliteiten moeten normaal gezien worden vervuld op de plaats waar de goederen de Volksrepubliek binnenkomen of verlaten (art. 35,1 Customs Code). Met toestemming van de douane kunnen deze formaliteiten ook worden verlegd naar de zetel van de importeur of exporteur als daar ook een douanekantoor is gevestigd (art. 35,2 Customs Code). Het vervoer van de goederen naar die plaats moet dan wel onder douanetoezicht plaatsvinden.

Hebben de goederen binnen 3 maanden na hun aankomst in de Volksrepubliek China nog geen douanebestemming gekregen, dan kunnen zij door de douane worden aangeslagen en openbaar verkocht. In het geval van bederfbare goederen kan de Chinese douane al eerder tot een openbare verkoop overgaan (art. 30 Customs Code).

Voor de administratieve formaliteiten bij inklaring heft de douane een retributie (*customs inspection fee*) van 1 tot 3 % van de douanewaarde (CIF-waarde). Als de goederen aan invoerrechten onderworpen zijn, bedraagt deze retributie 0,4 % van de douanewaarde.

Voor bepaalde goederen gelden bijzondere voorschriften. Soms is een invoervergunning of voorafgaande aanmelding vereist, de invoer van sommige goederen is verboden en in bepaalde gevallen moeten sanitaire of technische normen worden nageleefd.

Het *Ministry of Commerce* (MOFCOM) staat in voor het beheer van de invoer- en uitvoervergunningen en quota's.

De inspectie van de overeenstemming van goederen die bestemd zijn voor de invoer of uitvoer met de geldende technische normen en eventuele quarantainemaatregelen behoort tot de bevoegdheid van de *General Administration of Quality Supervision, Inspection and Quarantine* (AQSIQ; http://english.aqsiq.gov.cn/). Onder de AQSIQ valt de *China National Regulatory Commission for Certification and Accreditation* (CNCA) die instaat voor de CCC-markering (http://www.cnca.gov.cn/cnca/; hierover meer vanaf p.74 e.v.).

3. Vergunningen en quota

Zoals dat in iedere WTO-lidstaat het geval is, hanteert de Volksrepubliek China zowel tarifaire (fiscale) als non-tarifaire (handelspolitieke) maatregelen om zijn internationale handel en dan met name zijn invoer te controleren.

Deze non-tarifaire maatregelen omvatten onder meer invoerverboden, invoervergunningen, tariefquota, inspecties, antidumpingheffingen en certificaten die aantonen dat het product voldoet aan veiligheid, kwaliteit en gezondheid. Zij vallen onder de bevoegdheid van het Quota and Licence Administrative Bureau of the Ministry of Commerce (MOFCOM).

Op 9 november 2010 heeft de Volksrepubliek China de WTO een nota bezorgd waarin zijn vergunningsregeling uitvoerig wordt toegelicht (WTO G/LIC/N/3/CHN/9 dd. 11/11/2010 - http://www.wto.org/english/tratop_e/implic_e/implic_e.htm).

Hoewel het Chinese invoerregime nog steeds gedeeltelijk op tariefquota en vergunningen gebaseerd is, heeft de Volksrepubliek zijn handelspolitieke invoerbeperkingen de jongste jaren onder invloed van de WTO-regels sterk afgebouwd. Zo werden met ingang van 2005 alle kwantitatieve invoerbeperkingen (quota) opgeheven, maar heeft de Volksrepubliek China onder WTO wel het recht bekomen om de invoer van bepaalde goederen (graan, katoen, petroleum, suiker, meststoffen, nieuwspublicaties, …) gedurende een zekere termijn geheel of gedeeltelijk voor bepaalde importeurs (vooral staatsbedrijven) te reserveren.

Invoervergunningen (veelal onder een automatisch vergunningsstelsel met het oog op de monitoring -中华人民共和国自动进口许可证申请表 - *Zhong Hua Ren Min Gong He Guo Zi Dong Jin Kou Xu Ke Zheng Shen Qing Biao*) bestaan o.m. nog voor materiaal voor de vervaardiging van video's en DVD's/CD's, sommige machines en elektronische componenten, chemicaliën voor productie van drugs, auto's en auto-onderdelen, bepaalde chemische producten en ozonschadelijke stoffen. Tariefquota's bestaan voor bepaalde landbouwproducten (graan, rijst, suiker, katoen, wol en chemische meststoffen). De tariefquota's voor plantaardige oliën werden in december 2005 opgeheven (MOFCOM Announcement N° 93/2005).

Ook in principe "verboden producten" (zie hieronder) kunnen enkel met een invoervergunning worden ingevoerd. In dit laatste geval gaat het echter niet om handelspolitieke maatregelen, maar om maatregelen om overwegingen van (nationale) veiligheid.

De lijsten met de goederen onderworpen aan dergelijke controlemaatregelen kunnen – bijlagen vaak enkel in het Chinees – worden ingeladen via http://fec2.mofcom.gov.cn/laws/laws.html.

De importeur moet de vergunning aanvragen bij MOFCOM. Vergunningsaanvragen voor tariefquota's moeten binnen 15 dagen na openstelling van het contingent worden ingediend ("*first come, first served*"). De toewijzing van de tariefquota's volgt in principe na 2 maanden. De invoer onder tariefcontingent kan ten vroegste 1 dag na toewijzing van het contingent plaats vinden.

Voor zgn. "automatische invoervergunningen" wordt de vergunningsaanvraag in principe onmiddellijk of onder bijzondere omstandigheden binnen max. 10 dagen afgehandeld. Eens verleend blijft de vergunning, afhankelijk van de toepasselijke reglementering 6 maanden binnen het kalenderjaar geldig; verlenging is mogelijk. Deze vergunning stelt de goederen echter **niet** vrij van de bijzondere toelatingen, erkenningen en/of vergunningen die kunnen worden opgelegd om overeenstemming met de toepasselijke Chinese sanitaire of technische voorschriften aan te tonen.

Buitenlandse investeerders kunnen onder bepaalde voorwaarden vrijstelling vragen van de vergunningsregeling. Dat geldt ook bij invoer van goederen in het kader van actieve veredeling (producten die ingevoerd worden voor de verwerking tot een ander eindproduct dat na verwerking weer wordt uitgevoerd).

4. Invoerverboden

De invoer van wapens, munitie en explosieven, van radiozenders en onderdelen hiervan, van de Chinese munt (Renminbi - CNY) in contanten, van publicaties, films, foto's enz. die schadelijk zijn voor de Chinese politiek, economie, cultuur en ethiek, van drugs, van besmette dieren, planten en producten hiervan evenals van besmette voedingswaren is verboden.

In de gezamenlijke Announcement [2009] n° 37 van MOFCOM en GAC houdende "*New Prohibited List for Processing Trade*" die op 3 juni 2009 in werking is getreden en de gezamenlijke Announcement [2010] n° 63 van MOFCOM en GAC houdende "*New Prohibited List for Processing Trade"* die op 1 november 2010 in werking is getreden, wordt voor in totaal 1803 tarieflijnen een invoerverbod (ook met het oog op transformatie) uitgevaardigd. Het gaat onder andere om verschillende producten van dierlijke oorsprong, chemicaliën en glas-, ijzer- en staalafval.

Dubbel gebruik

De Volksrepubliek China onderwerpt (zoals ook de EU en de USA) goederen voor "*dubbel gebruik*" ("*Double use*" – goederen die normaal voor burgerlijk gebruik bestemd zijn maar die ook een militaire toepassing kunnen hebben) voorts aan een vergunning. Meestal gaat het hierbij om uitvoervergunningen, maar bij invoer van radioactieve isotopen moet de *State Environmental Protection Administration nagaan of de Regulations on Security and Protection of Radioactive Isotope and Radial Apparatus* zijn nageleefd en moet bij het *Quota License Affairs Bureau* van MOFCOM een *license of dual-use substances and technologies* worden aangevraagd (*Announcement No.105, 2010 of Ministry of Commerce and General Administration of Customs, Promulgating Catalog of Commodities under Administration of Import and Export License of Dual-use Substances and Technologies*, in werking op 01/01/2011).

Schroot – afvalproducten

De invoer in de Volksrepubliek van verschillende types van industrieel afval (dierlijk en menselijk haar(afval), metaalresten die lood, koper, wolfraam of andere metalen bevatten, gebroken steen, rubberbandenafval, resten uit mijnbouw, slak en ander industrieel afval, batterijafval, medische apparaten,

micro-elektronische componenten, …) evenals de invoer van schroot van mechanische en elektrische producten (airconditioners, computers, printers, monitors en beeldbuizen, fotokopieerapparaten, elektrische rijstkookpannen, magnetrons, koelkasten en diepvriezers, telefoontoestellen, televisietoestellen, videocamera's en videospelapparatuur, …) is verboden. Deze worden opgesomd in de "*Catalogue of Commodities Forbidden to Import*".

Bij invoer van afvalmaterialen (metaal, papier…) voor hergebruik als grondstof in de Volksrepubliek China, is sedert 2004 een pre-shipment inspectie vereist. De Volksrepubliek wil hiermee de invoer van gevaarlijk afval tegengaan. Exporteurs van deze goederen naar de Volksrepubliek China moeten bij de State Administration of Quality Supervision and Inspection and Quarantine (AQSIQ) geregistreerd zijn. Bedrijven die niet zijn geregistreerd, mogen geen afval exporteren naar de Volksrepubliek.

CCIC (*China Certification and Inspection Group*) staat in voor de inspectie voorafgaand aan verscheping (*preshipment*) en AQCIQ voor de inspectie bij aankomst. AQCIQ heeft dus het laatste woord bij de goed- of afkeuring van een lading.

Voor meer informatie:

http://www.aqsiq.gov.cn/

en http://www.ccic.com/web/

Gebruikte goederen of tweedehandsgoederen

Ook de invoer van oude of tweedehands textielproducten en auto's is verboden.

Bescherming ozonlaag

De import van koolstoftetrachloride (CTC) is verboden. Zowel de invoer als uitvoer van CFC-11, CFC-12, CFC-113, CFC-114, CFC-13, haloon-1211 en haloon-1301 is onderhevig aan een vergunningsregime met kwantitatieve restricties. Sinds 2009 mogen CFC-113 en chlorothene niet meer worden gebruikt. Voor het toezicht op deze voorschriften is de *National Ozone Depleting Substances Export and Import Administration Office bevoegd*, een onderdeel van de *State Environmental Protection Administration* (SEPA).

CITES

De Volksrepubliek China is op 8 januari 1981 toegetreden tot de *Convention on the International Trade in Endangered Species*. De handel in beschermde dieren en planten en producten hiervan is daardoor, behoudens vergunning, verboden (zie verder).

5. Wapenembargo

De uitvoer naar de Volksrepubliek China van wapens, munitie, militair materieel en militaire uitrusting werd in de nasleep van de gebeurtenissen op het Tienanmenplein verboden (Verklaring van de Europese Raad van Madrid van 27.06.1989). De Chinese regering dringt al lang aan op een normalisatie van de betrekkingen tussen de EU en China en een opheffing van dit wapenembargo.

In de *Joint Statement* van de top tussen de EU en de Volksrepubliek China van 2004 en de daaropvolgende verklaringen van de Europese Raad werd hiertoe een aanzet gegeven, maar in het dossier is het tot dusver niet tot een doorbraak gekomen.

3. Tarief, douanewaarde en bijkomende heffingen

1. Douanetarief

Het Chinese douanetarief voor 2011 (vastgesteld door de *Notice of the Commission for Customs Duty Rules of the China State Council* van 2 december 2010, waarvan 33 codes nogmaals werden gewijzigd vanaf 1 juli 2011 door een Notice van 24 juni 2011) kan online geconsulteerd worden op de Market Access Database van de Europese Commissie (http://mkaccdb.eu.int/). Voor de invoerrechten, ga naar "*Applied Tariffs Database*"

→ selecteer "*China*"

→ voer vervolgens de eerste 4 (of 6) cijfers van het douanetarief of een goederenomschrijving in het Engels in en door de zoekfunctie aan te klikken verschijnen (na een *copyright notice*) de invoerrechten; onder de hoofding "MFN" (*Most Favoured Nation*) vindt u het preferentiële tarief dat voor goederen uit de lidstaten van de WTO van toepassing is; Onder "GEN" gaat het "autonome" tarief van toepassing voor niet WTO-leden.

→ als u vervolgens de tariefcode van het product aanklikt, krijgt u de bijkomende rechten (*VAT* (BTW), *consumption tax* (accijnzen), enz.)

Goederen van oorsprong uit landen waarmee de Volksrepubliek een vrijhandelsakkoord heeft afgesloten (zie hoger), kunnen op overlegging van een preferentieel certificaat van oorsprong tariefpreferentie genieten.

Het Chinese tarief kan eveneens gratis worden geconsulteerd via http://export.customsinfo.com/Default.aspx (gratis - via registratie) en via http://www.export.gov/logistics/eg_main_018130.asp. Verder kan op http://www.mac.doc.gov/China/Docs/searchableothertariffs.pdf een tabel gevonden worden welke een overzicht geeft van de tariefafbouw waartoe de Volksrepubliek China zich in het kader van zijn toetreding tot WTO heeft verbonden.

De Volksrepubliek kent voornamelijk "*ad valorem*"-rechten; Percentageheffingen dus.

Invoerrechten zijn goed voor ca. 5 % van het Chinese overheidsbudget en het gemiddeld tarief bij invoer bedraagt 8,2 % (cijfers voor 2009). Hoewel dit gemiddelde in de laatste jaren in dalende lijn is door de MFN-rechten van een

groot aantal tarieflijnen te verlagen of naar 0 % terug te brengen[1], blijft de kloof met de meer ontwikkelde landen groot. Ter vergelijking: in de EU bedraagt het gemiddelde tarief bij invoer slechts 1,8 % en in de USA 2,9 %, terwijl de invoerrechten in deze douanezones minder dan 1 % van de overheidsinkomsten vertegenwoordigen[2].

Het Chinese tarief van invoerrechten volgt de nomenclatuur van het Geharmoniseerd Systeem. Sedert 1 januari 2007[3] past de Volksrepubliek China het HS 20073 (zie http://www.wcoomd.org) toe. Dit betekent dat de eerste 6 cijfers van het Chinese douanetarief identiek zijn aan de eerste 6 cijfers van de Europese Gecombineerde Nomenclatuur (GN) en TARIC. Tot 2004 kende de Volksrepubliek uitsluitend 8-cijfer tarieven maar sedert juli 2004 hanteert het land voor bepaalde producten (voertuigen, bepaalde chemicaliën, …) ook tariefcodes bestaande uit 10 cijfers. Op 1 januari 2012[4] zal het nieuwe HS 20124 in werking treden.

Voorafgaandelijk aan de invoer kan een tariefinlichting worden gevraagd (GAC Order N° 158/2007). Deze aanvraag moet gebeuren minimum 45 dagen voor de verwachte aankomst van de goederen bij de Chinese douane. Deze tariefinlichting (vergelijkbaar met de Europese BTI) blijft één jaar geldig, maar geldt enkel binnen het rayon van de regionale directie (*Regional Customs House*) die de inlichting verstrekt heeft. Bedrijven die via verschillende havens in de Volksrepubliek China goederen invoeren, kunnen echter ook bij de centrale administratie een tariefinlichting vragen, zodat zij zekerheid hebben dat dezelfde tariefindeling gebruikt wordt in de verschillende havens. De herziening van de instructie aangaande de tariefinlichtingen waardoor de centrale douaneadministratie bindende tariefbeslissingen voor het hele Chinese douanegebied kan uitvaardigen, heeft ervoor gezorgd dat het niet langer nodig is om bij elk van de plaatselijke douanedirecties een tariefinlichting te vragen (zoals dat onder de voorgaande GAC Order N° 80/2000 wel nog het geval was).

De verschuldigde invoerrechten moeten binnen 15 dagen na vestiging van de aanslag betaald worden. Zoniet wordt een “vergoeding wegens laattijdige betaling” opgelegd. Zijn de rechten na 3 maanden nog niet betaald, dan kan

1 Uit gegevens van de *Word Development Indicators 2005 (*World Bank, 03/2005, p. 338) blijkt dat het gemiddelde invoertarief voor de Volksrepubliek China in 1992 (net na de toetreding tot de WTO) nog 40,4 % bedroeg en in 2004 al gedaald was naar 9,8 %. De daling zet zich dus nog steeds door, al is deze gematigder.

2 *World Development Indicators 11*, World Bank, 04/2011, p. 246 en 348-351.

3 Het gaat hier om de derde bijwerking van het geharmoniseerd systeem sedert 1988. In totaal werden 354 wijzigingen aangebracht. Wegens de technologische ontwikkelingen situeren die zich veelal in de hoofdstukken 84 en 85 die in China dikwijls worden gebruikt.

4 De vierde bijwerking van het geharmoniseerd systeem zal 220 wijzigingen tellen, die zich voornamelijk situeren in de landbouw-, machine-, chemie- en textielsector.

de douane de borg waar de goederen in bewaring staan opdracht geven ofwel de rechten te voldoen, ofwel de goederen te verkopen teneinde de rechten te voldoen (art. 60,1 Customs Code). Zolang de invoerrechten niet betaald zijn, kunnen de goederen niet worden vrijgegeven (art. 60, 3 Customs Code).

De Chinese douane kan tot 1 jaar na de inklaring een navordering instellen wanneer zij vaststelt dat ten onrechte geen of te weinig invoerrechten werden geheven. In geval van fraude bedraagt deze termijn 3 jaar (art. 62 Customs Code). Wanneer te veel invoerrechten werden geheven, heeft de belanghebbende één jaar om terugbetaling te vragen (art. 63 Customs Code). Dezelfde termijnen worden gehanteerd in geval een verkeerde tariefindeling werd gebruikt (GAC Circular N° 40/2003).

In geval van betwisting over het bedrag van de verschuldigde invoerrechten moet de importeur eerst betalen, maar met de mogelijkheid om vervolgens bezwaar in te dienen. Wanneer de beslissing van de douane de importeur geen voldoening schenkt, kan een vordering, zoals door de wet voorgeschreven, worden ingesteld bij een rechtbank (art. 64 Customs Code).

2. Douanewaarde

Met ingang van 1 mei 2006 heeft de Volksrepubliek zijn regels voor het vaststellen van de douanewaarde (*Measures for the Review and Determination of the Customs Value of Imported and Exported Goods*, 28/03/2006) verder in overeenstemming gebracht met de "*Customs Valuation Agreement*" van GATT/WTO. De Chinese regels zijn dan ook vergelijkbaar met die welke in de Europese Unie gehanteerd worden.

De douanewaarde bij uitvoer is in principe gebaseerd op de transactiewaarde van de goederen, inclusief vracht, handling en verzekering (= CIF/CIP *border value*). Bij uitvoer geldt de FOB-waarde, exclusief de exportheffing, als douanewaarde (art. 55 Customs Code).

Transportkosten op Chinese bodem, constructie-, montage- en installatiekosten in de Volksrepubliek China, vergoedingen voor technisch advies en de financieringskosten maken in principe geen deel uit van de douanewaarde. De kosten van een productgarantie en royalty's behoren (o.m.) wel tot de douanewaarde en de Chinese douane voert momenteel een actief beleid om onderwaardering van de douanewaarde via deze technieken te bestrijden.

3. Exportheffingen

De Volksrepubliek past niet alleen invoerrechten toe, maar om het risico van marktverstoring bij haar voornaamste handelspartners te beperken en de toepassing van antidumpingheffingen te voorkomen, zijn bepaalde goederen ook bij uitvoer uit de Volksrepubliek China aan (export)heffingen onderworpen (VAR – *Voluntary Export Restraints*). Op die manier verhoogt het land de prijs van sommige van zijn exportproducten zodat het risico van dumping vermindert, maar vloeien de fiscale inkomsten (via de exportheffingen) hieruit naar de Chinese schatkist in plaats van (via antidumpingheffingen) naar het budget van het land van invoer.

Vooral Chinese textielproducten werden, na de afloop van het Multivezelakkoord en de daarbij horende quotaregeling, op 1 januari 2005 aan dergelijke exportheffingen onderworpen.

De Volksrepubliek China past deze techniek echter ook meer en meer toe om de bevoorrading van de eigen industriële producten veilig te stellen. Zo heft de Volksrepubliek uitvoerrechten op sommige metalen (10 %), kolen, cokes en ruwe olie (5 %), 15 non-ferro metalen (koper, nikkel en aluminium – 15 %) en bepaalde staalproducten (10 %). De kans bestaat dat het land deze techniek nog vaker zal gebruiken, nu het onder vuur ligt bij de WTO (na een gemeenschappelijke klacht van de EU, de VS en Mexico) voor het instellen van uitvoerquota op bepaalde grondstoffen en zeldzame aardmetalen, voornamelijk gebruikt voor elektronica waarvan de Volksrepubliek de grootste exporteur is.

4. Bijkomende heffingen

Bij invoer kunnen de volgende bijkomende heffingen verschuldigd zijn:

- BTW (*Value Added Tax*): het standaardtarief bedraagt 17 %. Voor o.m. voedingsmiddelen en plantaardige spijsoliën, drinkwater, aardgas, steenkoolgas en LPG, boeken, kranten en tijdschriften, veevoeder, kunstmest en verdelgingsmiddelen evenals landbouwmachines en plastic film voor de landbouw geldt een verlaagd tarief van 13 %. De maatstaf van heffing voor de BTW is de douanewaarde, verhoogd met de invoerrechten, de afhandelingstaks en de accijnzen.

- Accijnzen (*Consumption Tax*): verschuldigd op tabakswaren, likeur en andere alcoholische dranken, cosmetica, huid- en haarverzorgingsproducten, juwelen, parels en jade, vuurwerk, golfballen en golftoebehoren, luxehorloges, jachten, houten "chopsticks" en houten vloerbedekking, aardolie en dieselolie, banden voor voertuigen en motorfietsen, en motorvoertuigen. Het tarief varieert van 3 tot 50 procent.

- Antidumpingheffingen (*Anti Dumping Duties*): op de website http://www.wto.org/ kan u, door onder "*Trade Topics*" via "*Goods*" de hyperlink "*Anti-dumping*" en dan "ANTI-DUMPING GATEWAY" aan te klikken, onder "*Notifications by individual members on anti-dumping*" per lidstaat (waaronder de Volksrepubliek China) nagaan welke antidumpingmaatregelen bij WTO werden aangemeld. In het halfjaarlijks overzicht met kenmerk G/ADP/N/209/CHN dd. 29/04/2011 worden de verschillende antidumpingmaatregelen die de Volksrepubliek toepast (voor de periode van 01.07.2010 tot 31.12.2010) opgesomd. Wat de EU en zijn lidstaten betreft, gaat het om bepaalde chemische producten (chloroform, …), aardappelzetmeel, ijzeren of stalen bouten enz.

Voor meer details aangaande de indirecte belastingen in de Volksrepubliek, zie verder in deze studie.

4. Vrijstellingen en douaneregimes

1. Vrijstellingen

Vrijgesteld van invoerrechten en andere heffingen zijn (art. 56 Customs Code):

- monsters en reclamemateriaal;
- giften van buitenlandse overheden of internationale organisaties;
- goederen die voor hun vrijgave werden beschadigd of verloren gingen;
- goederen met geringe waarde (waarvoor het te betalen invoerrecht minder is dan 10 CNY - ± 1 EUR);
- goederen ingevoerd voor actieve veredeling (tijdelijke invoer van grondstoffen, halffabricaten en andere materialen die vervolgens worden verwerkt tot goederen bestemd voor de export. Dit is niet mogelijk voor auto-onderdelen);
- machines die gratis ter beschikking worden gesteld voor veredeling;
- goederen die in andere nationale wetgeving vrijgesteld worden;
- goederen die in internationale verdragen, waar de Volksrepubliek China een contractspartij of toetredende partij is, vrijgesteld worden.

Als “monsters en reclamemateriaal” dat vrij van invoerrechten kan worden ingevoerd komen in aanmerking:

- monsters en stalen zonder handelswaarde met uitsluiting van elektronische producten en zgn. luxeconsumptiegoederen, zoals radio’s, tv’s, camera’s en videorecorders;
- zendingen waarvan de waarde in totaal niet meer bedraagt dan 50 CNY (ongeveer 5 EUR);
- monsters en stalen die worden gebruikt (of verbruikt) bij testen of analyse in laboratoria;
- goederen, behalve sigaretten en alcoholische producten, die worden gebruikt voor een display of een demonstratie tijdens een beurs. De beursorganisatie moet op voorhand goedkeuring van de douane bekomen;
- goederen die vallen onder een verdrag van technologische samenwerking dat de Chinese overheid heeft gesloten met het exporterende land.

Ook invoer van goederen in en de uitvoer van goederen uit de Special Economic Zones (SEZ's) en andere (vrijhandels)zones kunnen voor vrijstelling in aanmerking komen, wanneer dit gebeurt door bepaalde bedrijven of voor bepaalde doelstellingen zoals bepaald door de State Council (art. 57 Customs Code).

Zoals dat in de EU-douanewetgeving het geval is, bestaat er een mogelijkheid tot vrijstelling en/of opschorting van invoerrechten bij doorvoer van goederen, inslag in entrepot, veredelingsverkeer, tijdelijke invoer enz. Ook voor monsters zonder handelswaarde, hulpgoederen, verhuisboedels, goederen bestemd voor liefdadigheidsinstellingen kan een vrijstelling worden bekomen.

2. Opschorting van invoerrechten

Voor goederen die onder douanetoezicht worden opgeslagen in entrepot, onder douanetoezicht worden vervoerd (*transit*) of overgeladen (*transshipment*) of die tijdelijk worden ingevoerd (of uitgevoerd) bestaat de mogelijkheid om tijdelijk vrijstelling van invoerrechten te verlenen (art. 58 Customs Code).

Opslag in entrepot is in principe mogelijk voor een periode van ten hoogste 1 jaar (met een mogelijkheid van verlenging voor 1 jaar). Normaal moet worden geborgd ten belope van de normaal verschuldigde invoerrechten (art. 24, *Provisions of the PRC in the Administration of Bonded Warehouses and the Goods Stored Therein* (Order no. 105, 2003)).

3. Tijdelijke invoer

Goederen die voor een duur van ten hoogste 6 maanden tijdelijk in het douanegebied van de Volksrepubliek worden ingevoerd (of uitgevoerd) kunnen op grond van art. 31 Customs Code, mits borgstelling (art. 3 *Regulations of the PRC on Applying for Guarantee for Import and Export Goods*), worden vrijgesteld van invoerrechten (of uitvoerrechten).

De Volksrepubliek China is in 1993 ook toegetreden tot de douaneovereenkomst voor de tijdelijke invoer van goederen onder het ATA-carnet. De Volksrepubliek aanvaardt het gebruik van ATA-carnets echter alleen voor tijdelijke invoer van goederen bestemd voor tentoonstellingen. Hieronder vallen demonstratiegoederen, reclamemateriaal, constructie- en decoratiemateriaal voor de stand en relatiegeschenken. In tegenstelling tot veel andere landen kan het ATA-carnet wat de Volksrepubliek betreft dus NIET worden gebruikt bij de tijdelijke invoer van handelsmonsters, beroepsmateriaal en postzendingen.

Voor deze categorie goederen moet bij tijdelijke invoer de hierboven beschreven procedure worden toegepast met storting van een borgsom of een bankgarantie. De borgsom is minimaal de hoogte van de normaal verschuldigde invoerheffingen. Daarnaast moet bij invoer een verklaring worden overlegd waaruit blijkt dat de invoer slechts van tijdelijke aard is. Als de goederen binnen zes maanden weer worden uitgevoerd, wordt de borgsom vrijgegeven. Goederen die niet meer worden uitgevoerd, moeten bij de douane worden ingeklaard.

Met het ATA-carnet vermijdt men een aantal grensformaliteiten en bovendien is geen borgstelling nodig.

Het carnet is in België te bekomen bij de Kamer van Koophandel van de zetel van de firma. De Kamer stelt zich in plaats van de betrokken onderneming borg voor de douaneschulden die in de Volksrepubliek China zouden kunnen voortkomen uit onregelmatig gebruik van het carnet, bijvoorbeeld als de goederen niet binnen de gestelde termijn – in hun oorspronkelijke vorm – worden wederuitgevoerd. Bovendien worden de formaliteiten bij aangifte aan de grens herleid tot het louter voorleggen van het ATA-carnet.

Het ATA-carnet kan concreet voor verschillende transacties gebruikt worden:

- de tijdelijke uitvoer van goederen uit de Europese Unie en na afloop van de werkzaamheden de wederinvoer zonder betaling van invoerrechten en/of invoer-BTW

- de doorvoer over het grondgebied van een derde land of naar een kantoor waarlangs de goederen het gebied terug verlaten zonder doorvoervergunningen en/of borgstellingen.

- de tijdelijke invoer in de Volksrepubliek zonder betaling van invoerrechten en/of BTW en de wederuitvoer

De prijs van het ATA-carnet bestaat uit een vast bedrag, vermeerderd met een percentage van de waarde van de goederen en bedraagt momenteel (bron: http://www.voka.be/limburg/aanbod/Pages/IO_ATAcarnets.aspx):

a. basisprijs	181,50 EUR
b. waarborg	30,00 EUR (terugbetaalbaar ten laatste 1 jaar na vervaldatum)
c. suppl. bijkomende stroken	0,65 EUR/strook
d. suppl. niet-leden Kamer	45,00 EUR
e. verplichte verzekering ATA-conventie	Waarde materiaal lager dan 25.000 EUR suppl. 0,839 % Waarde materiaal van 25.000 tot 74.999 EUR suppl. 0,655 % Waarde materiaal van 75.000 tot 249.999 EUR suppl. 0,419 % Waarde materiaal meer dan 250.000 EUR suppl. 0,261 %

De betaling van het ATA-carnet gebeurt door facturatie voor leden van de Kamer. Niet-leden betalen contant bij afhaling van het carnet.

4. Veredelingsverkeer

Grondstoffen, halffabrikaten en andere materialen die tijdelijk in de Volksrepubliek China worden ingevoerd om er te worden bewerkt ("veredeld") tot goederen bestemd voor de (weder)uitvoer, kunnen worden vrijgesteld van rechten en bijkomende heffingen bij invoer.

Bij veredelingsverkeer (OEM, …) zijn geen invoervergunningen voor de in het contract opgesomde goederen vereist maar het contract moet wel officieel worden goedgekeurd en geregistreerd. De verplichting om een uitvoervergunning aan te vragen als de afgewerkte goederen aan een uitvoervergunning onderworpen zijn, blijft wel bestaan.

Na goedkeuring van het contract kan de registratieprocedure binnen één maand bij het lokale douanekantoor worden afgerond, waarna een *Registration Manual for Import and Export Commodities Processed and Assembled for Foreign Parties* (*Registration Manual*) wordt verstrekt. Deze bijzondere procedure moet niet worden gevolgd als de (onder)aannemer in een Export Processing Zone (EPZ) is gevestigd; deze zone staat onder permanent douanetoezicht.

Deze vrijstelling kan niet worden bekomen bij invoer van auto-onderdelen en -componenten voor het assembleren van auto's. Dan blijven, ook bij actieve veredeling, invoerrechten en bijkomende rechten verschuldigd (Procedures of the Customs of the PRC for the Supervision of and the Imposition of or Exemption from Tax on Imports and Exports by Overseas Investment Businesses (Order no. 29, 1992)).

5. Vrije zones

De Volksrepubliek kent 15 free trade zones (FTZ's): Shatoujiao en Futian (in de Schenzen zone SEZ), Guangzhou en Shantou (provincie Guangdong), Xiamen en Fuzhou (provincie Fujian), Haikou (provincie Hainan), Dalian (provincie Liaoning), Tianjin, Qingdao (provincie Shandong), Zhangjiang (provincie Xiangyu), Waigaoqioa (Shanghai), Wuhan (provincie Hubei) en Ningbo (provincie Zhejiang) en Zhuhai.

In Futian en Waigaoqiao kunnen de goederen onbeperkt belastingvrij worden opgeslagen. De andere free trade zones bieden voor maximaal twee jaar belastingvrije import en opslag van goederen en materialen.

Daarnaast kent de Volksrepubliek China zgn. "*bonded zones*" (Economic and Technological Development Zones- ETDZ), National Border Economic Cooperation Zones (BECZ), National Hi-Tech Industrial Development Zones (HIDZ), Export Processing Zones (EPZ), National Holiday and Tourist resorts (THR) en een Taiwanese Investment Zone (TIZ) met telkens verschillende statuten.

Voor meer info: China Association of Development Zones:
http://www.cadz.org.cn/

B. Documenten bij invoer in de Volksrepubliek China

Informatie over de documenten die bij inklaring in de Volksrepubliek China moeten worden voorgelegd vindt men op de "*Market Access Database*" van de Europese Commissie (http://mkaccdb.eu.int/)

Voor de invoerformaliteiten gaat u naar "*Exporters Guide to Import Formalities*"

- → selecteer het betrokken land ("*China*");
- → voer vervolgens de eerste 4 (of 6) cijfers van het douanetarief of een goederenomschrijving in het Engels in en dan krijgt men een lijst met de nodige documenten;
- → door op het betrokken document te klikken, krijgt men informatie over dat document (hoe aanvragen, eventueel een model…).

1. Handelsdocumenten

1. Algemeen

Op alle documenten die zendingen naar de Volksrepubliek China begeleiden (evenals op de verpakking) wordt best de juiste naam voor het land gebruikt: *"The People's Republic of China"*. Deze documenten mogen in een taal naar keuze worden opgesteld, maar het is aangewezen ze hetzij in het Chinees, hetzij in het Engels op te stellen (of een vertaling bij te voegen). Zo niet kan een vertaling gevraagd worden. Invulformulieren moeten in de taal van het formulier worden ingevuld.

Over het algemeen geeft de Chinese importeur (agent, distributeur of joint-venture partner) de nodige instructies aangaande de documentaire verplichtingen (B/L, factuur, shipping list, contract, import quota certificaat, invoervergunning, inspectiecertificaat, …). Onder de Incoterms 2010 (Rubriek A 10) is de leverancier immers enkel gehouden tot een bijstandsplicht.

Behalve bij een verkoop DDP moet de verkoper *"waar van toepassing, de koper op verzoek en voor rekening en risico van de koper tijdig verschaffen, dan wel hulp verlenen ter verkrijgen van, ieder document en iedere informatie, inclusief veiligheidsrelevante informatie, die de koper nodig heeft voor de invoer van de goederen en/of voor hun vervoer naar hun eindbestemming."* In het contract of in het documentair krediet (L/C) wordt doorgaans aangegeven welke documenten nodig zijn.

Facturen en documenten moeten worden ondertekend en met firmazegel (*company seal*) afgestempeld door de geconsigneerde of consignant of agent dat zij "*true and correct*" zijn (vraag instructies). In de Volksrepubliek China is het gebruikelijk dat een firmazegel een ronde vorm heeft en in rode inkt wordt aangebracht (zie ook Deel II, p.112). Een handtekening is in principe slechts "volledig" als zij de identiteit van zijn auteur leesbaar weergeeft.

2. Legalisatie

De Chinese invoervoorschriften leggen geen verplichting op tot legalisatie van de documenten die bij invoer moeten worden voorgelegd. Niettemin kan een importeur vragen bepaalde documenten te laten legaliseren omdat hij niet het risico wil lopen dat de douane bij de inklaring de geldigheid of authenticiteit van één of ander document in twijfel trekt.

De Volksrepubliek China is niet toegetreden tot het Apostilleverdrag (*Verdrag tot afschaffing van het vereiste van legalisatie van buitenlandse openbare akten*, Den Haag, 05.10.1961; Wet van 5 juni 1975, *B.S.* 7 februari 1976). Dit in tegenstelling tot Hongkong (voortzetting van de ratificatie van het Verenigd Koninkrijk) en Macau (voortzetting van de ratificatie van Portugal) welke wel tot het verdrag zijn toegetreden. Als men documenten (bijv. facturen) voor gebruik in de Volksrepubliek wil laten legaliseren moet men de betrokken documenten eerst door een openbare ambtenaar (burgemeester, schepen of notaris) laten tekenen, vervolgens bij de

FOD Buitenlandse Zaken
Dienst Legalisatie C2.1
Karmelietenstraat 27
1000 Brussel

(loketten open van maandag tot vrijdag van 9u00 tot 12u30 en van 13u30 tot 15u30 – kostprijs 15 EUR)

http://diplomatie.belgium.be/nl/Diensten/legalisatie_van_documenten/

en vervolgens bij de

Chinese ambassade in België
Tervurenlaan, 443-445
1150 Sint-Pieters-Woluwe

Consulaat (bevoegd voor de legalisaties)
Vorstlaan 400
1160 Oudergem

(loketten open van maandag tot vrijdag van 9u00 tot 11u30 - kostprijs 40 EUR)

http://www.chinaembassy-org.be/eng/

3. Handelsfactuur

Een factuur heeft tal van functies. Op privaatrechtelijk vlak bevestigt zij het bestaan van een schuld in geld van de geadresseerde (de klant/debiteur) ten voordele van de afzender van de factuur (de leverancier/schuldeiser) en van de modaliteiten ervan (betalingstermijn, munt…), is zij een uitnodiging aan de geadresseerde om zijn schuld te betalen en vormt zij een beschrijving van een overeenkomst en dus ook, allereerst tegen de leverancier die de factuur heeft uitgereikt, het bewijs van de overeenkomst.

De factuur is echter veel meer dan dat. Zo kan een factuur ook een kredietfunctie hebben (omdat zij het mogelijk maakt de gefactureerde schuldvordering over te dragen of in pand te geven) en vormt zij het centrale document in het BTW-gebeuren (informatie over de toepasselijke BTW-regeling, controledocument en basis voor de uitoefening van recht op aftrek door de afnemer). Zij vormt voor de transportverzekeraar een beschrijving van de aard en waarde van de goederen, enz.

In de internationale handel komen daar nog tal van functies bij en afhankelijk van het doel waarvoor men de factuur concreet wil gebruiken, zal de factuur bepaalde bijkomende vermeldingen moeten bevatten.

Factuur als document ter ondersteuning van de invoeraangifte in de Volksrepubliek China

De exportfactuur is het basisdocument voor de invoer- en uitvoeraangifte. Zij bezorgt de douane en alle andere partijen die bij de douaneformaliteiten betrokken zijn (douaneagent, …) de elementen voor het vaststellen van het goederentarief, voor het bepalen van de douanewaarde, voor de toepassing van de handelspolitieke maatregelen (vergunningen, contingenten, …) en voor het verzamelen van de statistische informatie.

Daarom is het belangrijk dat de exportfactuur niet alleen aan de voorschriften die gelden in het land van de exporteur voldoet – in België moet zij als uitgaande factuur kunnen worden verwerkt – maar in de mate van het mogelijke ook alle gegevens bevat die de importeur nodig heeft om de invoeraangifte in de Volksrepubliek te kunnen invullen. Gebruik daarom het model van de Chinese invoeraangifte (zie verder) als referentiedocument om de inhoud van de factuur te bepalen.

De factuur moet, om in de Volksrepubliek China als document ter ondersteuning van de invoeraangifte te kunnen worden gebruikt, minstens in twee exemplaren worden opgemaakt (best zeker drie). Alle exemplaren moeten worden ondertekend (met leesbare naam en functieaanduiding) en liefst met de firmazegel afgestempeld. Het factuurmodel (layout, …) is vrij.

De factuur moet voorts de gewone gegevens bevatten:

- datum en nummer;
- identiteit partijen;

- bankgegevens exporteur;
- nauwkeurige warenomschrijving (met HS-nummer);
- merkbenamingen;
- bruto-, netto- en tarragewicht;
- nummers en aantal colli;
- eenheidsprijs en totale prijs;
- CIF-waarde;
- datum en plaats van verscheping;
- binnenlandse vervoerkost;
- eventuele kortingen;
- land van oorsprong;
- nummer van de invoervergunning;
- nummer van de L/C;
- kenmerk contract, enz .

In principe volstaat een factuur in het Engels.

Documentair krediet

De factuur is verder het "*document de référence*" voor het opstellen van de transportdocumenten, de verzekeringscertificaten, de uitvoering van het documentair krediet, …

In het kader van de betalingscondities (L/C) kunnen dan ook bijzondere factuurvermeldingen noodzakelijk zijn. Om het goed functioneren van het documentair krediet te garanderen, moet de verkoper (en zijn bank) er bij het opstellen van de facturen met name op toezien dat[5]

5 CH. del BUSTO, *ICC Guide to Documentary Credit Operations*, ICC Publication 515, 1994, p. 98-99.

- de factuur werd uitgereikt door de begunstigde van het documentair krediet, degene dus voor wie de betaling onder L/C bestemd is;
- de factuur werd gericht aan de aanvrager van het documentair krediet (de koper), tenzij het L/C zelf anders bepaalt;
- de factuur niet "*pro-forma*" of "*provisional*" wordt genoemd;
- de factuur de goederen omschrijft in overeenstemming met de goederenomschrijving die het L/C gebruikt;
- op de factuur geen bijkomende elementen ter beschrijving van de goederen worden opgenomen die vragen zouden kunnen doen rijzen aangaande de hoedanigheid of de waarde van de goederen;
- de goederenspecificaties, prijs en betalingsvoorwaarden op de factuur letterlijk overeenstemmen met die van het L/C;
- iedere andere informatie (merken, nummering, transportinformatie, …) op de factuur overeenstemt met de informatie op de andere begeleidende documenten (paklijst, transportdocumenten, …);
- de facturatiemunt overeenkomt met die van de wissel onder het L/C;
- het totale factuurbedrag het beschikbare bedrag van het documentair krediet niet overschrijdt;
- de factuur de hele levering betreft die door het L/C gedekt wordt (tenzij deelleveringen toegelaten zijn);
- de factuur, indien zo vereist in het L/C, ondertekend, geviseerd, gelegaliseerd of consulair gelegaliseerd is;
- de informatie op de factuur aangaande transport, verpakking, gewicht, vrachtkosten en andere kosten van transport, behandeling en opslag wordt vermeld;
- overeenstemt met de gegevens die op andere documenten vermeld worden;
- het correcte aantal originelen, duplicaten en/of kopieën van de factuur wordt uitgereikt.

Merk op: *Als voor de betaling met een documentair krediet wordt gewerkt of met een documentair incasso, worden de factuur en de andere handelsdocumenten niet rechtstreeks naar de klant verstuurd maar via de bank. Dat betekent dat, in de mate dat bepaalde documenten de goederen moeten vergezellen, extra exemplaren moeten worden uitgereikt. In dit geval hebben de bepalingen van de L/C of de documentaire instructies vanuit het standpunt van de verkoper overigens VOORRANG op de geldende administratieve bepalingen. Voor de exporteur is het namelijk belangrijker dat de geleverde goederen betaald worden, dan dat zij in het land van bestemming kunnen worden ingevoerd.*

Voorbeeld van L/C-instructie:

Credit is available by negotiation of your draft(s) in duplicate at sight for 100% of invoice value drawn on us accompanied by the following documents:

1. Signed commercial invoice, one (1) original and three (3) copies.
2. Full set of ocean bills of lading consigned to the order of Third Bank of China, and marked: "notify applicant" and "freight collect."
3. Packing list, two (2) copies.
4. Certificate of origin in duplicate.
5. Insurance certificate for 110% of value covering Institute Cargo Clause "A" and War and Strike Risks.

4. Proformafactuur

Een proformafactuur wordt vaak gevraagd voor de financiering (opening L/C), voor de aanvraag van een invoervergunning of wanneer een voorschot of voorafbetaling wordt gevraagd. Vaak geldt zij als orderconfirmatie en wordt doorgaans, zoals de factuur, ondertekend en van een firmazegel voorzien.

Kan ook worden gebruikt bij tijdelijke invoer, leveringen zonder betaling, … Voor de proformafactuur gelden geen bijzondere vormvoorschriften. Zorg er, zeker wanneer de proforma wordt gebruikt in het kader van een L/C, wel voor dat de uiteindelijke factuur naar het evenbeeld van de proforma kan worden opgesteld.

5. Paklijst

Een paklijst is de gedetailleerde lijst van de verscheepte goederen met o.m. de hoeveelheden, het aantal eenheden, afmetingen, bruto- en nettogewicht. Het document is niet formeel verplicht, maar is zeer aangewezen en helpt de douaneagent bij de afhandeling van de invoerformaliteiten.

De paklijst mag doorgaans in het Engels worden opgesteld, maar de douane kan voor controledoeleinden een vertaling vragen. Zij wordt meestal in 2 exemplaren uitgereikt en er gelden geen bijzondere vormvoorschriften (volg instructies klant)

6. Certificaat van oorsprong

Afhankelijk van de tariefpreferentie die men wil bekomen, moet bij inklaring het overeenstemmende certificaat van oorsprong worden voorgelegd. Bij invoer onder MFN-tarief (o.m. uit de EU) moet een (economisch) certificaat van oorsprong, uitgereikt door de Kamer van Koophandel, worden voorgelegd.

De Volksrepubliek aanvaardt als "land van oorsprong" de vermelding *"European Community"* niet. Het land van oorsprong zelf (bv. "*European Community - Belgium*") moet worden vermeld. Vraag instructies m.b.t. aantal exemplaren en de eventueel noodzaak van legalisatie. Bij invoer uit ASEAN (in het kader van ACFTA) moet een "Form E" worden voorgelegd.

7. Vrachtbrief

Bij inklaring moet de vrachtbrief (B/L voor zeevervoer; AWB voor luchtvracht) aan de douane worden voorgelegd. In plaats van de Ocean B/L kunnen ook een Seawaybill, Express B/L, … worden gebruikt maar deze documenten hebben, zoals de AWB, niet het karakter van "goederentitel". Zij kunnen dus niet door endossering worden overgedragen. Ze laten echter wel toe dat de koper, zonder in het bezit te zijn van zijn origineel exemplaar van de vrachtbrief, in het bezit van de goederen kan treden. Dat kan een voordeel zijn (geen "*detention*" bij vertraging in de verzending van de documenten), maar ook een nadeel (bij documentaire incasso's).

Een orderconnossement is toegestaan als op de B/L een "notify-adres" is vermeld. Vraag aan de scheepvaartlijn instructies voor een correcte endossering van de B/L!

Ingeval voor de betaling met een L/C wordt gewerkt, zal de kredietopenende bank meestal vragen dat (1) de B/L aan haar order wordt geconsigneerd met (2) de verplichting de aanvrager van het krediet te verwittigen van de aankomst van de goederen. Op die manier verzekert de bank zich ervan (1) dat de koper de goederen niet in ontvangst kan nemen zonder de gewenste waarborgen te stellen en (2) dat de koper aan de andere kant toch tijdig de ontvangst voorbereidt teneinde het betalen van "*detention*" te vermijden.

Als het om gevaarlijke goederen gaat, moet een "dangerous goods declaration" de zending vergezellen.

Via de website van De Lloyd (http://www.lloyd.be/) kan u doorklikken naar verschillende organisaties van scheepsexpediteurs, scheepsagenten en scheepseigenaars waar u informatie over transport van en naar de Volksrepubliek en de kostprijs kan vragen.

Ook via de website van "*Shipping & Signalling Services*", een Antwerps waterkantbedrijf (http://www.sss.be/) kan u o.a. aankomst- en vertrekinlichtingen consulteren.

8. Verzekeringscertificaat

Contractueel kan de verkoper ertoe gehouden zijn een transportverzekering af te sluiten. Dat is bijvoorbeeld het geval bij een CIF- of CIP-verkoop maar ook bij FCA- en FOB-leveringen ("*additional service*") heeft de verkoper vaak de verplichting om het transportrisico te verzekeren. In voorkomend geval zal de kredietbrief de betaling vaak afhankelijk maken van overlegging van een verzekeringscertificaat volgens de afgesproken dekkingsmodaliteiten (*minimal cover/maximum cover/war risk/SRCC* (*Strike/Riot/Civil Commotion*).

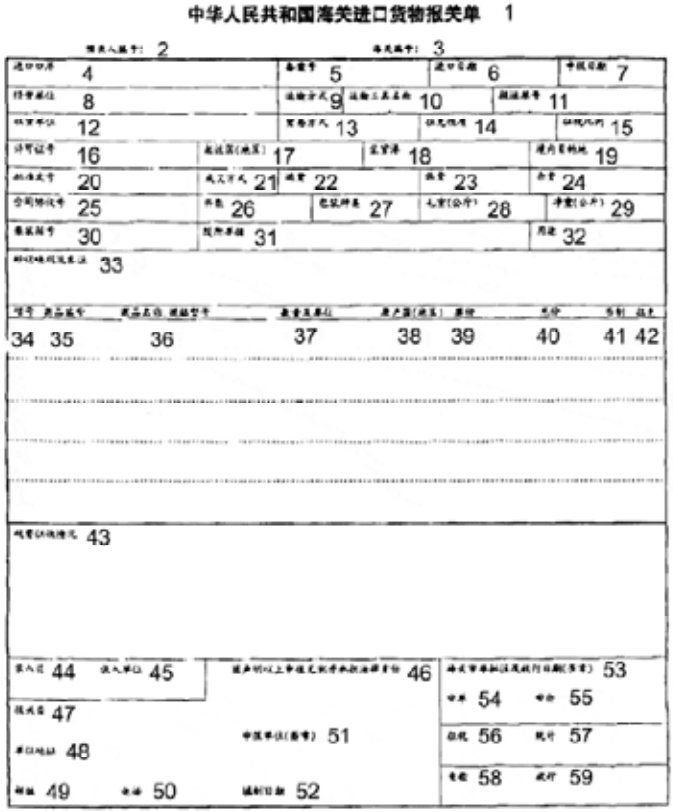

2. Administratieve documenten

1. Douanedocument

De douaneaangiften gebeuren aan de hand van een document (中华人民共和国海关进口货物报关单 (*Zhong Hua Ren Min Gong He Guo Hai Guan Jin Kou Huo Wu Bao Guan Dan – Customs Import Declaration*) dat door de importeur of zijn aangestelde (douaneagent) in het Chinees in 4 exemplaren (1 origineel + 3 duplicata) binnen 14 dagen na aankomst van de goederen in de Volksrepubliek moet worden ingediend.

Op 1 september 2006 werd een nieuw model van douanedocument in gebruik genomen (GAC Notice n° 43-2006). Tegelijkertijd werd voor betrouwbare firma's (met rating A) de mogelijkheid gecreëerd om alle invoeraangiften, ongeacht de grenspost van ingang, bij het douanekantoor van de zetel in te dienen. Een van de belangrijkste voordelen is dat hierdoor de tariefinlichtingen van het eigen douanekantoor voor alle inklaringen kunnen worden toegepast.

Legende van de “vakken”:

1. Customs Import Declaration of the People’s Republic of China
2. registratienummer
3. nummer aangifte (in te vullen door douane)
4. haven van invoer
5. kenmerk
6. datum invoer
7. datum aangifte
8. naam van de firma
9. transportmiddel
10. naam schip of vliegtuig
11. nummer B/L
12. naam geadresseerde
13. douaneregime
14. aard heffing
15. tarief heffing
16. nummer invoervergunning
17. land (regio) van herkomst
18. laadhaven
19. land (regio) van bestemming

20. toelatingsnummer

21. aard van de transactie (code)

22. vrachtkosten

23. kost verzekering

24. andere kosten

25. nummer contract

26. aantal colli

27. aard colli

28. brutogewicht (in kg)

29. nettogewicht (in kg)

30. nummer container

31. bijgaande documenten

32. voorgenomen bestemming van de importgoederen

33. merken en nummers

34. aantal items

35. HS Code

36. beschrijving en specificatie van de goederen

37. aantal en meeteenheid van de goederen

38. land (regio) van oorsprong

39. eenheidsprijs

40. totale prijs

41. munteenheid

42. reden voor tariefverlaging of - vrijstelling

43. status reden voor tariefverlaging of - vrijstelling (in te vullen door douane)

44. aangever (importeur of vertegenwoordiger)

45. importeur (rechtspersoon)

46. "Wij bevestigen hierbij dat de meegedeelde informatie juist is en aanvaarden aansprakelijkheid hiervoor."

47. douaneagent

48. adres

49. postcode

50. telefoonnummer

51. aangevende firma (zegel)

52. datum

53. opmerkingen douane, datum vrijgave en zegel

54. ambtenaar die de documenten heeft gecontroleerd

55. douanewaarde gecontroleerd door

56. inning heffingen

57. statistische registratie

58. ambtenaar verantwoordelijk voor douane-inspectie

59. vrijgave

2. Invoervergunning

Sommige goederen kunnen enkel worden ingevoerd als de importeur bij inklaring een invoervergunning kan voorleggen. Dit document wordt veelal door de importeur bij het ministerie van Handel (MOFCOM) aangevraagd (zie hoger p.27).

3. Overige documenten en certificaten

Bij invoer in de Volksrepubliek China worden de goederen niet alleen aan tarifaire maatregelen onderworpen maar ook aan allerhande veiligheids-, gezondheids- en kwaliteitsinspecties. De toepassing van de tarifaire maatregelen is de bevoegdheid van de douane, de controle van veiligheid, kwaliteit en gezondheid is de bevoegdheid van de *General Administration for Quality Supervision, Inspection and Quarantine of the P.R.C.* (AQSIQ).

Om de controle voor te bereiden moet de importeur AQSIQ voorafgaand aan de binnenkomst verwittigen. Neem tijdig contact met AQSIQ want de inspectie kan geruime tijd in beslag nemen en zolang de goederen niet worden vrijgegeven, zal de vervoerder kosten voor "*detention*" aanrekenen. Doorgaans worden FCL-ladingen (*Full Container Load*) sneller afgehandeld dan LCL-zendingen (*Less than Container Load* = groepage).

Tot de documenten die de importeur bij inspectie moet voorleggen behoren o.m. de B/L, de factuur, het verkoopcontract, de eventuele invoervergunning, eventueel een CCC-certificaat, het verzekeringscertificaat en het douane-aangifteformulier. Het is mogelijk om importeurs, gevestigd in Hongkong te vermelden als geadresseerde ("consignee") op documenten (B/L, gezondheidscertificaat, …) voor zendingen bestemd voor de Volksrepubliek (AQSIQ Notification N° 299/2005). Aan de begeleidende documenten moet dan de volgende verklaring worden toegevoegd: "*this batch is sent to the mainland …….. company by the Hongkong …….… company (Hongkong consignee in the official veterinarian hygiene certificate issued by the country of exportation*". Alle documenten dienen samen in 1 verzegelde enveloppe te worden gevoegd.

De kost van de AQSIQ-controle bedraagt gemiddeld 0,5 % van de totale waarde van het contract over elke (scheeps-)lading, ongeacht of een fysieke dan wel uitsluitend documentaire kwaliteitsinspectie heeft plaatsgevonden.

Monsters, giften, tentoonstellingsgoederen en andere niet verhandelbare artikelen zijn doorgaans vrijgesteld van inspectie, tenzij het anders bepaald werd (bvb. in het beursreglement).

Voor meer informatie: http://english.aqsiq.gov.cn/

Kwaliteitscertificatie (CCC – China Compulsory Certificate)

Sedert 2003 moet voor een groot aantal producten voorafgaand aan de invoer of verkoop in de Volksrepubliek de conformiteit met de Chinese normen (veiligheid, gezondheid, milieu) worden gecertificeerd. Het gaat intussen om meer dan 320 producten uit 23 productgroepen (zie http://www.cqc.com.cn/english/index.htm (onder "*Certification Scope*")).

De homologatie moet gebeuren door een in de Volksrepubliek geaccrediteerde instelling volgens de wettelijk vastgestelde module (test type, product conformiteit…) en de producten moeten overeenkomstig gemarkeerd worden.

Voor meer info, zie: http://www.cqc.com.cn/english/index.htm (kijk o.m. onder "*Product Certification*") en http://www.mac.doc.gov/china/cccguide.htm

Op 1 januari 2004 heeft de Volksrepubliek China een soortgelijk label ingevoerd voor een aantal voedingswaren (QS – *Quality Safety*). Zonder dit label mogen de betrokken goederen niet in het land verkocht worden.

Voor nadere details omtrent de Chinese productvoorschriften, zie verder vanaf p. 74.

Pre-shipment inspectie

Pre-shipment inspectie (PSI) is verplicht bij invoer in de Volksrepubliek China van sommige afvalproducten (*scrap*) en tweedehandse machines (zie hoger, p.32). Bedrijven die niet bij AQSIQ zijn geregistreerd en over een bijzonder registratienummer beschikken, mogen geen afval exporteren naar de Volksrepubliek.

De *China Certification & Inspection Group* (CCIC) staat in voor de inspectie voorafgaand aan verscheping (*preshipment*) en de *State Administration of Quality Supervision, Inspection and Quarantine* (AQSIQ) voor de voorafgaande registratie en inspectie bij aankomst. AQCIQ heeft dus het laatste woord bij de goed- of afkeuring van een lading.

Registratie is vereist voor de volgende producten: Smelting Slugs (HS 26190000.00 en 26209990.10), Bone Waste (HS 05069011.10 en 05069019.10), Scrap Wood (HS 44013000.00 en 45019000.00), Scrap Paper (HS 47071000.00, 47072000.00, 47073000.00, 47079000.00), Textile Waste (HS 52021000.00, 52029900.00, 55051000.00, 55052000.00, 63101000.10, 63109000.10),

Scrap Metal (HS 72041000.00, 72042100.00, 72042900.00, 72043000.00, 72044100.00, 72044900.10, 72044900.90, 72045000.00, 74012000.00, 74040000.90, 75030000.00, 76020000.90, 79020000.00, 80020000.00, 81019700.00, 81033000.00, 81042000.00, 81083000.00), Scrap Hardware, Scrap Electrical Appliances and Scrap Cable (HS 72044900.20, 74040000.10, 76020000.10), Scrap Plastic (HS 39151000.00, 39152000.00, 39153000.00, 39159010.00, 39159090.00), Molasses (HS 17031000.00, 17039000.00).

Voor meer informatie: http://english.aqsiq.gov.cn/, http://www.ccic.com/ en http://www.ccc-us.com/aqsiq.htm .

Partijen kunnen uiteraard ook op contractuele basis overeenkomen dat een pre-shipment inspectie moet plaatsvinden. De importeur kan hierop aandringen om zich ervan te vergewissen dat de goederen die hem worden opgezonden conform zijn met de bestelling. In voorkomend geval zal via de kredietbrief vaak een CRF (*Clean Report of Findings*) worden ingeschreven als voorwaarde voor de uitbetaling van het in de L/C gegarandeerde bedrag.

Spreek af welke organisatie de inspectie moet doen en hoe de kosten hiervan verdeeld worden. Volgens de theorie van de internationale koop en van de Incoterms 2010 zijn de kosten van PSI voor rekening van de koper tenzij contractueel anders werd overeengekomen. Als de voorwaarde in de L/C werd ingeschreven, gaat de leverancier echter meestal de kosten van de inspectie moeten dragen omdat hij anders het risico loopt niet betaald te zullen worden.

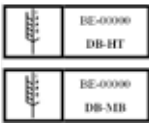
Houten verpakkingsmaterialen

De verpakking van goederen, bestemd voor de Volksrepubliek China, moet voldoende stevig zijn om de goederen tijdens de zeereis en tegen de klimatologische omstandigheden te beschermen. Bovendien worden goederen bij het uit- en overladen in Chinese havens soms ruw behandeld en worden zij niet altijd met voldoende zorg opgeslagen.

De Volksrepubliek past sinds 1 oktober 2002 bijzondere voorschriften toe voor verpakkingshout. Voor vezelplaten en bewerkt hout zoals bv. gelijmde houtplaten, gelden deze voorschriften niet maar voor zgn. ruw hout gelden bijzondere voorschriften.

De Chinese voorschriften ter zake zijn op 1 januari 2006 in overeenstemming gebracht met de norm ISPM 15 (*International Standards for Phytosanitary Measures*). De verplichting om bij invoer in de Volksrepubliek China naast het label ook een fytosanitair certificaat voor te leggen is daarmee op 01/01/2006

vervallen (*Announcement* N° 2002/58 en Notices N° 11/2005 en 32/2005). Toch zijn er meldingen dat bij invoer van goederen met houten verpakkingsmaterialen zonder begeleidend fytosanitair certificaat problemen kunnen rijzen.

Het hout of de houtproducten (coniferen) moeten ontschorst (“*debarked”*) zijn en in het merkteken moet dit worden bevestigd (“*debarked” - DB*). Het hout moet verder worden behandeld conform ISPM 15, d.w.z.

- Warmtebehandeling (“*heat treatment*” - HT). De kern van het hout moet gedurende 30 minuten een temperatuur bereikt hebben van minimaal 56 °C;

- Begassing met methylbromide (MB) voor een duur van 24 uur op 21 °C (**opgelet***:* sinds 19/03/2010 is deze behandeling in België niet langer toegelaten n.a.v. een strengere Europese ozonverordening (1005/2009));

en een merkteken (BE) dragen.

Voor nadere info: http://www.ctib-tchn.be/

Voor zendingen die geen stuw- of verpakkingshout bevatten, is de exporteur verplicht een document (*Declaration of Non- Wood Package*) op te maken.

Declaration of “Non-Wood” Packing Material

To the Service of China Entry & Exit Inspection and Quarantine:

It is declared that this shipment does not include any solid wood packing materials.

Shipment Tracking Number:

Number of pieces in the Shipment:

Total shipment weight:

Name of Export Company (stamp or Signature or Director)

Date:

Deze voorschriften gelden niet bij invoer in Hongkong.

Hooi en stro mogen enkel als verpakkingsmaterialen gebruikt worden als zij vergezeld gaan van een fytosanitair certificaat. Bovendien zullen deze verpakkingsmaterialen er bij inklaring aan een fytosanitaire inspectie onderworpen zijn.

Veterinaire en fytosanitaire certificaten

Bij de invoer van dieren, planten en hun producten moet een gezondheidscertificaat worden voorgelegd, uitgereikt door de ter zake bevoegde keuringsdiensten in het land van herkomst.

De invoer van dieren en dierlijke producten is onderworpen aan veterinaire controle waarbij een "*Veterinary Health Certificate for Live Animals*" of een "*Veterinary Health Certificate for Animal Products*" moet worden voorgelegd. Deze certificaten worden uitgereikt wanneer de ingevoerde dieren of dierlijke producten vrij zijn van infecties en geen overdraagbare infectieziekten met zich mee dragen.

Veterinaire certificaten, uitgereikt door EU-administraties worden aanvaard als zij de vereiste informatie bevatten. Voor meer informatie hierover kan men wat België betreft terecht bij het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV): http://www.favv.be/exportderdelanden/ (instructiebundel - Export).

Voor meer informatie:

- State General Administration for Quality Supervision and Inspection Quarantine: http://www.aqsiq.gov.cn/
- Ministerie van Landbouw: http://www.agri.gov.cn/
- Ministerie van Volksgezondheid: http://www.moh.gov.cn/

CITES

De invoer van onder de CITES-conventie beschermde bedreigde dieren en planten (en hun producten) is enkel mogelijk op overlegging van een "*Permit to Import Endangered Species and Products Thereof*", uitgereikt door de *State Forestry Administration* of the P.R.C.

Bevoegde administratie:

The Endangered Species Import and Export
Management Office of the People's Republic of China
State Forestry Administration
18 Hepingli Dongjie
BEIJING 100714

Tel. +86 (10) 84 23 90 10/4
Fax +86 (10) 84 25 63 88;
+86 (10) 64 21 41 80; 64 29 95 15

E-mail: cites-cnma@vip.sina.com
mengxianlin@vip.sina.com

Internet: http://www.cites.gov.cn/ (Chinees)

Levensmiddelen

Verwerkte levensmiddelen moeten vergezeld gaan van een analysecertificaat ("*Certificate of Analysis*") dat de samenstelling van het product beschrijft. Dit wordt opgesteld op basis van microbiologische, fysieke en chemische tests in de daarvoor voorziene laboratoria.

Voorts moet minstens 3 maanden voorafgaand aan de invoer een "*Labelling Verification for Imported Foodstuffs*" worden aangevraagd bij AQSIQ ter verificatie van het etiket. De resterende shelf life van voedingswaren op het ogenblik van de inklaring moet minstens de helft bedragen van de totale *shelf life* van het product. Bij inklaring zullen de goederen opnieuw aan controle worden onderworpen.

Op 01/11/2006 werd de procedure voor de invoer van genetisch gemanipuleerde organismen (GGO's) voor verwerking in de Volksrepubliek vereenvoudigd (Announcement N° 736-2006 van het Ministerie van Landbouw). Importeurs die over een invoervergunning ("*GMO safety certificate*") beschikken, kunnen nu reeds 1 jaar voordat hun vergunning vervalt een verlenging aanvragen zodat zij de bevoorrading van hun productie kunnen verzekeren.

Chemische producten

De invoer van chemische producten valt onder toezicht van de *State Environmental Protection Administration of the P.R.C.* (SAPE; http://english.mep.gov.cn/). Voor bepaalde chemicaliën is een "Registration of Environmental Management on Import/Export of Toxic Chemicals" vereist. Bij effectieve invoer worden de goederen met een "*Environmental Control Release Notice for Toxic Chemicals*" vrijgegeven.

C. Productreglementering – Etikettering en verpakking

1. Normen

1. Normen en technische voorschriften - algemeen

De *Standardization Law of the P.R.C*. van 29 december 1988 (inwerkingtreding: 01/04/1989) vormt de basiswet aangaande de normen en technische voorschriften die in de Volksrepubliek China van toepassing zijn en maakt een onderscheid tussen (art. 6):

1. nationale normen ("China National Standards" of "GB (*Guobiao*) Standards")
2. sectorale normen ("Professional/Trade Standards"),
3. lokale normen en
4. ondernemingsnormen ("Enterprise Standards").

Waar geen nationale normen bestaan, mogen sectorale normen worden ontwikkeld, waar geen nationale of sectorale normen bestaan, lokale normen enz.

Elke "GB Standard" heeft een kenmerk, gevolgd door het jaar waarin het werd uitgevaardigd. Zo werd de norm GB8410-1994 uitgevaardigd in 1994 en intussen vervangen door de norm GB8410-2006 van 2006. Het is dan ook van belang dat wanneer een bepaalde norm wordt toegepast, ook wordt geverifieerd dat men de jongste versie van die norm toepast.

Voorts maakt de wet een onderscheid tussen (1) verplichte normen en (2) vrijwillige normen (art. 7).

Normen die de gezondheid of veiligheid aanbelangen zijn, evenals de normen waarvan de wet dit uitdrukkelijk zegt, verplicht. Alle andere normen zijn vrijwillig. Lokale normen die de gezondheid of veiligheid aanbelangen zijn verplicht in het administratieve rayon waarvoor zij werden uitgevaardigd. De catalogus van verplichte Chinese normen kan worden geconsulteerd via http://www.sac.gov.cn/sac_en/.

De Chinese normen zijn voorts enkel van toepassing voor producten die in het land worden geproduceerd, verkocht of ingevoerd (art. 14). Bij uitvoer gelden enkel de normen die contractueel werden overeengekomen (art. 16). De aansprakelijkheid voor de naleving van de normen rust op de persoon of firma die de goederen produceert, verkoopt en/of invoert. Worden de normen overtreden, dan kunnen de goederen in beslag worden genomen en kan een administratieve boete worden opgelegd. In ernstige gevallen kan een en ander zelfs tot strafrechtelijke aansprakelijkheid aanleiding geven (art. 20). Vergelijkbare sancties zijn van toepassing wanneer goederen worden verkocht of ingevoerd met een kenmerk van overeenstemming (conformity mark) zonder aan de voorwaarden hiertoe te voldoen (art. 21-23).

De centrale bevoegdheid in deze materie werd toevertrouwd aan de

Standardization Administration of the People's Republic of China (SAC)

No. 9 Madian East Road
Haidian District
Beijing 100088

http://www.sac.gov.cn/sac_en/

Deze administratie werd in april 2001 opgericht door de *State Council of China* met o.m. als opdracht de eenheid van de administratie inzake normalisatie te verzekeren.

Concreet heeft het SAC de opdracht:

- om nationale voorschriften en reglementering inzake normalisatie uit te vaardigen, om het beleid inzake normalisatie uit te tekenen en uit te voeren, om de nationale administratieve instructies aangaande normalisatie voor te bereiden en om de toepassing van de wetgeving, de instructies en de systemen van normalisatie te verzekeren;

- om de ontwikkelingsprogramma's inzake normalisatie in de Volksrepubliek uit te tekenen en de redactie en herziening van nationale standaarden te organiseren en te coördineren;

- om het onderzoek, de goedkeuring, de nummering en de publicatie van de Chinese normen te organiseren;

- om de financiële middelen voor de ontwikkeling en herziening van de Chinese normen, inclusief onderzoek ter zake, te beheren;

- om wetenschappelijke en technische initiatieven rond normalisatie te beheren en te begeleiden evenals informatie, opleiding en training;

- om de nationale technische normalisatiecommissies te coördineren en te beheren (ISO en IEC commissies);

- om sectorale en lokale normalisatie-initiatieven te coördineren en te begeleiden en sectorale en lokale normen te registreren;

- om de Volksrepubliek China op internationale fora te vertegenwoordigen (International Organization for Standardization - ISO, International Electrotechnical Commission – IEC, …) en internationale samenwerking en informatie-uitwisseling te beheren;

- om codering (national – sectoraal – goederen… cf. EAN) te beheren;
- om de informatie over, toepassing van en veralgemening van de nationale normen te promoten;
- om de rapporterings- en onderzoeksverplichtingen onder WTO (TBT Agreement – Technical Barriers to Trade) na te leven;
- om bepaalde opdrachten van AQSIQ uit te voeren.

Op de Engelse pagina van de website van SAC kunnen o.m. de Chinese wettelijke voorschriften inzake normalisatie worden geconsulteerd, kunnen via een zoekmotor de referenties van de Chinese normen per product worden opgezocht en zijn de adresgegevens van alle Chinese normalisatie-instellingen terug te vinden.

2. WTO

Op de website van de Wereldhandelsorganisatie (http://www.wto.org/), onder het trefwoord "*Goods*" en daaronder "*Technical Barriers tot Trade*" (http://www.wto.org/english/tratop_e/tbt_e/tbt_e.htm) kunnen alle normen en technische voorschriften die de Volksrepubliek wil invoeren geconsulteerd worden. Telkens wordt een korte beschrijving gegeven van de nieuwe normen en/of technische voorschriften die de Volksrepubliek China wil uitvaardigen zodat u tijdig uw productieproces kan aanpassen (en eventueel klacht kan neerleggen).

Deze informatie is eveneens toegankelijk via de website van de SAC (http://www.sac.gov.cn/sac_en/AffairsOpening/NotificationtoWTOTBTbyChina/) en via de website van het WTO/TBT-SPS National Notification Authority & Enquiry of PRC (http://www.tbt-sps.gov.cn/sites/english/Notification/Pages/ChinaWTOTBTNotification.aspx).

3. CCC

Sedert 2003 gelden voor tal van consumentengoederen (o.m. elektrische apparaten en gereedschappen, auto's, computers, printers, monitoren en banden) bijzondere veiligheids-, gezondheids en milieuvoorschriften. Alleen als een certificaat van overeenstemming ("*China Compulsory Certificate* – CCC) met deze normen kan worden voorgelegd en de goederen een markering van overeenstemming hebben, mogen deze goederen in het land worden ingevoerd en verkocht. De uitgangspunten van deze reglementering zijn vergelijkbaar met die waarop de CE-keuring in de Europese Unie, de UL-keuring in de USA en de GOST-R-keuring in de Russische Federatie gebaseerd zijn, maar deze buitenlandse keurmerken worden niet erkend in de Volksrepubliek.

Bevoegde instanties

- *Certification and Accreditation Administration* (CNCA): http://www.cnca.gov.cn/ (door de Engelse taaloptie aan te klikken (http://www.cnca.gov.cn/cnca/cncatest/20040420/column/227.htm) kan u doorklikken naar de richtlijnen en toepassingsregels);

- *China Quality Certification Center* (CQC): http://www.cqc.gov.cn/; deze administratie werd door de CNCA aangeduid om de productcertificatie uit te voeren en de aanvragen te behandelen; op zijn Engelse pagina kunnen de toepasselijke voorschriften, de producten die onder toepassing van de certificatieplicht vallen en praktische richtlijnen worden ingeladen.

Kleine leveringen kunnen in bepaalde gevallen worden vrijgesteld van de CCC-certificatie in toepassing van het "Special Processing Programme (SPP)". Dat is bijvoorbeeld mogelijk voor goederen die wegens afwijkende normen niet aan de Chinese normen voldoen, maar die voor bijzondere doeleinden naar de Volksrepubliek China worden uitgevoerd (bv. onderdelen voor machines die in Chinese productie worden gebruikt).

Algemene principes

De procedure voor de aanvraag van het CCC-certificaat

- → kan geruime tijd in beslag nemen (gemiddeld drie tot vier maanden);
- → vereist tests bij geaccrediteerde laboratoria in de Volksrepubliek;
- → laat over het algemeen geen autocertificatie toe en erkent doorgaans geen testresultaten van niet in de Volksrepubliek geaccrediteerde laboratoria;
- → vereist de overlegging van verschillende technische documenten;
- → vereist de overlegging van stalen en monsters voor product testing aan Chinese laboratoria;
- → vereist een bedrijfsbezoek door Chinese overheidsambtenaren op kosten van de aanvrager;
- → vereist follow-up inspecties elke 12 tot 18 maanden;

en is dan ook een bijzonder dure operatie. Deze kosten zijn voor rekening van de onderneming (importeur of exporteur) die de registratie/certificatie heeft aangevraagd.

BELANGRIJK: hou tijdens de contractuele onderhandelingen rekening met

1. deze kosten – hoe financieren;
2. de informatie-uitwisseling die moet gebeuren – confidentialiteitskwesties, kosten van vertaling, enz.
3. de lange registratieprocedure en de gevolgen voor de leveringstermijnen.

Praktische aanwijzingen

Op de website van het China Quality Certification Center (CQC) kan u bijna alle gewenste informatie inladen alsook een handleiding voor de aanvraag van een CCC-certificaat, en algemeen wordt het advies gegeven de volgende procedure te volgen:

Controleer of voor uw producten een CCC-markering vereist is

De cataloog met de goederen waarvoor de certificatie verplicht is kan worden geconsulteerd via de website van de Certification and Accreditation Administration (CNCA): http://www.cnca.gov.cn/ en van het China Quality Certification Center (CQC): http://www.cqc.gov.cn/.

Ook op de Market Access Database van de Europese Commissie (http://madb.europa.eu/) kan u dit via de module "*Exporter's Guide to Import Formalities*" (http://madb.europa.eu/mkaccdb2/datasetPreviewFormIFpubli.htm?datacat_id=IF&from=publi) verifiëren.

Let op: terwijl de CE-markering in de EU enkel voor het eindproduct wordt opgelegd, niet voor onderdelen, kan de Chinese CCC-markering ook voor onderdelen vereist zijn.

Zoek de toepassingsvoorwaarden ("*Implementing Regulations*") op

De CNCA heeft verschillende "*Implementation Rules for Compulsory Certification*" (in het Engels) op het web geplaatst (http://www.cnca.gov.cn/cnca/cncatest/20040420/column/227.htm). Door op de hyperlink van uw product te klikken krijgt u (in .doc) de toepasselijke technische voorschriften. Ook via http://www.cqc.gov.cn/english/index.htm kan u de procedure ("*application process*") en de "*technical standards*" inladen.

Onderzoek hoe de registratie moet worden georganiseerd

De CCC-registratie kan via een vertegenwoordiger in de Volksrepubliek China of via een adviseur worden aangevraagd, maar u kan de aanvraag ook rechtstreeks doen via een agent of via een importeur.

Principieel verdient het aanbeveling dat de exporteur, als hij daarvoor de middelen heeft, de registratie van uw producten in de Volksrepubliek zelf en op eigen naam laat doen. Op die manier verzekert de exporteur zich ervan dat geen technische informatie aangaande zijn product in handen van zijn agent/importeur komt. De importeur is immers een potentiële concurrent.

Bovendien vermijdt de exporteur op die manier dat zijn importeur een *de facto* monopolie verwerft. Als de CCC-certificatie op naam van de importeur wordt geregistreerd, kan de certificatie immers alleen voor leveringen die over deze importeur lopen, worden gebruikt. Wil de exporteur via een ander kanaal de Chinese markt bewerken, zal de registratieprocedure moeten worden overgedaan.

Als de exporteur bijdraagt in de kosten van de certificatie, hetzij door de kosten terug te betalen, hetzij door ze te verrekenen in de aankoopprijs die de Chinese importeur moet betalen, hetzij door deze kosten terug te betalen als de samenwerking wordt opgezegd, is het belangrijk dat hij betaalt voor iets dat "van hem" is en dat hij deze certificatiekosten niet een tweede keer moet betalen als hij via een andere agent of distributeur wil leveren. Anders betaalt de exporteur immers twee maal voor dezelfde certificatie/registratie.

In de overeenkomst kan dit als volgt worden verwoord:

"The Distributor undertakes to assist the Supplier to obtain all licences, permits, registrations and certifications, required or recommended for the sale of the products in the territory or for the execution of his obligations under this agreement. The Distributor shall, in doing so, at all times act in the name and for the account of the Supplier.

The Distributor shall not, unless the Supplier declares himself agreeable thereto in advance, apply in his own name any registration, licence or permit regarding the Supplier's products."

Voorwaarde is uiteraard dat de exporteur gelooft in de aanwezigheid van zijn producten op de Chinese markt en bereid is om de kosten te dragen die deze aanwezigheid meebrengt. Als dat niet het geval is en de exporteur niet alleen alle marketinginvesteringen, maar ook certificatie- en registratiekosten naar zijn importeur doorschuift, lijkt het logisch dat deze laatste dan als voorwaarde stelt dat hij titularis/eigenaar wordt van deze certificaten en dat hij, als hij door het toedoen van zijn leverancier deze investering niet kan laten renderen, hiervoor vergoed wordt.

De aanvraag

Op de website van het China Quality Certification Center (CQC) dat de CCC-certificatie beheert, kan een "*Guide to CCC Application*" worden ingeladen die de aanvraagprocedure stap-voor-stap beschrijft.

Deze procedure bestaat in principe uit 5 stappen:

- Indiening van het aanvraagformulier en van de stavingsstukken (handleiding, verslagen van certificatie-instellingen, technisch dossier (zoals voor CE-conformiteit), eventuele keurmerken en andere technische informatie;

- Type-Testing: monsters moeten naar een door CNCA geaccrediteerd laboratorium in de Volksrepubliek worden gezonden voor tests;

- Fabrieksinspectie: CQC zal afgevaardigden naar uw productiesite sturen voor inspectie. Elke site waar het product dat naar de Volksrepubliek China wordt uitgevoerd wordt aangemaakt, zal worden bezocht;
  Let op: al deze inspecteurs moeten over een visum beschikken en de visumprocedure kan de CCC-certificatie aanzienlijk vertragen.

- Evaluatie van de onderzoeksresultaten en eventuele goedkeuring (of afwijzing en hertest);

- Follow-up fabrieksinspectie. Elke 12 to 18 maanden zullen Chinese inspecteurs de productiesite opnieuw bezoeken.

Onderzoek mogelijke bijkomende technische vereisten

Zoals veel andere landen kent de Volksrepubliek China verscheidene certificatieprocedures. De CCC-markering en CCC-certificatie is weliswaar de meest algemene certificatieprocedure in het land, maar uw product kan tegelijkertijd aan verschillende andere – verplichte – technische voorschriften onderworpen zijn.

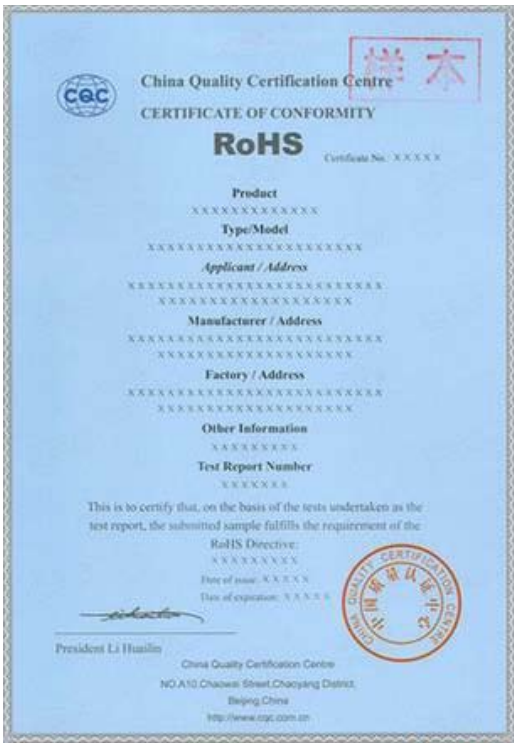
Over het algemeen wordt de Chinese CCC-reglementering als weinig transparant, al te verregaand, duur en bijzonder tijdrovend beschouwd. Bovendien bestaat de vrees dat de Volksrepubliek de lijst van goederen die aan certificatie onderworpen zijn, steeds verder zal uitbreiden. Zo kent de Chinese wetgeving – in tegenstelling tot de CE-regelgeving in de EU – geen mogelijkheid van autocertificatie.

2. RoHS-certificaat

Op 28 februari 2006 heeft de Volksrepubliek China een aantal nieuwe technische voorschriften aangekondigd waardoor het gebruik van bepaalde gevaarlijke stoffen (lood, kwik, cadmium, enz.) in sommige elektrische en elektronische producten verboden wordt (RoHS - "*Restriction of Hazardous Substances*"). Deze voorschriften zijn op 1 maart 2007 in werking getreden en zijn vergelijkbaar met die welke de Europese Unie sedert 1 juli 2006 toepast (richtlijn 2002/95/EG van 27 januari 2003).

De betrokken producten moeten, voor zij in de Volksrepubliek kunnen worden ingeklaard, aan de gestelde normen voldoen. Bevoegde instantie is het China Quality Certification Center (CQC) waar een CQC RoHS Certificate moet worden aangevraagd.

China Quality Certification Centre

CERTIFICATE OF CONFORMITY

RoHS

Certificate No.: XXXXX

Product

XXXXXXXXXXXXX

Type/Model

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Applicant / Address

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

Manufacturer / Address

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

Factory / Address

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

Other Information

XXXXXXXXX

Test Report Number

XXXXXXX

This is to certify that, on the basis of the tests undertaken as the test report, the submitted sample fulfills the requirement of the RoHS Directive.

XXXXXXXXX

Date of issue: XXXXX

Date of expiration: XXXXX

President Li Huailin

China Quality Certification Centre

NO.A10,Chaowai Street,Chaoyang District,

Beijing,China

http://www.cqc.com.cn

400m
km
导航信息
11:08
SIM
目的地
ESP
OFF

3. IT-apparaten

Telecom- en internetapparaten moeten niet alleen voldoen aan de hierboven beschreven algemene veiligheidsvoorschriften (CCC), maar vallen in bepaalde gevallen ook onder de bevoegdheid van het *Ministry of Industry and Information Technology* (MIIT; http://www.miit.gov.cn/n11293472/index.html (Chinees)). Dit ministerie is in 2008 opgericht als rechtsopvolger van het *Ministry of Information Industry* (MII), maar heeft daarnaast ook de bevoegdheden gekregen van de *Commission of Science, Technology and Industry for National Defence, de State Council Information Office* en vreemd genoeg ook het State Tobacco Monopoly Bureau. Daar moet in bepaalde gevallen een "*Network Access License*" (NAL) en "*Network Access Identifier Mark*" (NAI – Telecoms Administration Bureau) beiden bij het en eventueel een "*SRRC license for radio frequency*" (bij het Radio Administration Bureau) worden aangevraagd.

Deze vergunningen worden enkel na bijkomende laboratoriumtests in het land verleend.

Voor zendapparatuur voor televisie en radio zijn extra vergunningen van de *State Administration of Radio, Film and Television* (SARFT - http://www.sarft.gov.cn/index.html) vereist.

De verkoop van hardware en software voor de beveiliging van digitale informatie vereist een voorafgaande vergunning van het *Chinese Ministry of Public Security - China Information Technology Security Certification Center* (CNITSEC). Een *"Security Software Certification"* is vereist vóór verzending naar de Volksrepubliek.

Meer info: http://www.itsec.gov.cn/

CHINA Electronics Standardization Institute

De Chinese normen voor de elektronica en informatietechnologie vallen onder de bevoegdheid van het *China Electronics Standardization Institute* (CESI). CESI verenigt verschillende technische keuringsinstellingen voor elektromagnetische compatibiliteit, elektronische componenten, veiligheidseisen, kwaliteit, elektronische voorschriften en kalibrering, dataprocessing en telecommunicatie.

Meer info: http://www.cesi.ac.cn/cesi/englishversion/

4. Brandwerende materialen

Brandwerende materialen en goederen (brandblussers, branddeuren, branddetectoren, enz.) vereisen een toelating van het Chinese CCCF (*China Certification Center for Fire Products* - http://www.cccf.com.cn/).

5. Spoorwegmateriaal

Spoorweguitrusting, lokomotieven enz. moeten eerst gekeurd zijn door de CRCC (*China Railways Product Certification Center* - http://www.qts-railway.com.cn/crcc/crcc-jj.asp).

6. Drukapparatuur

Drukvaten zijn – in tegenstelling tot de situatie in de EU – niet onderworpen aan de algemene CCC-keuring, maar vergen een bijzonder "*Special Equipment Manufacture Licence*". Hierbij wordt, zoals bij de CCC-certificatie, niet alleen het product maar ook de productiesite aan inspectie onderworpen.

Meer info:

Special Equipment Licensing Office (SELO) of the General Administration of Quality Supervision, Inspection and Quarantine of the P.R. of China (AQSIQ)
Room B202, Building 2, Xi Yuan, He Ping Jie, Chao Yang District,
Beijing 100013,
P.R. China

http://www.csei.org.cn/ (Chinees) of http://www.cbpvi.org/ (Engels)

7. Geneesmiddelen en medische hulpmiddelen

Tal van medische apparaten/hulpmiddelen moeten CCC gekeurd worden en worden voorzien van een CCC-markering (zie hoger). In sommige moeten zij daarnaast geregistreerd worden bij de China SFDA (*State Food and Drug Administration*; http://www.sfda.gov.cn/ (Chinees) – http://eng.sfda.gov.cn/ (Engels)).

Meer info:
China Medical Devices Information Network - http://www.cmdi.gov.cn/

Geneesmiddelen moeten voor invoer steeds bij de *State Food and Drug Administration* geregistreerd worden. De registratie kan enkel via een in de Volksrepubliek gevestigde firma (een agent, de distributeur die een *business licence* van de *State Administration for Industry and Commerce* (SAIC) kan voorleggen) worden aangevraagd. Bij de registratieaanvraag moeten in principe een "*Free Sale Certificate*", een document aangaande de productiewijze (GMP, GLP, *material safety data sheets*), een analysecertificaat, stalen van het geneesmiddel, een voorbeeld van het etiket en de gebruiksaanwijzing en stalen van de verpakking worden gevoegd. Hierop moet o.m. in het Chinees de naam van het product, de naam van de producent en de ingrediënten en het registratienummer bij SFDA worden vermeld. De verpakking van de ingevoerde geneesmiddelen moet overeenstemmen met de gegevens op het registratiecertificaat.

Bij aankomst in de Volksrepubliek China moet de importeur de geneesmiddelen zelf telkens laten testen in een laboratorium dat door de SFDA geaccrediteerd is. Dit inspectiecertificaat moet, samen met het registratiecertificaat, bij inklaring worden voorgelegd.

Op de websites van de State Food and Drug Administration en van de *China Medical Devices Information Network* is heel wat nuttige informatie beschikbaar (wetgeving, procedurehandleidingen, …).

8. Cosmetica

In sommige gevallen volstaat de overlegging van een "*Free Sale Certificate*" waarbij wordt bevestigd dat het product in het land van herkomst in vrije verkoop is en een analysecertificaat aangaande de microbiologische en chemische tests in een erkend laboratorium in het land van oorsprong met alle volgens de Chinese wetgeving relevante informatie. In andere gevallen moeten cosmeticaproducten voor invoer in de Volksrepubliek op hun veiligheid en gezondheid zijn getest door een laboratorium, geaccrediteerd door het ministerie van Gezondheid (*Ministry of Health* – MOH - http://www.moh.gov.cn/).

Meer info:
China Center for Disease Control - http://www.chinacdc.net.cn/en/ (meer bepaald het *Institute for Environment Hygiene and Health Related Product Safety*).

Verifieer vooraf bij uw importeur of agent welke certificatievoorschriften van toepassing zijn aangezien de procedure erg duur (tot 4.000 EUR per product) en tijdrovend (tot 1 jaar) kan zijn.

Etiketten van cosmetica moeten o.m. de naam van het product, adresgegevens van de producent, samenstelling van de inhoud en de fabricage- en houdbaarheidsdatum vermelden en vooraf worden goedgekeurd door de *State General Administration of Quality Supervision, Inspection and Quarantine* (AQSIQ). Bij invoer moet een certificaat ter zake worden overgelegd.

9. Levensmiddelen, planten en dieren

De normen en voorschriften aangaande planten, dieren en hun producten, levensmiddelen en afvalproducten vallen eveneens onder de bevoegdheid van de *State General Administration of the People's Republic of China for Quality Supervision and Inspection and Quarantine* (AQSIQ). Bij aankomst in de Volksrepubliek China moet AQSIQ de goederen, hun etiketten en verpakking inspecteren en als zij conform zijn met de Chinese veiligheids-, gezondheids- en etiketteringsvoorschriften ("*GB Standards*"), kunnen zij op overlegging van een inspectiecertificaat worden ingeklaard.

Algemeen is de ervaring dat de Chinese fytosanitaire en veterinaire voorschriften vaak overdreven streng zijn, ongelijk worden toegepast en niet altijd door wetenschappelijke argumenten worden gemotiveerd (bv. bepaalde producten van dierlijke oorsprong en BSE). Zo blijven importrestricties die wegens incidentele, geïsoleerde incidenten van contaminatie worden uitgevaardigd, vaak van kracht tot lang nadat de contaminatie in het land van herkomst werd geëlimineerd. Met name voor de invoer van vleeswaren (salmonella, dioxine, vogelgriep) past het land bijzonder strenge regels toe. Het is dan ook van groot belang met de importeur goed af te spreken via welke haven – en dus welke AQSIQ-dienst – de goederen naar de Volksrepubliek moeten worden verstuurd.

10. Etikettering en consumentenbescherming

Consumentenverpakkingen moeten in het Chinees gelabeld worden volgens de toepasselijke GB-norm. Dat houdt o.m. in dat op het etiket de naam van het product, adresgegevens van de producent, de (basis)ingrediënten/samenstelling, het aantal/gewicht/volume, de productiedatum, de uiterste verkoop- of consumptiedatum en de gebruiksaanwijzing of richtlijnen voor onderhoud moeten staan (art. 8. *Law of the People's Republic of China on Protecting Consumers' Rights and Interests*). Voor gevaarlijke producten gelden bijkomende verplichtingen (correct gebruik, transport, opslag… - zie o.m. art. 18) en als de goederen aan verplichte normen onderworpen zijn, moet een conformiteitslabel op het product of zijn verpakking worden aangebracht (zie hoger).

Voor sommige ingevoerde voedingswaren (o.m. GGO's) moeten bijzondere veiligheidsetiketten worden gebruikt (zie hoger, p. 69).

Artikel 41 van de consumentenbeschermingswet introduceert het principe van productaansprakelijkheid in het Chinese recht:

"Business operators who provide commodities or services and whose products or services have caused physical injury to consumers or other victims, shall pay for the latter's medical fees, nursing charges during treatment period and loss of income due to absence from work; and also - when disability results therefrom - expenses in acquiring aiding apparatus needed by the victims, the victims' living subsidies, disability compensations and the necessary living expenses of the victims' dependents and - when a crime is committed - have their criminal liabilities investigated according to law."

De Chinese consumentenbeschermingswet bepaalt verder dat in geval van frauduleus handelen door de fabrikant of leverancier (bv. verkoop van namaakgoederen, opzettelijk valse certificaten vermelden), de verkoper aan de consument een vergoeding moet betalen ten belope van het dubbele van de verkoopprijs (art. 49).

Op de website van de China Consumers' Association (http://www.cca.org.cn/ (Chinees) – http://www.cca.org.cn/english/index.jsp (Engels)) kan de Engelse tekst van de Chinese consumentenwet worden ingeladen.

Voor sommige producten (bv. cosmetica – zie hoger) moet het etiket voorafgaand aan de invoer worden goedgekeurd.

Op het etiket moet het land worden aangeduid als "*People's Republic of China*" of "*PRC*". De benaming "*China*" wordt niet aanvaard.

DEEL II:
Zakendoen met de Volksrepubliek China – Juridisch kader

中國人民銀行

1. Algemeen

1. Inleidende opmerkingen

Belgische kmo's die met de Volksrepubliek China handel drijven beweren wel eens dat *"papier door Chinezen en Aziaten niet dikwijls au sérieux wordt genomen"* en dat het daarom niet noodzakelijk is om de gemaakte afspraken op papier te zetten, laat staan tijd vrij te maken voor duidelijke en gedetailleerde contractafspraken.

Dikwijls wordt hierbij verwezen naar de verschillende opvattingen die Chinezen en Europeanen zouden hebben over de aard en inhoud van contractuele verbintenissen. Chinezen zouden een overeenkomst of een contract namelijk niet aanzien als een definitief draaiboek voor de geplande transactie maar eerder als "*een weergave van de intenties van beide partijen op het moment van de ondertekening van de overeenkomst*". Overeenkomsten zouden m.a.w. slechts een momentopname vormen tijdens de formulering van de intenties en van de uitwerking daarvan zodat veranderde omstandigheden gewijzigde standpunten rechtvaardigen en nieuwe onderhandelingen opdringen, zonder dat dit als contractbreuk kan worden beschouwd[1].

Deze benadering gaat misschien op voor de binnenlandse transacties tussen Chinezen onderling, maar de ervaring leert toch dat in internationale handelsrelaties Chinese ondernemers de inhoud van een contractuele afspraak met minstens evenveel aandacht benaderen als hun Europese medecontractanten… en het bovenstaande argument doelbewust inroepen om te ontsnappen aan bindende, afdwingbare verplichtingen inzake exclusiviteit, leveringsverplichtingen, kwaliteit, punctualiteit enz.

Het is ongetwijfeld correct dat contractuele afspraken in de Volksrepubliek en in verschillende andere Aziatische landen voor kmo's bijzonder moeilijk afdwingbaar zijn, maar het problematische karakter van de "juridische waarde" van contracten heeft in deze regio veel meer te maken met het gebrekkige functioneren van rechtbanken (vaak omdat ze te duur of onbetrouwbaar zijn[2]) en het ontbreken van de mogelijkheid om rechterlijke beslissingen uit te voeren (vaak omdat de tegenpartij geen transparante boekhouding voert en zich ook voor de fiscus onvermogend maakt), dan met de waarde van het contract als dusdanig.

1 De China Toolkit ("*Stoemp met stokjes*"), FIT, Brussel, 2006, p. 22

2 In dit verband kan worden verwezen naar de vergelijking tussen "procederen in China" en "procederen in België" die verder in deze studie wordt gemaakt

2. Contracten met de Volksrepubliek China – zin en onzin

In de analyse van de juridische waarde van een contract of overeenkomst moet men vertrekken van de juiste uitgangspunten. Niet het algemene, theoretische kader is relevant maar de concrete context waarin een ondernemer opereert. Concreet moet hij zich de volgende vragen stellen:

1. waarvoor heb ik het contract nodig?
2. waar moet het contract worden nageleefd/afgedwongen?

Als men de problematiek vanuit deze analyse benadert, krijgt het contract een heel andere waarde en kan het, ook in relaties met Chinese klanten en leveranciers, wel degelijk afdwingbaar zijn.

Waarvoor is een contract nodig?

Al te vaak wordt een contract hoofdzakelijk gezien als een instrument om de tegenpartij ergens toe te dwingen en te straffen als zij in haar verplichtingen tekort schiet (als bewijs in geval van geschil). Een contract wordt in veel gevallen inderdaad pas gelezen als er een conflict is gerezen en aangezien veel bedrijven juridisch advies uitstellen tot het ogenblik dat zij volledig zijn vastgereden, worden ook advocaten vaak in eerste instantie met deze functie van het contract geconfronteerd.

Een contract is evenwel veel meer dan dat:

- het is ook een document waarmee men zich als Europese ondernemer kan verdedigen tegen – mogelijks onterechte – aantijgingen van de (Chinese) tegenpartij. In die gevallen zal de procedure met het oog op zijn uitvoerbaarheid dikwijls voor een Europese rechtbank gevoerd worden en is het belang van de schriftelijke overeenkomst evident;

- een contract is, wat de Volksrepubliek betreft, nodig om wettelijke, fiscale en boekhoudkundige redenen; Het Chinese recht erkent het bestaan van internationale overeenkomsten niet als zij niet schriftelijk werden aangegaan waardoor sommige administratieve formaliteiten onmogelijk worden;

- een contract kan een bewijsstuk zijn t.o.v. uw bank om een kredietvraag te staven;

- goede contracten voorkomen latere interpretatieproblemen, technische misverstanden, wrijvingen allerhande, onnodig tijdverlies, dure procedures enz. Onvoorziene problemen vinden er vaak een aanzet tot oplossing;

Maar de belangrijkste functie van het contract is dat zij een precies draaiboek moet vormen van de gemaakte afspraken. Als partijen niet eens over een opsomming van de verplichtingen die zij hebben aangegaan beschikken, hoe kunnen zij die verplichtingen dan ooit nakomen?

Daarom:

- contractonderhandelingen verplichten de partijen duidelijk te formuleren wat zij van elkaar verwachten en waartoe zij zelf bereid zijn. Geschillen ontstaan dikwijls over aspecten van de samenwerking waarover men - al dan niet bewust - niet gesproken heeft;

- contractonderhandelingen kunnen een meer directe, persoonlijke relatie tot stand brengen tussen de personen die bij de exporteur en de importeur instaan voor de uitvoering van de transactie. Problemen kunnen worden opgelost voordat zij tot geschillen uitgroeien en persoonlijke relaties kunnen een basis vormen voor meer intense handel. Bovendien is men doorgaans geneigd overeenkomsten met “bekende” bedrijven meer loyaal uit te voeren;

- contracten bevatten richtlijnen en informatie voor collega’s die niet bij de onderhandelingen betrokken waren (zo bv. zijn leveringstermijn, technische specificaties, verpakking enz. essentieel voor de productiemensen, de betalingscondities voor de financiële, de leveringsvoorwaarden voor de logistiek, de documentaire verplichtingen voor de boekhouding enz.)

Zelfs los van mogelijke problemen m.b.t. de afdwingbaarheid van de gemaakte afspraken, is het daarom, ook in relaties met Chinese contractanten, zeer belangrijk een gedetailleerd en duidelijk contract af te sluiten dat “een gedetailleerd draaiboek van de gemaakte afspraken” vormt.

Een contract mag m.a.w. – en dat geldt voor de internationale handel in het algemeen – niet worden herleid tot een wapen dat in het licht van een mogelijk geschil moet gescherpt worden, maar moet worden beschouwd als een geschreven verslag van het akkoord dat na de onderhandelingen werd bereikt met als bedoeling de voorzienbare problemen zoveel mogelijk te voorkomen.

Afdwingbaarheid van gemaakte afspraken?

Belgische bedrijven concentreren zich in hun relaties met de Volksrepubliek China dikwijls zo zeer op het buitenlandse – Chinese – karakter van hun project, dat zij uit het oog verliezen dat elke transactie naast een Chinees element, ook een “Belgisch/Europees” element heeft.Afspraken die bijvoorbeeld met een Chinese fabrikant worden gemaakt over exclusieve rechten van distributie

voor een deel van de EU, moeten uiteraard door de Chinese firma worden nageleefd, maar gelden eveneens voor de geselecteerde Europese landen. Zij moeten m.a.w. in de Europese Unie worden nageleefd. Bij een schending van de exclusiviteitsafspraken zou de Belgische firma naar de Volksrepubliek China kunnen trekken om daar een schadevergoeding te vragen, maar er zijn dikwijls alternatieve, eenvoudiger manieren om deze afspraken te doen naleven en schadevergoeding te bekomen:

1. men zou aan een Europese rechter een stakingsbevel kunnen vragen waarbij aan de Europese (parallel)importeurs het verbod wordt opgelegd om in strijd met de exclusiviteitsafspraken nog zaken te doen met de Chinese firma;
2. men zou van deze (parallel)importeurs op basis van "derde medeplichtigheid bij contractbreuk" een schadevergoeding kunnen bekomen;
3. men zou de Chinese firma in Europa kunnen doen veroordelen en in plaats van de schadevergoeding in de Volksrepubliek te halen, "beslag onder derden" uitvoeren bij de (parallelle) klanten van de Chinese firma zodat deze het verbod krijgen opgelegd hun openstaande rekeningen naar de Volksrepubliek over te schrijven.

Als de Chinese contractant enige activiteit in de EU wil blijven ondernemen, is er normalerwijs dus steeds een mogelijkheid om in Europa uitvoering te bekomen en lijkt een degelijk contract (waarin minstens de bevoegdheid van een rechtbank in Europa wordt bedongen) allesbehalve overbodig.

Dit belet overigens niet dat men er steeds goed aan doet zijn contractuele, "papieren" constructie te "versterken" door bijvoorbeeld

1. FOB China te kopen i.p.v. CFR Antwerpen: als men verhindert dat de Chinese firma logistieke ervaring bij uitvoer naar de EU opbouwt, is de kans op parallelhandel kleiner – en andersom;
2. de producten onder een merk waarvan men zelf eigenaar is te commercialiseren aangezien merkinbreuken gemakkelijker op te sporen zijn dan namaakartikelen en dat merkinbreuken strafrechtelijk vervolgd kunnen worden;
3. bepaalde bijkomende diensten (garantie, (consignatie-)stocks, productaansprakelijkheid, conformiteitscertificatie, recyclageverplichtingen, …) te organiseren.

Hoe meer men de logistieke aspecten van de levering (als verkoper) of de distributie (als koper) controleert, hoe groter de commerciële afhankelijkheid van de tegenpartij en hoe kleiner de kans op contractbreuk. Maar dergelijke strategieën vergen uiteraard wel belangrijke investeringen.

De ervaring leert dan ook dat Chinese ondernemers in geen geval licht omspringen met contractuele engagementen. Aan Belgische bedrijven die met de Volksrepubliek China zakendoen moet daarom het advies worden gegeven om de gemaakte afspraken steeds op een sluitende manier in een contract te organiseren.

3. Juridische organisatie van de Volksrepubliek China

Het Chinese rechtssysteem gaat terug op de continentaal-Europese principes en is in essentie een wettenrecht[3].

Tijdens de culturele revolutie (1958-1976) lag de juridische evolutie bijna helemaal stil en in de periode die hierop volgde (tot het einde van de tachtiger jaren) werden ad hoc maatregelen getroffen om de behoeften van de ontluikende handel en investeringen te dekken.

Pas in de laatste jaren van de vorige eeuw werd een eerder rudimentair juridisch kader tot ontwikkeling gebracht met enkele basiswetten over overeenkomsten, investeringen en het gebruik van land (o.m. de *General Principles of the Civil Law of the People's Republic of China (1986)*, van toepassing sedert 01.01.1987 en de *Contract Law of the People's Republic of China (1999)* die op 01.10.1999 in werking is getreden).

De toetreding van de Volksrepubliek China tot de WTO, op 11 december 2001, heeft een en ander in een stroomversnelling gebracht met een explosie aan nieuwe wetteksten als gevolg. Als gevolg van de sterke Amerikaanse (Angelsaksische) invloed op de juridische organisatie van de internationale handel, werd hierbij dikwijls teruggegrepen naar technieken uit de Amerikaanse rechtspraktijk.

Het rechtsstelsel van het Chinese vasteland kent een duidelijke hiërarchie en bestaat uit een grondwet, wetten ("*statutory laws"*), administratieve voorschriften ("*administrative regulations"*), provinciale regels ("*local regulations"*), ministeriële voorschriften ("*ministerial rules"*), lokale voorschriften en interpretaties van het hooggerechtshof.

In de wetgeving, uitgevaardigd door het National People's Congress (NPC) en zijn permanent comité ("*Standing Committee"*- SCNPC) dat tussen de sessies van het Nationaal Volkscongres in de taken van het NPC waarneemt, wordt een onderscheid gemaakt tussen enerzijds *"basic laws"* die door het NPC worden uitgevaardigd en in de hele volksrepubliek van toepassing zijn en zgn. *"non-basic laws"* die door het permanente comité worden uitgevaardigd en die slechts in bepaalde domeinen gelden.

Administratieve voorschriften die het hele Chinese vasteland betreffen worden uitgevaardigd door de staatsraad ("*State Council"*) die hierbij de grondwet en de wetten niet mag schenden.

3 Let op: Hongkong kent een "common law" rechtsstelsel en het recht van Macau gaat terug op het Portugese recht.

Provinciale en lokale congressen en hun permanente comités vaardigen respectievelijke lokale regels en voorschriften uit. De toepasselijkheid van die lokale voorschriften blijft beperkt tot het geografische gebied waarvoor het congres/comité bevoegd is.

China's gerechtelijke organisatie telt 4 niveaus: het hooggerechtshof ("*Supreme People's Court*" - http://en.chinacourt.org/), de "*Higher People's Courts*", de "*Intermediate People's Courts*" en de "*Basic People's Courts*". Het hooggerechtshof is de hoogste gerechtelijke instelling van de volksrepubliek en kan in het kader van gerechtelijke procedures wetten en decreten interpreteren.

Een van de voornaamste evoluties in de juridische organisatie is de "*Administrative Permission Law*" die in 2003 werd uitgevaardigd en op 1 juli 2004 in werking getreden is (http://english.gov.cn/laws/2005-09/07/content_29926.htm). Deze wet is er gekomen na de toetreding van de Volksrepubliek tot de WTO en de hiermee samenhangende verplichting tot transparantie. Ze bepaalt dat wettelijke voorschriften waarbij administratieve toelatingen worden verleend of administratieve sancties kunnen worden opgelegd pas na publicatie van toepassing kunnen zijn (art. 5). Met deze wet kwam een einde aan de zgn. "*nei bu rules*". Naast de gepubliceerde voorschriften kende de Volksrepubliek China tot dan immers een geheel van zgn. "interne regels" (*Nei Bu Gui Ding*) waarvan de inhoud niet publiek was. Dergelijke interne regels werden vooral door administratieve instellingen – en vooral op een lokaal niveau - toegepast.

In weerwil van deze ontwikkelingen blijven westerlingen over het algemeen wantrouwig staan tegenover de toepassing van Chinese wetgeving. De juridische onafhankelijkheid, onpartijdigheid en de kwaliteit van diensten en instellingen blijft, zeker in meer afgelegen gebieden, namelijk problematisch.

Bovendien blijken er spanningen te bestaan tussen de stedelijke centra en de rurale gebieden, zijn de wetteksten vaak gebrekkig, onduidelijk en onvolledig… o.m. als gevolg van de razendsnelle evolutie. Die brengt mee dat wetgeving niet altijd op duidelijke wijze bekend wordt gemaakt en dat ieder project, iedere transactie tijdens zijn uitvoering regelmatig aan eventuele nieuwe wetgeving moet worden getoetst. Dit geldt in het bijzonder voor de snel evoluerende rechtsdomeinen zoals transport, vennootschappen, onroerend goed en intellectuele eigendomsrechten.

Protectionisme blijft een belangrijke drijfveer voor regelgevende initiatieven (en hun toepassing) en het systeem laat grote discretionaire bevoegdheden aan plaatselijke autoriteiten die – al dan niet opzettelijk – soms onwetendheid van wettelijke bepalingen veinzen.

Hierbij overtreden overheidsdiensten en beleidsniveaus (agentschappen, regio's) soms hun bevoegdheden wat leidt tot rivaliteiten, overlappingen en inconsequenties in de administratieve formaliteiten waarmee men wordt geconfronteerd en tot arbitrair optreden waarbij particuliere belangen en administratieve procedures door mekaar lopen. Dit geldt in het bijzonder voor territoriaal verbonden rechtsdomeinen zoals belastingen, vergunningen, milieu, …

4. Aanbevelingen

Bedrijven die in de Volksrepubliek actief zijn kunnen meestal niet om de toepassing van de Chinese wetgeving via Chinese rechtbanken heen, maar algemeen wordt toch het advies gegeven om, als daartoe een gelegenheid bestaat, de toepassing van gemaakte afspraken of de naleving van wettelijke rechten en verplichtingen af te dwingen

1. via arbitrage buiten de Volksrepubliek, of indien dit niet mogelijk is;

2. via een hogere autoriteit

   → bv. het provinciebestuur inschakelen om lokale administratieve formaliteiten te beslechten

   → bv. de provinciale SAIC van Guangdong i.p.v. die van Huzhou;

3. via een autoriteit met gewicht

   → bv. bij problemen van namaak een beroep doen op de (stedelijke) autoriteiten waar de verkoop plaatsvindt i.p.v. op de (landelijke) autoriteiten van de plaats waar het namaakatelier is gevestigd.

Daarnaast gelden een aantal evidente vuistregels:

→ Vraag bijstand als iets misloopt;

→ De universele principes van de internationale handel gelden ook wat de Volksrepubliek China betreft. Elke partij zal m.a.w. proberen zo weinig mogelijk risico te nemen in de operatie en zoveel mogelijk winst;

→ Maak uw huiswerk: doe een marktonderzoek (afzet, concurrenten, …), onderzoek de betrouwbaarheid van de medecontractant (due diligence), enz.;

→ Neem, in de mate van het mogelijke, zelf deel aan de administratieve formaliteiten in plaats van steeds te vertrouwen op een locale commerciële partner of joint venture-partner;

→ Doe ook een "*due diligence*" op de Chinese overheidsagentschappen waarmee men werkt (bevoegdheid, betrouwbaarheid, …) en leg contacten met de verschillende beleidsniveaus en instanties;

→ Probeer het risico (en de kosten) te spreiden. Dit kan door zakelijke coalities uit te bouwen

- Vermijd corruptie maar geschenken en persoonlijke relaties zijn nodig om het fameuze *guanxi* op te bouwen;

- Wees nauwgezet in alles wat de documentatie en de boekhoudkundige administratie van de operatie aangaat (certificaten, vergunningen, toelatingen, …);

- Kies steeds de meest aangewezen techniek van geschillenbeslechting (vaak arbitrage);

- Zorg ervoor op voorhand betaald te worden wanneer dat mogelijk is.

Chinese wetgeving is o.m. beschikbaar via:

- http://www.chinalaw.gov.cn/
  website van het "*Information Centre Legislative Affairs Office of the State Council PRC"* met Engelse vertalingen van Chinese wetten en reglementen (http://www.chinalaw.gov.cn/article/english/)

- http://fec2.mofcom.gov.cn/
  website van *China's Foreign Economic Cooperation* met een Engelse versie van tal van wetten in verband met handel (onder "*Laws and Regulations of China"*)

- http://www.cietac.org/index.cms
  website van het Chinese Arbitragecentrum CIETAC (*China International Economic and Trade Arbitration Commission)* met een Engelse versie van tal van wetten (onder "*References*")

- http://www.civillaw.com.cn/english/
  website van het "*Chinese Civil and Commercial Law Net"* (CCCL), een organisatie van Chinese zakenjuristen met wetgeving in extenso en juridisch nieuws

- http://en.chinacourt.org/
  website van het *Supreme People's Court* van de Volksrepubliek met uitleg over het juridische systeem van de PRC en tal van Engelse vertalingen van wetteksten

- www.china.org.cn/china/LegislationsForm2001-2010/node_7110830.htm
  webpagina die tal van Engelse vertalingen van wetteksten, besluiten en reglementen heeft verzameld, uitgevaardigd tussen 2001 en 2010.

→ http://www.doingbusiness.org/LawLibrary/
de webpagina van de Wereldbank die doorlinkt naar voor de internationale handel relevante wetgeving (handelsrecht, financieel recht, burgerlijk recht, zekerheidsrecht, vennootschapsrecht, fiscaal recht…) uit alle landen van de wereld en met verschillende pagina's links naar Chinese wetgeving (in een Engelse vertaling)

→ http://english.mofcom.gov.cn/static/lawsdata/topic/lawsdata.html/1
linkpagina van het Chinese Ministerie van Handel met verschillende wetteksten in Engelse vertaling

→ http://www.saic.gov.cn/english/index.html
website van de *State Administration for Industry and Commerce* (SAIC) met op zijn Engelse pagina's een groot aantal wetteksten in Engelse vertaling

→ http://www.e-to-china.com/
website van ETCN om de uitvoer naar China te vergemakkelijken. Een heel aantal wetten worden in een Engelse vertaling ter beschikking gesteld onder "*Trade Laws and Policies*"

→ http://www.npc.gov.cn/englishnpc/news/
Engelstalige versie van de website van het National People's Congress of the PRC met een link naar een database met Chinese wetgeving in Engelse vertaling, terug te vinden onder "*Laws and Regulations Database*". De wetgeving kan opgezocht worden ofwel door het ingeven van de titel, een sleutelwoord of het jaar waarin het document van kracht werd, ofwel door het kiezen van een rechtsdomein.

Opgelet: *De beschikbaar gestelde wetteksten – en met name hun Engelse vertalingen – zijn niet steeds bijgewerkt overeenkomstig de laatste amendementen.*

Andere websites met interessante informatie voor wie meer wil vernemen over het Chinese recht zijn o.m.:

- http://cn.lawspirit.com/e/index.html
  Chinese commerciële juridische website

- http://www.dsavocats.com/
  Frans advocatenkantoor met Chinese praktijk en auteur van de "*Lettre du Droit des Affaires en Chine*" (http://www.ds-asie.com/-Nos-lettres-.html).

- http://www.nortonrose.com
  Amerikaans advocatenkantoor met verschillende periodieke publicaties over Chinees recht: "*China Legal Watch*" en "*China Insight*" - http://www.nortonrose.com/knowledge/publications/

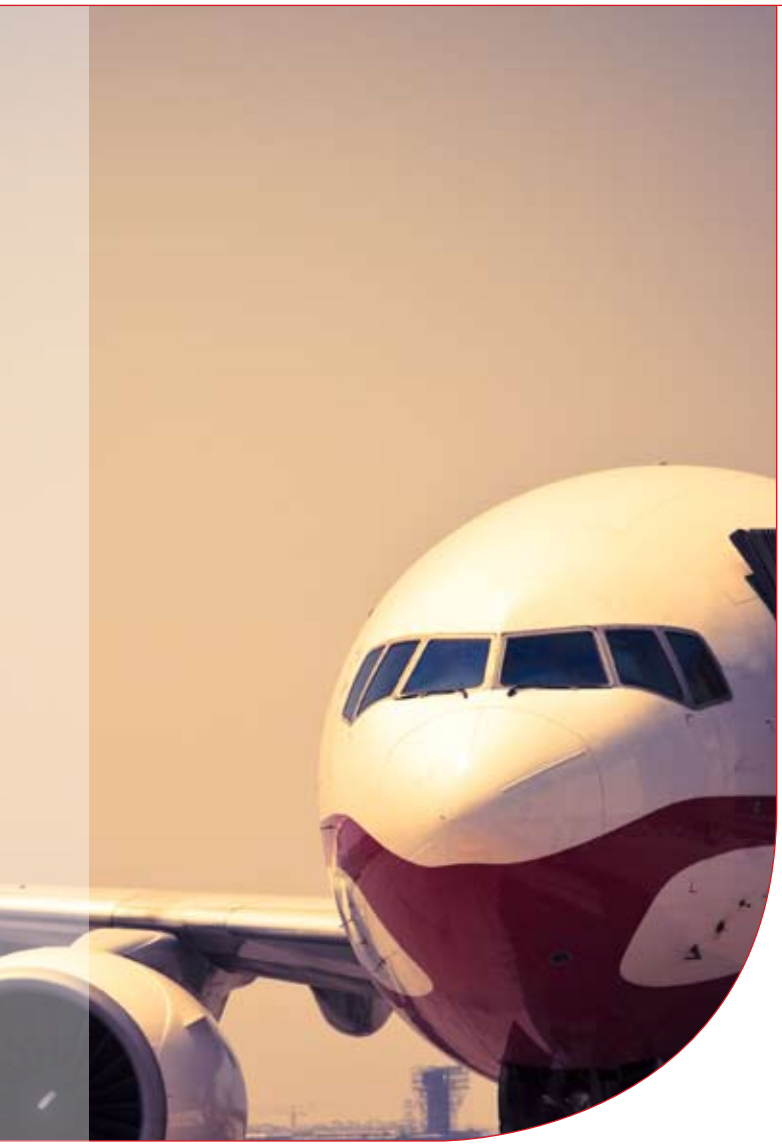
- http://www.wjnco.com/eng/
  website van het advocatenkantoor Wang Jing & co. met de "*China Legal Bulletin*"

- http://www.bakermckenzie.com/China/
  website van het advocatenkantoor Baker & McKenzie met op de website van de Chinese praktijk tal van publicaties over het Chinese recht (o.a. "*China Legal Developments Bulletin*")

- http://www.dezshira.com/index.php
  website van het Chinese advocatenkantoor en uitgever van "*China Briefing*" (http://www.china-briefing.com/en/)

- http://www.amchamchina.org/
  Chinese American Chamber of Commerce

- http://china.ahk.de/
  Duits-Chinese Kamer van Koophandel

2. Internationale koopovereenkomst

1. Weens koopverdrag

De Volksrepubliek China heeft het "Verdrag van de Verenigde Naties inzake internationale koopovereenkomsten betreffende roerende zaken van 11 April 1980", het zgn. "Weens Koopverdrag" (CISG), op 11 december 1986 geratificeerd. Eén jaar later, op 1 januari 1988, is het verdrag voor de Volksrepubliek in werking getreden. Sinds 1 november 1997 is dit verdrag ook op België van toepassing.

Het land heeft evenwel voorbehoud gemaakt bij art. 1, 1, b) en art. 11 van het verdrag.

Door het voorbehoud bij artikel 1, 1, b) is het CISG, wat de Volksrepubliek betreft, enkel van toepassing wanneer alle contractanten gevestigd zijn in een land dat het CISG heeft geratificeerd. Het CISG kan niet van toepassing worden als de koop onder Chinees recht valt als gevolg van de toepassing van IPR-regels. In dat geval is het Chinese interne recht met uitsluiting van het CISG van toepassing.

Dit heeft verregaande gevolgen voor koopovereenkomsten tussen Hongkong en de Volksrepubliek China aangezien Hongkong, dat op 1 juli 1997 het statuut van "*Special Administrative Region*" van de Volksrepubliek verwierf, niet is toegetreden tot het CISG. Hetzelfde geldt voor Macau[4].

Bovendien heeft de Volksrepubliek, zoals veel andere "ex-communistische" landen (Russische Federatie, Oekraïne, Hongarije…) voorbehoud gemaakt m.b.t. de bepalingen van het Weens Koopverdrag inzake de vorm van de koopovereenkomst (art. 11 CISG). Dit houdt in dat m.b.t. het ontstaan van de internationale koopovereenkomst wat China betreft niet de regels van het CISG gelden, maar de vormvereisten die het interne Chinese recht voor de betrokken overeenkomst oplegt (zie verder).

> ***Art. 11:*** "Een koopovereenkomst behoeft niet door middel van een geschrift te worden gesloten of bewezen en is aan geen enkel ander vormvereiste onderworpen. Zij kan door alle bewijsmiddelen, getuigen daaronder begrepen, worden bewezen."

4 Het Verenigd Koninkrijk en Portugal zijn – naast Albanië en Ierland – de enige Europese landen die het CISG niet geratificeerd hebben.

Onder voormeld voorbehoud passen de Volksrepubliek China en België inzake de internationale koop en verkoop van roerende lichamelijke goederen (betaling, levering, risicoregeling, sancties, conformiteit,) echter principieel dezelfde voorschriften toe.

Dat heeft als voordeel dat de onderneming "haar internationaal modelcontract" (algemene voorwaarden,) ook voor haar commerciële relaties (aankoop en verkoop) met de Volksrepubliek kan gebruiken. Het gebruik van één goed uitgebalanceerd, nauwkeurig overwogen contract voor elke internationale relatie die een onderneming m.b.t. het voorwerp van haar "model" aangaat, heeft verschillende voordelen. Op die manier kan de onderneming namelijk

A. schaalvoordelen creëren:

- aangezien al haar relaties door dezelfde - of sterk vergelijkbare - contractbedingen worden geregeld, kan de onderneming ervaringen in één contract toepassen op haar hele contractnetwerk;

- één investering in degelijk juridisch advies kan dan over een hele reeks transacties worden afgeschreven;

B. concurrentie in haar eigen distributie- en/of bevoorradingsnetwerk vermijden.

Dit is wellicht het belangrijkste voordeel van een model op het niveau van de onderneming die zo

- haar onderhandelingspositie versterkt (alle klanten/leveranciers werken onder deze voorwaarden, dus je kan ze gemakkelijker opdringen);

- vermijdt dat de klanten of leveranciers mekaars contracten gebruiken als argument om de eigen contractuele situatie te verbeteren.

Om dezelfde redenen stellen Chinese contractanten hun buitenlandse leveranciers en/of afnemers vaak standaardovereenkomsten voor. Op die manier proberen zij eveneens de onderhandelingsruimte van hun medecontractanten te beperken.

Het CISG geldt enkel voor de handelskoop. Consumentenkoop, diensten (agentuur, transport, IT-services, onderaanneming, OEM…) kennen geen op mondiaal vlak geharmoniseerd juridisch kader en hier moet, in de mate dat de overeenkomst geen oplossing biedt, steeds nationaal recht worden toegepast.

Op de website van PACE University (http://cisgw3.law.pace.edu) wordt nadere informatie over de toepassing van het Weens Koopverdrag evenals de Chinese versie van het verdrag (http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/Chinese.html) online ter beschikking gesteld. Voorlopig is nog geen Chinese partner tot het CISG-netwerk toegetreden, maar er werden reeds meer dan 20 gerechtelijke en meer dan 200 arbitrale Chinese uitspraken waarbij toepassing werd gemaakt van het CISG op de website gepubliceerd.

2. Chinees verbintenissenrecht

Het Weens Koopverdrag regelt de belangrijkste aspecten van de internationale koop (ontstaan van de overeenkomst, risico-overgang, conformiteit, levering, sancties, …), doch niet alles. Zaken zoals de eigendomsoverdracht, de geldigheid van de overeenkomst, de toepassing van algemene voorwaarden, het bewijs, de zekerheden enz. worden nog steeds door het onderliggende nationale recht geregeld.

Dat geldt ook voor overeenkomsten die niet als een koop kunnen worden beschouwd.

De *Contract Law of the PRC* die in 1999 in werking is getreden, bevat, na een reeks algemene bepalingen (art. 1-129) over het ontstaan, de uitvoering, de afloop en de sanctionering van verbintenissen die de *General Principles of the Civil Law of the People's Republic of China* aanvullen, bijzondere bepalingen aangaande

- de koop – hoofdstuk 9, art. 130-175
- de levering van nutsvoorzieningen (water, gas, elektriciteit) – hoofdstuk 10, art. 176-184
- de schenking – hoofdstuk 11, art. 185-195
- de lening – hoofdstuk 12 art. 196-211
- de huur – hoofdstuk 13, art. 212-236
- de (financiële) leasing – hoofdstuk 14, art. 237-250
- de aanneming – hoofdstuk 15, art. 251-268
- de bouw – hoofdstuk 16, art. 269-287
- vervoer – hoofdstuk 17, art. 288-321

- technologie (ontwikkeling,overdracht, advies en diensten) – hoofdstuk 18, art. 322-364
- bewaarneming – hoofdstuk 19, art. 365-380
- opslag – hoofdstuk 20, art. 381-395
- agentuur – hoofdstuk 21, art. 396-413
- commissionair – hoofdstuk 22, art. 414-423
- bemiddeling – hoofdstuk 23, art. 424-427

Als bijzondere wetgeving afwijkt van de algemene bepalingen van de Chinese Contract Law, hebben deze bijzondere bepalingen voorrang (art. 123).

3. Vormvereisten

Een contract moet de volgende gegevens vermelden (art. 12): naam en adres van de contractanten, voorwerp, hoeveelheid, kwaliteit, prijs of vergoeding, termijn, plaats en wijze van uitvoering, aansprakelijkheid bij contractbreuk en techniek van geschillenbeslechting. Hierbij kan eventueel naar een "kader-contract" worden verwezen. Voor de koop wordt deze lijst aangevuld met de verpakking, de wijze van conformiteitscontrole, de betalingswijze en de taal van de overeenkomst (art. 131).

Art. 10 van de Contract Law bepaalt dat een verbintenis vormvrij is (*"in written, oral or other forms"*) maar vult aan dat als bijzondere wetgeving of administratieve voorschriften een geschrift opleggen, de overeenkomst enkel schriftelijk kan worden aangegaan. Daarom moeten internationale koopovereenkomsten in principe steeds schriftelijk worden aangegaan.

Telegrammen, telexen, faxen, EDI en e-mails worden als geschrift erkend (art. 11) maar in dat geval kan wel een "letter of confirmation" gevraagd worden (art. 33). Een geschrift is overigens pas definitief als beide partijen het hebben ondertekend of van een zegel voorzien (art. 32). Een vennootschapszegel (company seal) is in de Volksrepubliek China rond en wordt in rode inkt aangebracht.

4. Taal

Partijen zijn vrij de taal te kiezen voor hun internationale contractuele afspraken met de Volksrepubliek. In de praktijk komt het vaak voor dat de overeenkomst in twee talen (bv. Engels en Chinees) wordt opgesteld. In veel gevallen moet het contract immers door de Chinese partij gebruikt worden voor administratieve formaliteiten (aanvraag van een invoervergunning, bankzaken, …) waarvoor een vertaling nodig is. Vaak is de tegenpartij ook geen vreemde taal machtig.

In het geval waarbij het contract in meerdere talen wordt opgesteld, doet men er goed aan aan te geven welke versie als de authentieke moet worden aanzien. In geen geval mag hierbij juridische waarde worden verleend aan een taalversie waarvan men de inhoud niet begrijpt of door een "eigen" adviseur heeft laten verifiëren.

Bepaalt het contract niet welke taal voorrang heeft, dan moet de overeenkomst volgens art. 125,§2 Contract Law worden uitgelegd in de geest van de overeenkomst:

"Where two or more languages are adopted in the text of a contract and it is agreed that both texts are equally authentic, it shall be presumed that the terms and expressions in various versions have the same meaning. In case that the terms and expressions in different versions are inconsistent, they shall be interpreted according to the purpose of the contract."

5. Algemene voorwaarden

Als vooraf opgestelde "*standard terms*" (algemene voorwaarden) die niet werden onderhandeld met de tegenpartij worden gehanteerd, moet de partij die deze gebruikt de tegenpartij wijzen op de aansprakelijksbeperkingen die deze voorwaarden inhouden en waar gevraagd de nodige toelichting verstrekken (art. 39 Contract Law). Als deze voorwaarden iedere aansprakelijkheid van één partij uitsluiten en de tegenpartij overmatig belasten, zijn zij niet afdwingbaar (art. 40 Contract Law).

6. Bevoegdheid

Om een geldige overeenkomst te kunnen afsluiten moeten de partijen de vereiste bekwaamheid hebben (art. 9 Contract Law). Daarom moet worden nagegaan of de persoon met wie wordt onderhandeld wel bevoegd is ("*duly authorised*") om de overeenkomst aan te gaan en of eventueel nog toestemming nodig is van een hiërarchisch hoger orgaan of een overheid.

In West-Europa hanteert men meestal het principe dat de persoon die op een bepaalde afdeling van een bedrijf werkzaam is, ook geacht wordt een mandaat (volmacht) te bezitten om in die hoedanigheid contracten af te sluiten (= theorie van de "toerekenbare schijn" of de "schijnvertegenwoordiging"). In de Volksrepubliek zijn de regels veel formalistischer en is het belangrijk om tijdens de onderhandelingen (en bij het afsluiten van de overeenkomst) de bevoegdheid van de tegenpartij te verifiëren. Zeker als men onderhandelt met overheidsbedrijven, ondernemingen in privatisering, … kan achteraf betwisting ontstaan over de bevoegdheid van de persoon met wie de onderhandelingen werden gevoerd en die de overeenkomst heeft ondertekend.

Vraag daarom eventueel naar de statuten, aanstellingen of volmachten ("power of attorney"). Onderzoek ook of de volmacht aan alle vereiste formaliteiten voldoet (notarieel, gelegaliseerd, "company seal", geldigheidsduur, …)

Tip: *Vraag tijdens de onderhandelingen ook naar het paspoortnummer van de medecontractant. Dit is nuttig voor toekomstige visumaanvragen, maar laat tevens toe de identiteit van de tegenpartij met zekerheid vast te stellen. Bij de omzetting van namen uit het Chinees naar Latijnse karakters kunnen immers tal van vergissingen ontstaan.*

Bovendien moet worden nagegaan of de overwogen transactie valt binnen de officiële bedrijfsactiviteiten van de contractant. De Chinese koper dient immers over een *Business Licence* te beschikken (als handelaar geregistreerd zijn) en de overeenkomst moet betrekking hebben op de activiteiten waarvoor de vergunning van de handelaar werd verleend. Een importeur die geen vergunning heeft om internationaal handel te voeren, kan geen rechtsgeldige internationale overeenkomst aangaan. De sanctie is de nietigheid en de overeenkomst zal hierdoor niet afdwingbaar zjin.

Niet alleen de bevoegdheid van de medecontractant moet worden onderzocht. Ook het voorwerp van de transactie kan een invloed hebben op de geldigheid van het contract. Bijvoorbeeld is de verkoop van natuurlijke rijkdommen, grond enz. aan beperkingen onderworpen en contracten die deze elementen als voorwerp hebben zijn nietig (art. 16 *Law on Foreign Trade* – zie verder).

7. Eigendomsoverdracht en eigendomsvoorbehoud

Naar Chinees intern recht gaat de eigendom, tenzij de overeenkomst of een bijzondere wettelijke regeling anders bepaalt, over bij de levering (art. 133). Partijen kunnen echter overeenkomen dat de verkoper eigenaar blijft totdat de koper de prijs heeft betaald of andere contractuele verplichtingen heeft uitgevoerd (art. 134).

Een dergelijk eigendomsvoorbehoud geldt niet van rechtswege, in tegenstelling tot het retentierecht, maar moet uitdrukkelijk worden opgenomen in de overeenkomst. Een clausule van eigendomsvoorbehoud is bovendien enkel afdwingbaar tussen de partijen. Niet ten aanzien van derden. De onbetaald gebleven leverancier met eigendomsvoorbehoud heeft m.a.w. geen voorrecht in de verdeling van het faillissement boven andere schuldeisers en kan het eigendomsvoorbehoud niet inroepen tegen derden die de geleverde goederen te goeder trouw bij zijn klant kochten. Modelpolissen van kredietverzekeraars leggen vaak een eigendomsvoorbehoud op maar in de praktijk biedt deze techniek bij de verkoop naar de Volksrepubliek China geen enkele bescherming of betalingszekerheid.

Het eigendomsvoorbehoud mag niet worden verward met het recht op *stoppage in transitu* (retentierecht) dat de verzender de mogelijkheid geeft om de vervoerder, voordat die de goederen bij de bestemmeling heeft afgeleverd, te instrueren deze niet af te leveren (art. 308 Contract law) of met het retentierecht dat de vervoerder mag uitoefenen tot zekerheid van de betaling van bepaalde diensten zoals opslag van goederen en transport (art. 315 Contract Law).

8. Conformiteit en productaansprakelijkheid

Bij de levering gaat ook het risico van beschadiging en verlies, tenzij anders werd overeengekomen, over op de koper (art. 142). Het Chinese verbintenissenrecht volgt op dit punt helemaal de principes van het CISG: als de plaats van levering (bv. door een verwijzing naar een Incoterm) niet werd gepreciseerd, geschiedt de levering (art. 141)

- → als in onafhankelijk vervoer werd voorzien, bij overhandiging aan de eerste onafhankelijke vervoerder (= FCA);

- → als geen vervoer werd voorzien, op de plaats waar de goederen zich bevonden bij het afsluiten van de overeenkomst (= EXW).

In een internationale overeenkomst zal hier doorgaans toepassing worden gemaakt van de Incoterms 2010.

De conformiteits- en garantieverplichtingen in internationale koopovereenkomsten met Chinese contractanten worden in principe contractueel geregeld en bij gebrek aan contractuele afspraken door het Weens Koopverdrag.

Voor internationale koopovereenkomsten met de Volksrepubliek China gelden m.a.w. de “gewone” regels:

- conformiteit betekent dat de goederen inzake hoeveelheid, kwaliteit en omschrijving aan de overeenkomst voldoen en op de afgesproken wijze verpakt zijn;

- conformiteit wordt beoordeeld op het ogenblik van de risico-overgang (die wordt geregeld door de toepasselijke Incoterm) tenzij bijzondere garanties werden gegeven. Ook als het conformiteitsgebrek pas na de levering wordt vastgesteld, is de verkoper aansprakelijk;

- er wordt geen onderscheid gemaakt tussen verborgen gebreken en zichtbare gebreken, ernstige gebreken en lichte gebreken;

- om de conformiteit te controleren moet de koper de goederen zo snel mogelijk laten keuren. Conformiteitsklachten moeten daarenboven binnen een redelijke termijn na ontdekking (of het ogenblik waarop het gebrek had moeten zijn ontdekt) aan de verkoper worden meegedeeld. Tenzij hiervoor contractueel een andere termijn werd overeengekomen, moeten klachten over niet-conformiteit, ook als het om een zgn. verborgen gebrek gaat, in ieder geval binnen 2 jaar na levering worden aangemeld;

- als de verkoper bij levering op de hoogte was van het gebrek, vervalt niet alleen de onderzoeksplicht van de koper, maar ook zijn verplichting om te protesteren;

- de koper heeft de bewijslast m.b.t. de eventuele niet-conformiteit van de goederen.

Het interne Chinese recht volgt vrijwel letterlijk dezelfde principes (art. 153-158) en bepaalt uitdrukkelijk dat ook de verpakking (art. 156) en de documenten “*and materials other than documents*” met het oog op de receptie van de goederen (art. 136) tot de leveringsplicht behoren.

Artikel 41 van de *Law of the People’s Republic of China on Protecting Consumers’ Rights and Interests* (1993) introduceert het principe van productaansprakelijkheid in het Chinese recht:

"Business operators who provide commodities or services and whose products or services have caused physical injury to consumers or other victims, shall pay for the latter's medical fees, nursing charges during treatment period and loss of income due to absence from work; and also - when disability results therefrom - expenses in acquiring aiding apparatus needed by the victims, the victims' living subsidies, disability compensations and the necessary living expenses of the victims' dependents and - when a crime is committed - have their criminal liabilities investigated according to law."

De Chinese consumentenwet bepaalt verder dat in geval van frauduleus handelen door de fabrikant of leverancier (bv. verkoop van namaakgoederen, opzettelijk valse certificaten vermelden, …), de verkoper aan de consument een vergoeding moet betalen ten belope van het dubbele van de verkoopprijs (art. 49).

Op de website van de China Consumers' Association (http://www.cca.org.cn/) kan de Engelse tekst van de Chinese consumentenwet worden ingeladen.

9. Betaling

Gelet op de beperkte convertibiliteit van de CNY kunnen betalingen van en naar de Volksrepubliek China enkel in deviezen (EUR, USD,) worden uitgevoerd. Ook het gebruik van voorafbetalingen en langdurige kredieten ter financiering van internationale commerciële transacties wordt door de Chinese wisselreglementering aan beperkingen onderworpen (voor meer informatie: State Administration of Foreign Exchange - http://www.safe.gov.cn).

Het starre en gesloten monetaire beleid van de Chinese overheid is nog niet afgelopen, maar de eerste stappen naar de liberalisering van de CNY en naar de vrije inwisselbaarheid van de Chinese munt zijn intussen wel al gezet. Sinds juli 2010 is het namelijk mogelijk om in Hongkong (en weldra ook in Singapore) via Belgische bankfilialen die er gevestigd zijn directe toegang te verkrijgen tot de Chinese munt. Dit is een belangrijke evolutie aangezien Chinese exporteurs er meer en meer de voorkeur aan geven om in yuan (in plaats van dollars of euros) te factureren. Zo kunnen zij de wisselkoersrisico's immers afschuiven op hun handelspartners. Vele bedrijven zien zich daardoor genoodzaakt om een deposit-rekening te openen in offshore-yuan. Vele Aziatische bedrijven beginnen de yuan bovendien te verkiezen boven de dollar als internationaal betaalmiddel in hun handel met de Volksrepubliek. Toch blijft voorzichtigheid geboden. Ten eerste is de koers van deze offshore-yuan nog niet gelijkgesteld aan die van de onshore-variant. Ten tweede kan de offshore-yuan enkel gebruikt worden in handelstransacties (d.w.z. in- en uitvoer) met de Volksrepubliek China. Het geld kan tot dusver enkel terugvloeien door Chinese goederen aan te kopen of door Belgische producten aan de Volksrepubliek te verkopen.[5]

5 E. Bruyland, "Doe zaken met China in yuan", Trends, 2 mei 2011, pp. 26-29.

Het is bijzonder moeilijk om objectieve informatie te vinden over de kredietwaardigheid en betrouwbaarheid van Chinese ondernemers. Zodra de transactie enig belang vertoont, wordt daarom meestal gekozen voor een documentair krediet. Als de transactie onvoldoende belangrijk is om de administratie en kost van een L/C te verantwoorden, wordt zolang de relatie geen duurzaam karakter heeft gekregen meestal gewerkt met voorafbetaling.

Gewoonlijk wordt geen confirmatie op de L/C gegeven en een exporteur die toch confirmatie wenst, moet meestal een “silent confirmation” (op eigen gezag) aan zijn eigen bank vragen.

Meestal stellen Chinese kopers zeer korte termijnen voor notificatie van de L/C voor (15 tot 30 dagen voor verscheping). Dikwijls is het bijna onmogelijk om in die korte termijn de productie, het vervoer en de hele papierwinkel te organiseren en een exporteur doet er goed aan – al in zijn offerte – een langere periode te eisen.

Chinese bedrijven die naar de EU exporteren zullen vaak eveneens voorafbetaling of een L/C opleggen. Niettemin kunnen een documentaire collectie D/A, D/P (zeker als de goederen onder B/L worden vervoerd) of een standby L/C (als de relaties een zekere regelmaat vertonen) zeer valabele alternatieve technieken voor de betaling vormen.

De betalingstermijnen variëren per sector. De gemiddelde betalingstermijn is dertig tot zestig dagen en soms tot negentig dagen.

10. Zekerheden

Naast het eigendomsvoorbehoud dat door het hoofdstuk "koop" in de Contract Law wordt geregeld, kent het Chinese recht een aantal zakelijke en persoonlijke zekerheden die worden geregeld door de *Guarantee Law of the People's Republic of China* van 30 juni 1995. Deze wet is op 1 oktober 1995 in werking getreden.

Deze wet verleent de mogelijkheid om bij economische activiteiten zoals leningen, verkoop, transport en aanneming in het voordeel van de schuldeiser zekerheden te stellen (art. 2) in de vorm van een borgtocht (guarantee – art. 6-32), een hypotheek (mortgage – art. 33-62), een pand (pledge – art. 63-81), een retentierecht (lien - art. 82-88) of een waarborg (deposit – art. 89-91).

Borgtocht

Iedere overeenkomst tot borgstelling moet schriftelijk worden aangegaan en moet het volgende vermelden: het bedrag waarvoor zekerheid wordt gesteld, de termijn van de vordering waarvoor zekerheid wordt gesteld en van de zekerheid zelf en de wijze waarop zekerheid wordt verleend (algemeen, solidair, …) vermelden (art. 15). De zekerheid dekt, tenzij anders overeengekomen, de hoofdschuld en de bijkomende schulden (intrest, boetes, …; art. 21). Overheidsinstellingen kunnen in principe geen borgtocht aangaan (art. 8-10). Indien de borgstelling door een rechtspersoon wordt aangegaan, moet dit binnen de gestelde bevoegdheden gebeuren.

Hypotheek

Een hypotheek kan worden gevestigd op huizen en onroerende goederen maar ook op machines en vervoermiddelen en op gebruiksrechten van gronden (art. 34). Het eigendomsrecht t.a.v. gronden, collectieve gebruiksrechten van gronden en sociale instellingen (scholen, …) komen niet in aanmerking als hypothecaire waarborg (art. 37). Hypothecaire waarborgen moeten schriftelijk worden aangegaan en moeten worden geregistreerd. Pas na registratie is de hypotheek gevestigd (art. 41). Afhankelijk van het voorwerp van de hypotheek dient de registratie bij een andere instelling te gebeuren (art. 42).

Pand

Een pand veronderstelt een schriftelijke overeenkomst en de buitenbezitstelling van het in pand gegeven voorwerp (art. 63-64). Bij wanprestatie heeft de pandhouder de keuze: bewaring van het in pand gegeven voorwerp of verkoop ter voldoening van zijn vordering. Het pand dekt én de hoofdschuld én de bijkomende schulden (art. 67). De eventuele opbrengsten van het pand zijn voor de pandhoudende schuldeiser (art. 68). Ook waardepapieren (wissels, cheques, B/L's, …), aandelen en intellectuele eigendomsrechten komen als pand in aanmerking (art. 75).

Retentierecht

Art. 84 vestigt in hoofde van de onbetaalde vervoerder, aannemer en stockagist een "lien" of retentierecht. Bijzondere wetgeving kan dit voorrecht uitbreiden tot andere soorten van contracten. Indien de schuldenaar zijn schuld niet binnen 2 maanden heeft voldaan, kan de schuldeiser de zekerheid ten gelde maken (art. 87). Partijen kunnen eventueel een andere termijn overeenkomen.

Waarborg

Partijen kunnen de uitvoering van hun verplichtingen tenslotte onderwerpen aan een borgstelling waarbij een bepaald bedrag geconsigneerd wordt tot zekerheid van de prestatie (art. 89). Deze overeenkomst moet schriftelijk worden aangegaan (art. 90) en mag niet meer dan 20 % van het bedrag van de hoofdsom bedragen (art. 91).

Opgelet: *In binnenlandse transacties kunnen de verschillende beschikbare zekerheden enige betalingszekerheid bieden, maar voor internationale transacties worden zij doorgaans als onpraktisch beschouwd.*

---

11. Verjaring

De Volksrepubliek China is niet toegetreden tot het verdrag van de Verenigde Naties over de verjaring van de vorderingen inzake de internationale handelskoop van 14 juni 1974. En deze materie wordt derhalve, als op de overeenkomst Chinees recht van toepassing is, door het interne Chinese verbintenissenrecht geregeld.

De *General Principles of the Civil Law of the People's Republic of China* voorzien in dit verband in een algemene verjaringstermijn van 2 jaar (art. 135). Voor vorderingen wegens lichamelijke schade, verkoop van "substandard goods", huurgelden en verlies of schade aan goederen die aan derden waren toevertrouwd bedraagt de verjaringstermijn zelfs maar 1 jaar (art. 136). De verjaring begint te lopen zodra de benadeelde weet had (of moest hebben) van zijn nadeel, maar nooit langer dan 20 jaar na de feiten. In geval van overmacht kan de verjaring voor een termijn van 6 maanden worden geschorst (art. 139). De verjaring kan ook worden gestuit (bv. door een gerechtelijke procedure op te starten) waarna de verjaring voor de oorspronkelijke termijn opnieuw loopt (art. 140).

Wat de internationale koop betreft, heeft art. 129 van de Chinese Contract Law de verjaringstermijn in overeenstemming met de principes van het VN-verjaringsverdrag (*Convention on the Limitation Period in the International Sale of Goods* (1974)) opgetrokken tot 4 jaar:

> ***Art. 129:*** "For a dispute arising from a contract for the international sale of goods or a technology import or export contract, the time limit for bringing a suit or applying for arbitration is four years, calculating from the date on which the party knows or ought to know the infringement on its rights. For a dispute arising from any other type of contract, the time limit for bringing a suit or applying for arbitration shall be governed by the relevant law."

Vorderingen uit internationale koop- en technologieovereenkomsten verjaren m.a.w. vier jaar nadat de vordering opeisbaar is geworden.

Als de overeenkomst door Belgisch recht beheerst wordt, geldt een algemene verjaringstermijn van tienjaar.

Voor overeenkomsten die geregeld worden door internationale verdragen (voornamelijk vervoer) gelden de verjaringstermijnen van het desbetreffende verdrag (meestal één jaar).

12. Overheidsopdrachten

Wanneer u met een overheidsinstelling in zee wenst te gaan, hou er dan rekening mee dat onder de Chinese Wet op de Overheidsopdrachten (Procurement Law (29.06.2002)) het zogenoemde "*Buy Chinese"* beginsel wordt gehanteerd. Dit betekent dat overheidsinstellingen bij voorkeur Chinese goederen dienen aan te kopen. Pas wanneer de prijs van de gelijkwaardige Chinese goederen onredelijk hoog ligt, of wanneer deze goederen in de Volksrepubliek niet (voldoende) voorradig zijn, of niet aan dezelfde kwaliteitseisen voldoen, kunnen goederen van buitenlandse oorsprong worden aangekocht.

3. Agentuurcontract en concessie van alleenverkoop

De organisatie van de distributie in de Volksrepubliek vertoont een aantal bijzondere kenmerken waardoor de "normale" distributietechnieken (agentuur, …) die Belgische exporteurs doorgaans gebruiken om een nieuwe markt te betreden, moeilijk kunnen worden toegepast.

Zo wordt er – zoals dat bijvoorbeeld ook in de Russische Federatie het geval is – weinig gebruik gemaakt van verkoopagenten om de prospectie van de Chinese markt te organiseren. Het blijkt namelijk bijzonder moeilijk te zijn om een betrouwbare Chinese partner te vinden die over een organisatie beschikt waarmee de Chinese markt – of een deel ervan – op een stabiele wijze voor een Belgische exporteur kan worden bewerkt… of waarmee zelfs maar op een deftige manier kan worden gecommuniceerd. Bovendien schrijft de Chinese invoerreglementering voor dat de koper een *Business Licence* moet hebben en als importeur bij de Chinese douane geregistreerd moet zijn. Als men een Chinese verkoopagent aanstelt, moet men dat dan hoe dan ook combineren met een Chinese verkoopsconcessie en dat blijkt een zeer delicate operatie te zijn.

De ervaring leert dan ook dat Westerse bedrijven er doorgaans de voorkeur aan geven om hun Chinese prospectie via een eigen vertegenwoordigingskantoor (*representation office*) te organiseren. Dat is momenteel blijkbaar de enige manier om de prospectie van de Chinese markt onder controle te houden en op een (min of meer) stabiele wijze uit te bouwen en om te garanderen dat de investeringen in de prospectie niet voor de promotie van andere goederen of bedrijven worden gebruikt.

Waar wel zeer veel gebruik wordt gemaakt van agenten is bij de organisatie van de bevoorrading uit de Volksrepubliek China waarbij aankoopagenten op commissie (goedkope) leveranciers van goederen gaan zoeken of in de EU klanten zoeken voor Chinese leveranciers.

Sedert 1 juni 2004 kunnen ook buitenlandse ondernemingen, in de mate dat zij in de Volksrepubliek geregistreerd werden, als handelsagent, importeur, distributeur of franchiseur handeldrijven.

1. Agentuur

De Chinese wetgeving kent, in tegenstelling tot de landen van de Europese Unie, geen dwingend statuut ter bescherming van de handelsagent. De bepalingen van de *General Principles of the Civil Law of the People's Republic of China* (art. 63-70) en van de *Contract Law of the People's Republic of China* (art. 396-413) dekken immers verschillende types van vertegenwoordiging (ook de gewone "aanstelling") en zijn aanvullend van aard.

Partijen kunnen hun onderlinge rechten en verplichtingen daarom in hun overeenkomst in grote mate vrij afspreken, zowel wat betreft het bedrag van de commissie als wat betreft de zaken waarvoor commissie verschuldigd is, de opzegging, de klantenvergoeding, het concurrentiebeding enz.

Een internationale handelsagentuur moet in principe schriftelijk worden aangegaan. Er zijn geen bijzondere registratievereisten en de taal van de overeenkomst is in principe vrij.

Tenzij de partijen in hun overeenkomst een opzeggingstermijn afspreken, is de agentuur op elk ogenblik ("*ad nutum*") opzegbaar. Als deze beëindiging voor de tegenpartij schade meebrengt, kan echter een passende schadevergoeding verschuldigd zijn (art. 410).

Belgische exporteurs houden er vaak aan om op alle contracten die zij met hun buitenlandse partners afsluiten – dus ook hun agenturen voor de Volksrepubliek China – Belgisch recht van toepassing te verklaren. Artikel 126,1 van de Chinese Contract Law laat dit overigens toe:

> ***Article 126.*** "The parties to a contract involving foreign interests may choose the law applicable to the settlement of their contract disputes, except as otherwise stipulated by law. If the parties to a contract involving foreign interests have not made a choice, the law of the country to which the contract is most closely connected shall be applied."

Door voor toepassing van Belgisch recht te kiezen kunnen exporteurs eenheid brengen in de juridische organisatie van hun internationaal distributienetwerk, maar de vraag rijst of de Chinese agent op die manier geen bescherming wordt gegeven die hij onder toepassing van zijn eigen wetgeving niet zou kunnen genieten. De Belgische agentuurwet is namelijk gebaseerd op de Europese Richtlijn 86/653/EEG van 18/12/1986 en is zeer "agentvriendelijk".

Aangezien art. 27 van de Belgische agentuurwet (W. 13 april 1995) bepaalt dat deze wet van toepassing is op "elke activiteit van een handelsagent **met hoofdvestiging in België**" en naar analogie met de Cassatierechtspraak inzake de concessie van alleenverkoop (06/04/2006 - zie verder), kan men argumenteren dat de bijzondere bepalingen van de Wet van 13/04/1995 (bv.

inzake indirecte commissie, opzegging, klantenvergoeding, de termijn voor het ontslag wegens dringende redenen…) NIET van toepassing zijn voor agenten die, onder toepassing van het Belgische recht, hun zetel in het buitenland (i.c. de Volksrepubliek China) hebben en niet in de Europese Unie actief zijn. Niettemin is het wellicht verstandig om, als men contractueel voor de toepassing van Belgisch recht zou kiezen, de toepassing van de Belgische Handelsagentuurwet van 13 april 1995 expliciet uit te sluiten.

Voor de problematiek van de geschillenbeslechting, zie verder.

General Principles of the Civil Law of the People's Republic of China – Section II Agency (artt. 63 - 70)

Article 63. Citizens and legal persons may perform civil juristic acts through agents.

An agent shall perform civil juristic acts in the principal's name within the scope of the power of agency. The principal shall bear civil liability for the agent's acts of agency.

Civil juristic acts that should be performed by the principal himself, pursuant to legal provisions or the agreement between the two parties, shall not be entrusted to an agent.

Article 64. Agency shall include entrusted agency, statutory agency and appointed agency.

An entrusted agent shall exercise the power of agency as entrusted by the principal; a statutory agent shall exercise the power of agency as prescribed by law; and an appointed agent shall exercise the power of agency as designated by a people's court or the appointing unit.

Article 65. A civil juristic act may be entrusted to an agent in writing or orally. If legal provisions require the entrustment to be written, it shall be effected in writing.

Where the entrustment of agency is in writing, the power of attorney shall clearly state the agent's name, the entrusted tasks and the scope and duration of the power of agency, and it shall be signed or sealed by the principal.

If the power of attorney is not clear as to the authority conferred, the principal shall bear civil liability towards the third party, and the agent shall be held jointly liable.

Article 66. The principal shall bear civil liability for an act performed by an actor with no power of agency, beyond the scope of his power of agency or after his power of agency has expired, only if he recognizes the act retroactively. If the act is not so recognized, the performer shall bear civil liability for it. if a principal is aware that a civil act is being executed in his name but fails to repudiate it, his consent shall be deemed to have been given.

An agent shall bear civil liability if he fails to perform his duties and thus causes damage to the principal.

If an agent and a third party in collusion harm the principal's interests, the agent and the third party shall be held jointly liable.

If a third party is aware that an actor has no power of agency, is overstepping his power of agency, or his power of agency has expired and yet joins him in a civil act and thus brings damage to other people, the third party and the actor shall be held jointly liable.

Article 67. If an agent is aware that the matters entrusted are illegal but still carries them out, or if a principal is aware that his agent's acts are illegal but fails to object to them, the principal and the agent shall be held jointly liable.

Article 68. If in the principal's interests an entrusted agent needs to transfer the agency to another person, he shall first obtain the principal's consent. If the principal's consent is not obtained in advance, the matter shall be reported to him promptly after the transfer, and if the principal objects, the agent shall bear civil liability for the acts of the transferee; however, an entrusted agency transferred in emergency circumstances in order to safeguard the principal's interests shall be excepted.

Article 69. An entrusted agency shall end under any of the following circumstances:

(1) when the period of agency expires or when the tasks entrusted are completed;

(2) when the principal rescinds the entrustment or the agent declines the entrustment;

(3) when the agent dies;

(4) when the principal loses his capacity for civil conduct; or

(5) when the principal or the agent ceases to be a legal person.

Article 70. A statutory or appointed agency shall end under any of the following circumstances:

(1) When the principal gains or recovers capacity for civil conduct;

(2) When the principal or the agent dies;

(3) When the agent loses capacity for civil conduct;

(4) When the people's court or the unit that appointed the agent rescinds the appointment; or

(5) When the guardian relationship between the principal and the agent ends for other reasons.

Contract Law of the People's Republic of China – Chapter 21 Agency Appointment Contracts (artt.396 - 413)

Article 396: Definition of Agency Appointment Contract

An agency appointment contract is a contract whereby the principal and the agent agree that the agent will handle the principal's affairs.

Article 397: Scope of Appointment

The principal may specifically appoint the agent to handle one or more of its affairs, or generally appoint the agent to handle all of its affairs.

Article 398: Principal's Obligation to Prepay Expenses

The principal shall prepay the expenses for handling the entrusted affair. Any expense necessary for handling the entrusted affair advanced by the agent shall be repaid with interest by the principal.

Article 399: Agent's Obligation to Follow Instruction; Deviation from Instruction

The agent shall handle the entrusted affair in accordance with the instruction of the principal. Any required deviation from the principal's instruction is subject to consent by the principal; in an emergency where

the agent has difficulty contacting the principal, the agent shall properly handle the entrusted affair, provided that thereafter the agent shall timely notify the principal of the situation.

Article 400: Delegation of Agency Subject to Consent; Exceptions

The agent shall personally handle the entrusted affair. Subject to consent by the principal, the agent may delegate the agency to a third person. If the delegation is approved, the principal may issue instructions concerning the entrusted affair directly to the delegate, and the agent is only responsible for its selection of the delegate or its own instruction thereto. Where the agency is delegated without consent, the agent shall be liable for any act of the delegate, except in an emergency where the agent needs to delegate the agency in order to safeguard the interests of the principal.

Article 401: Agent's Obligation to Inform

Upon request by the principal, the agent shall report on the progress of the entrusted affair. Upon discharge of the agency contract, the agent shall render an account of the entrusted affair.

Article 402: Agent's Act Binding on Principal; Exceptions

Where the agent, acting within the scope of authority granted by the principal, entered into a contract in its own name with a third person who was aware of the agency relationship between the principal and agent, the contract is directly binding upon the principal and such third person, except where there is conclusive evidence establishing that the contract is only binding upon the agent and such third person.

Article 403: Agent's Non-performance toward Principal Due to Act of Third Person; Non-performance toward Third Person Due to Act of Principal

Where the agent entered into a contract in its own name with a third person who was not aware of the agency relationship between the agent and the principal, if the agent failed to perform its obligation toward the principal due to any reason attributable to such third person, the agent shall disclose the third person to the principal, allowing it to exercise the agent's rights against such third person, except where the third person would not have entered into the contract with the agent had it known the identity of the principal.

Where the agent failed to perform its obligation toward the third person due to any reason attributable to the principal, the agent shall disclose the principal to the third person, allowing the third person to select in alternative either the principal or the agent as the other contract party against whom to make a claim, provided that the third person may not subsequently change its selection of the contract party.

Where the principal exercises the rights of the agent against the third person, the third person may avail itself of any defense it has against the agent. Where the third person selects the principal as the other party to the contract, the principal may avail itself of any defense it has against the agent as well as any defense the agent has against the third person.

Article 404: Property Acquired by Agent

Any property acquired by the agent in the course of handling the entrusted affair shall be turned over to the principal.

Article 405: Remuneration to Agent

Upon completion of the entrusted affair by the agent, the principal shall pay the remuneration thereto. Where the agency appointment contract is terminated or the entrusted affair is not capable of being completed due to any reason not attributable to the agent, the principal shall pay to the agent an appropriate amount of remuneration. If the parties have agreed otherwise, such agreement prevails.

Article 406: Liability of Agent; Unauthorized Act

Under an agency appointment contract for value, if the principal sustains any loss due to the fault of the agent, the principal may claim damages. Under a gratuitous agency appointment contract, if the principal sustains any loss due to the agent's intentional misconduct or gross negligence, the principal may claim damages.

Where the agent acted beyond the scope of authorization, thereby causing loss to the principal, it shall pay damages.

Article 407: Agent Entitled to Indemnification in Case of Loss

In the course of handling the entrusted affair, if the agent sustains any loss due to a reason not attributable to itself, the agent may seek indemnification from the principal.

Article 408: Additional Appointment by Principal Subject to Consent

Subject to consent by the agent, the principal may, in addition to appointing the agent, also appoint a third person to handle the entrusted affair. If such appointment results in loss to the agent, it may seek indemnification from the principal.

Article 409: Joint and Several Liability of Joint Agents

Where two or more agents jointly handle the entrusted affair, they are jointly and severally liable to the principal.

Article 410: Right to Terminate at Any Time

Either the principal or the agent may terminate the agency appointment contract at any time. Where the other party sustains any loss due to termination of the contract, the terminating party shall indemnify the other party, unless such loss is due to a reason not attributable to the terminating party.

Article 411: Discharge Due to Incapacitation

An agency appointment contract is discharged when either the principal or the agent is deceased or incapacitated or enters into bankruptcy, except where the parties have agreed otherwise, or where discharge is inappropriate in light of the nature of the entrusted affair.

Article 412: Agent's Obligations in Case of Principal's Incapacitation

Where discharge of the agency appointment contract due to the death, incapacitation or bankruptcy of the principal will harm the principal's interests, the agent shall continue to handle the entrusted affair before an heir, legal agent or liquidation team thereof takes over the entrusted affair.

Article 413: Heir's Obligations in Case of Agent's Incapacitation

If the agency appointment contract is discharged as a result of the death, incapacitation or bankruptcy of the agent, the heir, legal agent or liquidation team thereof shall timely notify the principal. Where discharge of the agency contract will harm the principal's interests, before the principal makes any care-taking arrangement, the heir, legal agent or liquidation team of the agent shall take the necessary measures.

2. Concessie van alleenverkoop

De concessie van alleenverkoop is in de Volksrepubliek – in tegenstelling tot in België – evenmin aan bijzondere wettelijke voorschriften onderworpen.

Partijen kunnen daarom in hun overeenkomst vrij hun onderlinge rechten en verplichtingen afspreken, zowel inzake het rayon als de exclusiviteit als de omzetverplichtingen, de opzegging, de vergoeding en het concurrentiebeding enz. In een concessie van alleenverkoop voor de Chinese markt moet uiteraard bijzondere aandacht worden besteed aan de vergunningsproblematiek (CCC, AQSIQ, …) en de geldende technische voorschriften, aan de logistieke problemen (transport, verzekering, douane, documenten, oorsprong, …), aan de omvang van het rayon dat aan de distributeur wordt toevertrouwd en het gebruik van internet in de prospectie, aan de wijze waarop bestellingen worden doorgegeven (fax, mail, …), aan de contractvoorwaarden (betaling, aansprakelijkheid,) en aan de problematiek van de confidentialiteit en de bescherming van intellectuele eigendomsrechten. Iedere importeur is – op termijn – immers een potentiële (importeur van een) concurrent.

Het contract van alleenverkoop is vormvrij, maar wordt omwille van het bewijs best schriftelijk aangegaan. Ook de taal is in principe vrij.

Ook inzake de concessie van alleenverkoop wensen Belgische exporteurs de contracten die zij met hun buitenlandse partners afsluiten dikwijls aan Belgisch recht te onderwerpen.

Wat de toepassing van Belgisch recht op buitenlandse (Chinese) concessies van alleenverkoop betreft, heeft het Belgische Hof van Cassatie, na een lange discussie in de rechtsleer en uiteenlopende rechterlijke uitspraken, op 6 april 2006 geoordeeld dat de wet van 27 juli 1961 NIET van toepassing is op alleenverkoopovereenkomsten met uitwerking buiten België die contractueel aan Belgisch recht onderworpen waren. Alleen als het contract de wet van 27 juli 1961 uitdrukkelijk van toepassing verklaart, kan de voor onbepaalde duur aangestelde alleenverkoper de bescherming van deze wet inroepen.

Cassatie oordeelt m.a.w. dat wanneer een verkoopsconcessie uitsluitend buiten het Belgische grondgebied uitwerking heeft – bijvoorbeeld in de Volksrepubliek China - ingeval van beëindiging van die verkoopsconcessie, de dwingende bepalingen van de Alleenverkoopwet alleen toepasselijk zijn wanneer de overeenkomst tussen concessiehouder en concessiegever uitdrukkelijk die wet toepasselijk stelt op de overeenkomst tussen de partijen. (cf. http://www.juridat.be/juris/jucn.htm en RW nr. 10, 04/11/2006).

4. Internationaal privaatrecht

De vraag naar het recht dat van toepassing is in internationale relaties (personen- en familierecht, vennootschappen, zakenrecht, handelsrecht, verbintenissenrecht, arbeidsrecht, transportrecht, verjaring…), naar de rechterlijke bevoegdheid in internationale geschillen en naar de erkenning en uitvoering van buitenlandse akten en vonnissen, van scheidsrechtelijke uitspraken, … wordt in de Volksrepubliek China traditioneel zeer verspreid behandeld in allerhande wetteksten.

Sinds 1 april 2011 is daarin (tot op zekere hoogte) verandering in gekomen. Op die datum is de "*Law of the People's Republic of China on the Application of Law for Foreign-related Civil Relationships*" van 28 oktober 2010 namelijk in werking getreden.

Deze wet wil een standaardantwoord bieden op alle IPR-vragen door een soort van algemene regel te formuleren. De bijzondere IPR-bepalingen in de verschillende materiële wetteksten blijven echter ten volle hun toepassing behouden (met uitzondering van enkele artikelen opgenomen in het slotartikel van deze wet).

Law of the People's Republic of China on the Application of Law for Foreign-related Civil Relationships – Chapter I (artt. 1-4)

Art. 1 This Law is enacted in order to clarify the application of laws concerning foreign-related civil relations, reasonably solve foreign disputes and safeguard the Legal rights and interest of parties.

Art. 2 The application of laws concerning foreign-related civil relations shall be determined in accordance with this Law. If there are otherwise special provisions in other laws on the application of laws concerning foreign-relates civil relations, such provisions shall prevail.

If there are no provisions in this Law or other laws on the application of any laws concerning foreign-related civil relations, the laws which have the closest relation with this foreign-related civil relation shall apply."

Art. 3 The parties may explicitly choose the laws applicable to foreign-related civil relations in accordance with the provisions of law.

Art. 4 It there are mandatory provisions on foreign-related civil relations in the laws of the People's Republic of China, these mandatory provisions shall directly apply.

Verder wordt bepaald dat wanneer partijen buitenlands recht aanduiden dat het Chinese algemeen belang schaadt, Chinese wetgeving voorrang geniet (art. 5); dat wanneer het recht in verschillende regio's binnen een land verschilt, het recht van de regio welke het dichtst bij de overeenkomst aanleunt, van toepassing is (art. 6); en dat wanneer buitenlands recht aangeduid wordt, de tekst hiervan aan de (Chinese) rechtbanken, arbitrage-instanties of administratieve organen moeten bezorgd worden (art. 10). De Chinese rechter dient m.a.w. geen "buitenlands recht te vinden".

Naast enkele specifieke bepalingen betreffende het personen-, familie- en erfenissenrecht, behandelt de wet ook nog het recht van toepassing op overeenkomsten betreffende zakelijke rechten, rechten van de schuldeiser en intellectuele eigendom.

In *Chapter V (Real Rights)* wordt onder meer bepaald dat het m.b.t. onroerende goederen de zakelijke rechten van de plaats waar het onroerend goed gelegen is van toepassing zijn(art. 36); voor roerende goederen geldt het zakelijke recht van de plaats waar het roerend goed zich bevindt op het moment "*when the legal facts take place*" (art. 37); en voor goederen die vervoerd worden het recht van toepassing is van de plaats van bestemming van de roerende goederen (art. 38).

In *Chapter VI (Creditor's Rights)* wordt in de eerste plaats bepaald dat de partijen zelf het toepasselijke recht kunnen overeenkomen. Indien dit niet in de overeenkomst is vastgelegd, geldt in principe het recht van de plaats waar de partij die de meest kenmerkende prestatie moet leveren zijn gewone verblijfplaats heeft (art. 41). Bijzondere regels gelden onder meer voor consumentencontract (het recht van de plaats waar de consument zijn woonplaats heeft - art. 42), aansprakelijkheid uit onrechtmatige daad (het recht van de plaats waar de aansprakelijkheid is ontstaan - art. 44) en bij productaansprakelijkheid (het recht van de plaats waar het slachtoffer zijn woonplaats heeft - art. 45).

In *Chapter VII (Intellectual Property Rights)* wordt in principe het recht van de plaats waar de intellectuele eigendomsrechten gedeponeerd zijn van toepassing verklaard (art. 48). In contracten aangaande de overdracht of licentie van het gebruik van intellectuele eigendom, kunnen de partijen het toepasselijke recht vrij kiezen. Doen zij dat niet, dan gelden de algemene regels betreffende overeenkomsten (art. 49).

Voorbeelden van andere Chinese wetten die verwijzingsregels bevatten: deel IV "Special Provisions for Civil Procedure of Cases Involving Foreign Element" van de Civil Procedure Law of the PRC (9 april 1991) in de artikelen 237 tot 269, artikel 126 Contract Law, artikel 2 Law of the PRC on Joint Ventures Using Chinese and Foreign Investment, enz.

1. Toepasselijk recht

Koopovereenkomsten tussen partijen gevestigd in de Volksrepubliek en België vallen, tenzij de overeenkomst de toepassing van dit verdrag uitdrukkelijk uitsluit, onder het CISG (art. 1, 1, a CISG).

Voor overeenkomsten en materies die niet onder toepassing van het CISG vallen en voor contracten met partijen, gevestigd in een land dat niet tot het CISG is toegetreden, bepaalt art. 126 van de Contract Law dat partijen aan een overeenkomst die een vreemd element bevat, tenzij bijzondere wettelijke bepalingen zulks verbieden (bepaalde onderdelen van het arbeidsrecht, consumentenrecht enz.), vrij het op de overeenkomst toepasselijke recht mogen kiezen.

Voor jointventure-overeenkomsten en contracten m.b.t. de exploitatie van natuurlijke rijkdommen in de Volksrepubliek China geldt deze keuzevrijheid niet. Zij vallen steeds onder toepassing van Chinees recht.

Bij import- en exportcontracten vormt het "buitenlandse element" doorgaans geen probleem (zetel van één der partijen), maar als de overeenkomst via een Chinese dochter werd afgesloten, kan de rechtskeuze voor buitenlands recht in bepaalde gevallen geweigerd worden.

Werd geen rechtskeuze gemaakt, dan geldt het recht dat met de overeenkomst het meest nauw is verbonden.

De principes aangaande de rechtskeuze lopen gelijk met die welke in België en in de meeste Europese landen gelden maar in tegenstelling tot het oude Europees Overeenkomstenverdrag (in Europa intussen vervangen door de Verordening Rome I - Verordening 593/2008) kent de Volksrepubliek geen wettelijk vermoeden dat in geval van twijfel over de meest nauwe band, het recht van het land van de zetel van de verkoper ("het land waar de partij die de meest kenmerkende prestatie moet leveren zijn gewone verblijfplaats of zijn hoofdbestuur heeft") van toepassing verklaart. Dit is, zoals hierboven reeds vermeld, bijvoorbeeld wel opgenomen in Chapter VI, art. 41 van de nieuwe IPR-wet.

> ***Article 126:*** "The parties to a contract involving foreign interests may choose the law applicable to the settlement of their contract disputes, except as otherwise stipulated by law.
>
> If the parties to a contract involving foreign interests have not made a choice, the law of the country to which the contract is most closely connected shall be applied.

> The contracts for Chinese-foreign equity joint ventures, for Chinese-foreign contractual joint ventures and for Chinese-foreign cooperative exploration and development of natural resources to be performed within the territory of the People's Republic of China shall apply the laws of the People's Republic of China."

Partijen kunnen dus, naar Chinees recht zoals naar Belgisch recht, principieel vrij het op hun internationale afspraken toepasselijke recht kiezen.

2. Geschillenbeslechting en exequatur

Hoewel de clausules aangaande de geschillenregeling doorgaans achteraan in de overeenkomst komen en de onderhandelingen "afsluiten", vormen zij het werkelijke sluitstuk, de basis van de juridische organisatie van de overeenkomst.

Aangezien dit thema niet tot het "operationele gedeelte" van de afspraken behoort – de onderneming zou van deze bepaling liever nooit toepassing moeten maken – laten ondernemers deze materie niettemin vaak over aan hun juridische adviseurs… en, omdat zij niet telkens opnieuw advies willen inwinnen, aan standaardoplossingen ("*boilerplate clauses*").

Nochtans volstaat het geenszins om een sluitend contract te onderhandelen en af te spreken welke wet van welk land van toepassing zal zijn als het contract geen antwoord biedt. Minstens even belangrijk is de garantie dat koper en verkoper de wettelijke voorschriften en contractuele afspraken ook effectief kunnen afdwingen. De zekerheid m.a.w. dat de prijscalculatie die op basis van de bereikte afspraken werd gemaakt, klopt.

Er bestaan verschillende technieken van internationale geschillenbeslechting die elk hun voor- en nadelen hebben (kostprijs, afdwingbaarheid, snelheid, …). Bovendien kunnen de duur en de kosten van procedures, juridische vertegenwoordiging, enz. van land tot land en van procedure tot procedure sterk verschillen. Daarom bestaan geen "standaardoplossingen" en moet een ondernemer voor elke situatie opnieuw onderzoeken welke techniek van geschillenbeslechting het meest geschikt is.

Het antwoord op die vraag hangt af van verschillende factoren: bent u waarschijnlijk verweerder (bv. de verkoper die vooraf betaald werd) of eiser (bv. de opgezegde handelsagent)? Moet de vertrouwelijkheid van de rechtspleging gewaarborgd blijven? Waar is er uitvoering van het vonnis mogelijk?

Het antwoord op deze vragen zal bepalen hoe snel – of hoe traag – de procedure zou moeten verlopen, wat ze mag kosten, of de uitvoering gemakkelijk moet zijn dan wel quasi onmogelijk, enz. Als intellectuele eigendomsrechten en bedrijfsgeheimen op het spel staan, gaat u bijvoorbeeld best niet naar een openbare rechtbank, maar in arbitrage.

Hierbij mag men overigens nooit uit het oog verliezen dat, ook in het geval dat men in de overeenkomst geen regeling van geschillenbeslechting afspreekt, eventuele geschillen moeten kunnen worden opgelost. Alleen zal in dat geval de door de toepasselijke wetgeving opgelegde werkwijze gevolgd moeten worden en niet de contractueel gekozen techniek. Dat betekent dat het ontbreken van een keuze in het contract, weze het voor de geschillenregeling, weze het voor het toepasselijke recht, niettemin steeds een keuze inhoudt… maar dan voor de wettelijke regeling.

Procederen in België – procederen in de Volksrepubliek China

De Wereldbank biedt op zijn website http://www.doingbusiness.org/ voor alle landen, wereldwijd, informatie aan over de wijze waarop contracten gerechtelijk kunnen worden afgedwongen. Onder de pagina "*Enforcing Contracts*" (http://www.doingbusiness.org/data/exploretopics/enforcing-contracts/) wordt meer precies land per land een overzicht gegeven van de tijd, de kostprijs en de procedurestappen tussen de inleiding van de procedure en de tenuitvoerlegging. Wat deze informatie nog interessanter maakt, is dat telkens ook de contactgegevens van de advocatenkantoren worden meegedeeld die deze informatie aan de Wereldbank hebben bezorgd.

Uit dit overzicht blijkt dat een gerechtelijke procedure in de Volksrepubliek gemiddeld (d.w.z. voor "binnenlandse" procedures) 100 dagen korter duurt dan een gerechtelijke procedure in België (406 dagen t.o.v. 505) en dat de kostprijs voor deze procedure er ook wat lager ligt (11,1 % van de claim t.o.v. 16,6 %). De Volksrepubliek China staat hiermee, wat het gerechtelijk afdwingen van contracten betreft, op een 15de plaats. Dit is zes plaatsen hoger dan België. De Volksrepubliek scoort dus goed wat het afdwingen van overeenkomsten betreft. In het algemene klassement dat door *Doing Business* wordt opgesteld en waarbij rekening gehouden wordt met alle aspecten van zakendoen (een bedrijf opstarten, het verkrijgen van bouwvergunningen, krediet verkrijgen, beschermingniveau voor investeerders, handel drijven over de grenzen, enz.), staat de Volksrepubliek echter maar op een 79ste plaats (t.o.v. een 25ste plaats voor België).

Bij deze gegevens moet een belangrijke kanttekening geplaatst worden.

Omdat de Volksrepubliek China zo'n groot land is, zijn de verschillen tussen de regio's groot. Daarom ging *Doing Business* voor elk van de grote steden in de verschillende Chinese provincies na hoe de naleving van contracten afgedwongen kan worden. Hieruit blijkt dat bepaalde steden goed scoren wat betreft de duur van de procedure (bvb. Nanjing – 112 dagen, Ghangzou – 120 dagen) en anderen eerder slecht (bvb. Chanchun – 540 dagen, Xining – 458 agen). Ook zo voor de kosten: bepaalde steden scoren goed wat betreft de kostprijs van de procedure (bvb. Shangai – 9,0 %, Beijing – 9,6 %) en anderen slecht (bvb. Chengdu – 35,5 %, Hefei – 41,8 %). Het is dus niet enkel belangrijk een beslissing te nemen over de rechtskeuze en het land waar de procedure moet plaatsvinden, maar eventueel ook preciezer in welke stad of provincie het geschil zou moeten voorkomen.

DE VOLKSREPUBLIEK CHINA - Gerechtelijke procedures (2011)

(gegevens: Shanghai District People's Court)

Ranking: 15ste plaats

Aantal procedures.....34
Duur (aantal dagen)..... 406
Dagvaarding en voorbereiding.....21
Debatten en vonnis 195
Tenuitvoerlegging 190
Kost (% van de vordering) 11.1
Honorarium advocaat.....3.6
Gerechtskost.....6.3
Uitvoeringskost.....1.24

BELGIË- Gerechtelijke procedures (2011)

(gegevens: Rechtbank van Koophandel, Brussel)

Ranking: 21ste plaats

Aantal procedures.....26
Duur (aantal dagen)..... 505
Dagvaarding en voorbereiding.....15
Debatten en vonnis 400
Tenuitvoerlegging 90
Kost (% van de vordering) 16.6
Honorarium advocaat.....9.7
Gerechtskost.....5.5
Uitvoeringskost.....1.4

Procedure in de Volksrepubliek China

Art. 128 van de Chinese Contract Law bepaalt dat contractanten in geval van geschil eerst moeten proberen om hun geschil door mediatie of verzoening op te lossen.

"Mediatie" (bemiddeling) wordt gerekend tot de technieken van zgn. "Alternative Dispute Resolution" of "ADR". Dit zijn verschillende technieken waarmee conflicten buiten de rechtbank om kunnen beslecht worden. Mediatie betreft meer in het bijzonder het proces van vrijwillig overleg tussen partijen die met elkaar in conflict zijn. Een onafhankelijke derde die de communicatie vergemakkelijkt, leidt het overleg en poogt partijen ertoe te brengen zelf tot een oplossing te komen.

Opmerking: *Een bemiddelingsbeding (ADR-clausule) in een overeenkomst kan nuttig zijn, maar kan de toegang tot de rechtbank/arbitrage en de gerechtelijke procedure ook vertragen. Door zo'n clausule moeten de partijen namelijk eerst een bemiddelingspoging ondernemen voordat zij een gerechtelijke procedure kunnen opstarten. Dat kan nutteloze kosten meebrengen en ondertussen blijft de verjaring lopen. In veel gevallen kan de beslissing om tot ADR over te gaan daarom beter worden uitgesteld tot het ogenblik van het conflict. Op dat ogenblik kunnen de kansen op met succes van een ADR-procedure immers beter worden ingeschat.*

Brengt dit geen soelaas, dan mogen de partijen in arbitrage gaan (zie verder), maar enkel als dit in de overeenkomst werd overeengekomen. Ad hoc-arbitrage is naar Chinees recht m.a.w. niet geoorloofd. Voorziet de overeenkomst niet in een arbitragebeding, dan zijn (enkel) de Volksrechtbanken van de PRC bevoegd (art. 257 Civil Procedure Law).

Dit artikel is evenwel in tegenspraak met art. 244 van de Civil Procedure Law of the People's Republic of China dat bepaalt dat partijen aan een overeenkomst met een buitenlands element – niet joint ventures en contracten aangaande natuurlijke rijkdommen – hun geschillen aan de bevoegdheid van een buitenlandse rechtbank mogen onderwerpen op voorwaarde dat dit schriftelijk wordt overeengekomen en dat de gekozen rechtbank "*practical connections*" heeft met het geschil. Wordt de zaak toch voor een Chinese rechtbank ingeleid en maakt de buitenlandse verweerder geen bezwaar "*in limine litis*", dan wordt hij geacht afstand te hebben gedaan van de bevoegdheidskeuze (art. 245 Civil Procedure Law).

Het probleem is echter dat art. 268 bepaalt dat een Chinese volksrechtbank slechts na onderzoek van de overeenstemming van de buitenlandse uitspraak met een exequaturverdrag met de Volksrepubliek China en met de principes van wederkerigheid exequatur kan verlenen aan buitenlandse vonnissen en arresten en dan nog alleen op voorwaarde dat de uitspraak de Chinese rechtsprincipes respecteert en de politieke, veiligheids- en sociale belangen van de Chinese staat erkent. Zonder verdrag verleent de Volksrepubliek geen uitvoering aan buitenlandse vonnissen of arresten.

De Volksrepubliek China heeft op dit ogenblik enkel met Hongkong een overeenkomst gesloten aangaande de wederzijdse erkenning van rechterlijke uitspraken (*Arrangement for mutual recognition and enforcement of judgements van 14/07/2006*)[6]. Dit verdrag is op 1 augustus 2008 in werking getreden. De populariteit van Hongkong-rechtbanken voor de beslechting van geschillen met Chinese contractanten is hierdoor aanzienlijk toegenomen.

De rechtspleging voor Chinese rechtbanken in geschillen "met een buitenlands element" wordt geregeld door Deel IV ("*Special Provisions For Civil Procedure Of Cases Involving Foreign Element"*) van de *Civil Procedure Law of the People's Republic of China (1999)*.

Die wet bepaalt o.m.

1. dat in de procedure en de neergelegde stukken enkel de Chinese taal mag worden gebruikt (art. 240);
2. dat alleen Chinese advocaten voor Chinese rechtbanken mogen optreden (art. 241);
3. dat de aanstelling van de Chinese raadsman door een internationaal gelegaliseerde "power of attorney" dient te geschieden (art. 242);
4. dat Chinese rechtbanken ook bevoegd zijn voor geschillen tegen buitenlandse personen als (art. 243)

   a. het contract in de Volksrepubliek werd ondertekend of uitgevoerd;

   b. het voorwerp van de vordering zich in het land bevindt;

   c. de uitvoering in de Volksrepubliek China mogelijk is;

   d. de verwerende partij in het land een Rep Office heeft.

6 Op basis van de *Provisions of the Supreme People's Court on People's Courts' Recognition of Civil Judicial Decisions Issued by Related Courts in Taiwan* kunnen vonnissen van Taiwanese rechtbanken in de Volksrepubliek worden uitgevoerd en Chinese rechterlijke uitspraken kunnen ook in Macao worden ten uitvoergelegd

In al deze gevallen is de volksrechtbank van de plaats van ondertekening, uitvoering, … territoriaal bevoegd.

Opmerking: *zoals Belgische bedrijven totaal geen vertrouwen hebben in de onpartijdigheid en/of efficiëntie van de Chinese rechtbanken, geloven ook Chinezen over het algemeen niet dat zij in Europa een eerlijk (of betaalbaar) proces kunnen krijgen. In de praktijk blijkt het dan ook bijzonder moeilijk te zijn om in de overeenkomst een akkoord te bereiken waarbij de bevoegdheid voor de geschillenbeslechting aan een rechtbank wordt toevertrouwd en wordt meestal naar arbitrage verwezen.*

Contract Law of the People's Republic of China (art. 128)

Article 128: The parties may settle their disputes relevant to the contract through conciliation or mediation.

The parties may, if unwilling to settle their disputes through conciliation or mediation or failing in the conciliation or mediation, apply to an arbitration institution for arbitration according to their arbitration agreement. The parties to a contract involving foreign interests may, according to their arbitration agreement, apply for arbitration to a Chinese arbitration institution or other arbitration institutions. If there is no arbitration agreement between the parties or the arbitration agreement is null and void, they may bring a lawsuit before the people's court. The parties shall perform the court judgments, arbitration awards or mediation documents with legal effectiveness. In case any refusal in respect to the performance, the other party may request the people's court for execution.

Civil Procedure Law of the People's Republic of China – Part IV Special provisions for civil procedure of cases involving foreign element (artt. 237 – 269)

Chapter XXIV General Principles

Article 237: The provisions of this Part shall be applicable to civil proceedings within the territory of the People's Republic of China in regard to cases involving foreign element. Where it is not covered by the provisions of this Part, other relevant provisions of this Law shall apply.

Article 238: If an international treaty concluded or acceded to by the People's Republic of China contains provisions that differ from provisions of this Law, the provisions of the international treaty shall apply, except those on which China has made reservations.

Article 239: Civil actions brought against a foreign national, a foreign organization or an international organization that enjoys diplomatic privileges and immunities shall be dealt with in accordance with the relevant law of the People's Republic of China and the provisions of the international treaties concluded or acceded to by the People's Republic of China.

Article 240: The people's court shall conduct trials of civil cases involving foreign element in the spoken and written language commonly used in the People's Republic of China. Translation may be provided at the request of the parties concerned, and the expenses shall be borne by them.

Article 241: When foreign nationals, stateless persons or foreign enterprises and organizations need lawyers as agents ad litem to bring an action or enter appearance on their behalf in the people's court, they must appoint lawyers of the People's Republic of China.

Article 242: Any power of attorney mailed or forwarded by other means from outside the territory of the People's Republic of China by a foreign national, stateless person or a foreign enterprise and organization that has no domicile in the People's Republic of China for the appointment of a lawyer or any other person of the People's Republic of China as an agent ad litem must be notarized by a notarial office in the country of domicile and authenticated by the Chinese embassy or consulate accredited to that country or, for the purpose of verification, must go through the formalities stipulated in the relevant bilateral treaties between China and that country before it becomes effective.

Chapter XXV Jurisdiction

Article 243: In the case of an action concerning a contract dispute or other disputes over property rights and interests, brought against a defendant who has no domicile within the territory of the People's Republic of China, if the contract is signed or performed within the territory of the People's Republic of China, or if the object of the action is located within the territory of the People's Republic of China, or if the defendant has distrainable property within the territory of the People's Republic of China, or if the defendant has its representative office within the territory of the People's Republic of China, the people's court of the place where the contract is signed or performed, or where the object of the action is, or where the defendant's distrainable property is located, or where the torts are done, or where the defendant's representative office is located, shall have jurisdiction.

Article 244: Parties to a dispute over a contract concluded with foreign element or over property rights and interests involving foreign element may, through written agreement, choose the court of the place which has practical connections with the dispute to exercise jurisdiction. If a people's court of the People's Republic of China is chosen to exercise jurisdiction, the provisions of this Law on jurisdiction by forum level and on exclusive jurisdiction shall not be violated.

Article 245: If in a civil action in respect of a case involving foreign element, the defendant raises no objection to the jurisdiction of a people's court and responds to the action by making his defence, he shall be deemed to have accepted that this people's court has jurisdiction over the case.

Article 246: Actions brought on disputes arising from the performance of contracts for Chinese-foreign equity joint ventures, or Chinese-foreign contractual joint ventures, or Chinese-foreign cooperative exploration and development of the natural resources in the People's Republic of China shall fall under the jurisdiction of the people's courts of the People's Republic of China.

Chapter XXVI Service and Time Periods

Article 247: A people's court may serve litigation documents on a party who has no domicile within the territory of the People's Republic of China in the following ways:

(1) in the way specified in the international treaties concluded or acceded to by both the People's Republic of China and the country where the person on whom service is to be made resides;

(2) by making the service through diplomatic channels;

(3) with respect to the person on whom the service is to be made and who is of the nationality of the People's Republic of China, service may be entrusted to the embassy or consulate of the People's Republic of China accredited to the country where the person resides;

(4) by making the service on the agent ad litem who is authorized to receive the documents served;

(5) by serving the documents on the representative office established in the People's Republic of China by the person on whom the service is to be made or on his branch office or business agents there who have the right to receive the documents;

(6) by making service by mail if the law of the country where the person on whom the service is to be made resides so permits; in the event that the receipt of delivery is not returned six months after the date on which the documents were mailed, and that circumstances justify the assumption that service has been made, the service shall be deemed completed upon the expiration of the said time period; and

(7) by making service by public notice, if none of the above-mentioned methods can be employed. The service shall be deemed completed six months after the date on which the public notice was issued.

Article 248: If a defendant has no domicile within the territory of the People's Republic of China, the people's court shall serve a copy of the statement of complaint on the defendant and notify him to submit his defence within 30 days after he receives the copy of the statement of complaint.

Extension of the period requested by the defendant shall be at the discretion of the people's court.

Article 249: If a party who has no domicile within the territory of the People's Republic of China is not satisfied with a judgment or written order made by a people's court of first instance, he shall have the right to file an appeal within 30 days from the date the written judgment or order is served. The appellee shall submit his defence within 30 days after receipt of a copy of the appeal petition. If a party who is unable to file an appeal or submit a defence within the period prescribed by the law requests an extension of the period, the people's court shall decide whether to grant it.

Article 250: The period for the trials of civil cases involving foreign element by the people's court shall not be restricted by the provisions of Articles 135 and 159 of this Law.

Chapter XXVII Property Preservation

Article 251: The parties to an action may, in accordance with the provisions of Article 92 of this Law, apply to the people's court for property preservation.

Interested parties may, in accordance with the provisions of Article 93 of this Law, apply to the people's court for property preservation before an action is brought.

Article 252: After a people's court makes an order granting property preservation before litigation, the applicant shall bring an action within 30 days. If he fails to bring the action within the period, the people's court shall cancel the property preservation.

Article 253: After the people's court makes an order granting property preservation, if the party against whom the application is made provides a guaranty, the people's court shall cancel the property preservation.

Article 254: If the application is wrongfully made, the applicant shall compensate the party against whom the application is made for losses incurred from the property preservation.

Article 255: If the property to be preserved by a people's court needs supervision, the court shall notify the unit concerned to be responsible for the supervision, and the party against whom the application is made shall bear the expenses.

Article 256: The order to cancel the preservation issued by a people's court shall be carried out by an execution officer.

Chapter XXVIII Arbitration

Article 257: In the case of a dispute arising from the foreign economic, trade, transport or maritime activities of China, if the parties have had an arbitration clause in the contract concerned or have subsequently reached a written arbitration agreement stipulating the submission of the dispute for arbitration to an arbitral organ in the People's Republic of China handling cases involving foreign element, or to any other arbitral body, they may not bring an action in a people's court.

If the parties have not had an arbitration clause in the contract concerned or have not subsequently reached a written arbitration agreement, they may bring an action in a people's court.

Article 258: If a party has applied for property preservation measures, the arbitral organ of the People's Republic of China handling cases involving foreign element shall refer the party's application for a decision to the intermediate people's court of the place where the party against whom the application is made has his domicile or where his property is located.

Article 259: In a case in which an award has been made by an arbitral organ of the People's Republic of China handling cases involving foreign element, the parties may not bring an action in a people's court. If one party fails to comply with the arbitral award, the other party may apply for its enforcement to the intermediate people's court of the place where the party against whom the application for enforcement is made has his domicile or where his property is located.

Article 260: A people's court shall, after examination and verification by a collegial panel of the court, make a written order not to allow the enforcement of the award rendered by an arbitral organ of the People's Republic of China handling cases involving foreign element, if the party against whom the application for enforcement is made furnishes proof that:

(1) the parties have not had an arbitration clause in the contract or have not subsequently reached a written arbitration agreement;

(2) the party against whom the application for enforcement is made was not given notice for the appointment of an arbitrator or for the inception of the arbitration proceedings or was unable to present his case due to causes for which he is not responsible;

(3) the composition of the arbitration tribunal or the procedure for arbitration was not in conformity with the rules of arbitration; or

(4) the matters dealt with by the award fall outside the scope of the arbitration agreement or which the arbitral organ was not empowered to arbitrate.

If the people's court determines that the enforcement of the award goes against the social and public interest of the country, the people's court shall make a written order not to allow the enforcement of the arbitral award.

Article 261: If the enforcement of an arbitral award is disallowed by a written order of a people's court, the parties may, in accordance with a written arbitration agreement reached between them, apply for arbitration again; they may also bring an action in a people's court.

Chapter XXIX Judicial Assistance

Article 262: In accordance with the international treaties concluded or acceded to by the People's Republic of China or with the principle of reciprocity, the people's courts of China and foreign courts may make mutual requests for assistance in the service of legal documents, in investigation and collection of evidence or in other litigation actions.

The people's court shall not render the assistance requested by a foreign court, if it impairs the sovereignty, security or social and public interest of the People's Republic of China.

Article 263: The request for the providing of judicial assistance shall be effected through channels provided in the international treaties concluded or acceded to by the People's Republic of China; in the absence of such treaties, they shall be effected through diplomatic channels.

A foreign embassy or consulate accredited to the People's Republic of China may serve documents on its citizens and make investigations and collect evidence among them, provided that the laws of the People's Republic of China are not violated and no compulsory measures are taken.

Except for the conditions provided in the preceding paragraph, no foreign organization or individual may, without the consent of the competent authorities of the People's Republic of China, serve documents or make investigations and collect evidence within the territory of the People's Republic of China.

Article 264: The letter of request for judicial assistance and its annexes sent by a foreign court to a people's court shall be appended with a Chinese translation or a text in any other language or languages specified in the relevant international treaties.

The letter of request and its annexes sent to a foreign court by a people's court for judicial assistance shall be appended with a translation in the language of that country or a text in any other language or languages specified in the relevant international treaties.

Article 265: The judicial assistance provided by the people's courts shall be rendered in accordance with the procedure prescribed by the laws of the People's Republic of China. If a special form of judicial assistance is requested by a foreign court, it may also be rendered, provided that the special form requested does not contradict the laws of the People's Republic of China.

Article 266: If a party applies for enforcement of a legally effective judgment or written order made by a people's court, and the opposite party or his property is not within the territory of the People's Republic of China, the applicant may directly apply for recognition and enforcement to the foreign court which has jurisdiction. The people's court may also, in accordance with the relevant provisions of the international treaties concluded or acceded to by China, or with the principle of reciprocity, request recognition and enforcement by the foreign court.

If a party applies for enforcement of a legally effective arbitral award made by an arbitral organ in the People's Republic of China handling cases involving foreign element and the opposite party or his property is not within the territory of the People's Republic of China, he may directly apply for recognition and enforcement of the award to the foreign court which has jurisdiction.

Article 267: If a legally effective judgment or written order made by a foreign court requires recognition and enforcement by a people's court of the People's Republic of China, the party concerned may directly apply for recognition and enforcement to the intermediate people's court of the People's Republic of China which has jurisdiction. The foreign court may also, in accordance with the provisions of the international treaties concluded or acceded to by that foreign country and the People's Republic of China or with the principle of reciprocity, request recognition and enforcement by a people's court.

Article 268: In the case of an application or request for recognition and enforcement of a legally effective judgment or written order of a foreign court, the people's court shall, after examining it in accordance with the international treaties concluded or acceded to by the People's Republic of China or with the principle of reciprocity and arriving at the conclusion that it does not contradict the basic principles of the law of the People's Republic of China nor violates State sovereignty, security and social and public interest of the country, recognize the validity of the judgment or written order, and, if required, issue a writ of execution to enforce it in accordance with the relevant provisions of this Law; if the application or request contradicts the basic principles of the law of the People's Republic of China or violates State sovereignty, security and social and public interest of the country, the people's court shall not recognize and enforce it.

Article 269: If an award made by a foreign arbitral organ requires the recognition and enforcement by a people's court of the People's Republic of China, the party concerned shall directly apply to the intermediate people's court of the place where the party subjected to enforcement has his domicile or where his property is located. The people's court shall deal with the matter in accordance with the international treaties concluded or acceded to by the People's Republic of China or with the principle of reciprocity.

3. Arbitrage

Ook via arbitrage kunnen geschillen over internationale handelstransacties worden beslecht.

Een scheidsrechterlijk beding of arbitragebeding is een afspraak waarbij de partijen erover akkoord gaan om een vrij gekozen instantie of vrij gekozen personen hun geschillen te laten beslechten. Arbitrage is dus geen minnelijke regeling, maar leidt tot een bindende (buitengerechtelijke) uitspraak die de partijen moeten uitvoeren. Eenmaal zij een arbitrageclausule hebben ondertekend, kunnen zij hun zaak niet meer voor een gewone rechtbank brengen.

Arbitrage heeft een aantal voordelen:

- → kortere procedure;
- → vrije rechts- en taalkeuze;
- → geheime en informele procedure;
- → onafhankelijker, vooral wanneer een arbiter in een derde land oordeelt in geschillen met overheid of staatsbedrijven;
- → meer ruimte voor pragmatisme en billijkheid;
- → er is een wereldwijd verdrag tot erkenning van arbitrale uitspraken.

Toch is arbitrage geen zaligmakende oplossing:

- → geen hoger beroep;
- → hoge kostprijs (naar Belgische normen);
- → problemen in verband met voorlopige maatregelen en dwanguitvoering;
- → bepaalde materies zijn uitgesloten.

Art. 257 van de Civil Procedure Law of the People's Republic of China bepaalt uitdrukkelijk dat partijen in commerciële, handels-, transport- en maritieme overeenkomsten in hun overeenkomst een arbitragebeding kunnen opnemen. Heeft de overeenkomst een "buitenlands element" dan kunnen ook buitenlandse arbitrale instellingen bevoegd verklaard worden. Een dergelijk beding is bovendien exclusief en sluit de bevoegdheid van de volksrechtbanken uit.

Hiernaast gelden de bijzondere voorschriften van de *Arbitration Law of the People's Republic of China* van 31/08/1994.

Werd in de overeenkomst geen arbitragebeding opgenomen, dan kunnen partijen op het ogenblik van het geschil ("ad hoc") niet in arbitrage gaan maar moeten zij hun zaak aan een volksrechtbank voorleggen (art. 4 Arbitration Law).

De Volksrepubliek is is toegetreden tot het Verdrag van New York van 1958 ("*Overeenkomst inzake Erkenning en Tenuitvoerlegging van Buitenlandse Arbitrale vonnissen*") en daardoor kunnen buitenlandse arbitrale uitspraken – in tegenstelling tot buitenlandse rechterlijke uitspraken – wel in de Volksrepubliek China worden uitgevoerd (art. 269 Civil Procedure Law).

De belangrijkste Chinese arbitrage-instituten voor internationale geschillen zijn:

CIETAC
China International Economic and Trade Arbitration Commission

De China International Economic and Trade Commission (CIETAC) voor economische en commerciële geschillen (http://www.cietac.org.cn/, http://www.cietac.org/cn/index_english.asp). Op deze website kunnen de Chinese wetgeing inzake arbitrage, een modelclausule, de tarieven, het arbitragereglement, enz. worden ingeladen.

CMAC
China Maritime Arbitration Commission

De China Maritime Arbitration Commission (CMAC) voor maritieme geschillen: http://www.cmac-sh.org/en/home.asp.

CIETAC gebruikt tevens de naam "Arbitration Court of the China Chamber of International Commerce" (CCOIC). CIETAC heeft een hoofdkantoor in Beijing en drie sub-commissies in Shanghai (CIETAC Shanghai Sub-Commission), Shenzhen (CIETAC South China Sub-Commission) en Tianjin (CIETAC Financial Arbitration Center). Verder heeft CIETAC nog 21 kantoren verspreid over het land.

Omdat CIETAC onder de China Chamber of International Commerce valt, die zelf onder toezicht staat van de PRC State Council, bestaat er soms twijfel aangaande de absolute onafhankelijkheid en onpartijdigheid van CIETAC en zijn panel van arbiters. Buitenlandse contractanten verkiezen daarom – ook al staan Chinese contractanten hier wegens de extra kosten doorgaans eerder weigerachtig tegenover – de zaak aan buitenlandse arbitrage voor te leggen. Singapore (SIAC; Singapore International Arbitration Centre), Hongkong (HKIAC; Hong Kong International Arbitration Centre) en Stockholm (SCC; Stockholm Chambre of Commerce) zijn populaire alternatieven voor CIETAC.

Model van arbitrageclausule - de Volksrepubliek China

SETTLEMENT OF DISPUTES

A. Friendly Consultations

In the event of any dispute, controversy or claim arising out of or relating to this Contract, or the breach, termination or invalidity hereof ("dispute"), the Parties shall attempt in the first instance to resolve such dispute through friendly consultations.

B. Arbitration

[Kies één van de volgende alternatieven:]

Option (1):

CIETAC Rules

a. In the event such dispute is not resolved through consultations within [sixty (60)] days after the date such consultations were first requested in writing by a Party, then any Party may submit the dispute for arbitration in [Beijing] before the China International Economic and Trade Arbitration Commission ("CIETAC") in accordance with CIETAC Arbitration Rules then in force, and as amended by this Article 2 ("Arbitration Rules").

b. The arbitration tribunal shall consist of three arbitrators, one appointed by each Party and, if either of the Parties fails to appoint an arbitrator within the time specified in the Arbitration Rules, the Chairman of CIETAC shall make such appointment, taking into consideration the criteria set out in this Article 2.

c. A third arbitrator (the "Presiding Arbitrator") shall be appointed by agreement between the Parties in accordance with the provisions of Articles 2 (d) and (e) below, and, if the Parties fail to jointly appoint the Presiding Arbitrator within the time specified in the Arbitration Rules, the Chairman of CIETAC shall make such appointment, taking into consideration the criteria set out in this Article 2.

d. No arbitrator may be a national of (i) the PRC or (ii) [home country of Party B].

e. The Presiding Arbitrator (and any successor or replacement appointee in place of any Presiding Arbitrator initially appointed) shall, unless otherwise agreed in writing by the Parties, be a national of one of the following countries:

(i) Australia; (ii) Belgium;

(iii) Canada; (iv) New Zealand;

(v) Sweden; (vi) Switzerland;

(vii) The Netherlands; or (viii) The United Kingdom.

f. The arbitration proceedings shall be conducted in the English language.

g. All costs of arbitration (including but not limited to arbitration fees, costs of arbitrators and legal fees and disbursements) shall be borne by the losing party, unless otherwise determined by the arbitration tribunal.

h. The provisions of Chapter III of the Arbitration Rules (concerning summary procedure) are excluded, regardless of whether the total amount of the claim amounts to RMB 500,000.

Or

Option (2):

SIAC Rules

a. In the event the dispute is not resolved through consultations within [sixty (60)] days after the date such consultations were first requested in writing by a Party, then any Party may submit the dispute to Singapore International Arbitration Centre ("SIAC") for arbitration in Singapore in accordance with the Arbitration Rules of the SIAC then in force, and as amended by this Article 2 ("Arbitration Rules").

b. The tribunal shall consist of [one] [three] arbitrator(s) to be appointed by the Chairman of the SIAC.

c. The language of the arbitration shall be English.

C. Procedural Compliance

The Parties undertake:

a. to comply strictly with the time limits specified in the Arbitration Rules for the taking of any step or the performance of any act in or in connection with any arbitration; and

b. to comply with and to carry out, in full and without delay, any procedural orders (including, without limitation to, any interim measures of protection ordered) or any award (interim or final) made by the arbitral tribunal.

D. Enforcement of Award

Each of the Parties irrevocably:

a. agrees that any arbitral award shall be final and binding;

b. undertakes that it will execute and perform the arbitral award fully and without delay. In the event of judicial acceptance and an order of enforcement, each party expressly waives all rights to object thereto, including any defense of sovereign immunity and any other defense based on the fact or allegation that it is an agency or instrumentality of a sovereign state; and

c. waives any rights which it may have to contest the validity of the arbitration agreement set forth in this Article or the jurisdiction of the relevant arbitration institution to hear and to determine any arbitration begun pursuant to this Article.

When any dispute occurs and is the subject of friendly consultations or arbitration, the Parties shall continue to exercise their remaining respective rights and fulfil their remaining respective obligations under this Contract, except in respect of those matters under dispute.

E. Injunctive Relief

Notwithstanding the foregoing, the Parties agree that each Party has the right to seek temporary or permanent injunctive or other similar relief in any court or other authority of competent jurisdiction in respect of any claims of breach of confidentiality or IPR infringement or for an order of specific performance or other injunctive relief as permitted under Applicable Laws.

4. Apostilleverdrag

De Volksrepubliek China heeft het *Verdrag tot afschaffing van de vereiste van legalisatie van buitenlandse openbare akten* (Den Haag, 05.10.1961 – Apostilleverdrag) NIET geratificeerd. Akten en documenten voor officieel gebruik in de Volksrepubliek kunnen daardoor niet via de Apostille internationaal gelegaliseerd worden.

Dit is echter wel het geval voor Hongkong en Macau. De Conventie was immers via de ratificatie door het Verenigd Koninkrijk en door Portugal wel in deze gebieden van toepassing en toen zij aan de Volksrepubliek werden overgedragen, heeft deze verklaard dat het verdrag voor beide bijzondere administratieve gebieden van toepassing blijft. Documenten en stukken voor Hongkong en Macau die voorzien zijn van de "apostille", aangebracht door de FOD Buitenlandse Zaken, zijn dus vrij van consulaire legalisatie.

APOSTILLE

(Convention de La Haye du 5 octobre 1961)

1. Country: .....
   This public document
2. has been signed by .....
3. acting in the capacity of .....
4. bears the seal/stamp of .....
   .....

Certified

5. at ..... 6. the .....
7. by .....
8. N°.....
9. Seal/stamp: 10. Signature:
   ....

5. Intellectuele eigendom

Europese bedrijven die met de Volksrepubliek zaken willen doen, hebben tegenover de concurrentie waartegen zij (in en rond de Volksrepubliek China) moeten optornen verschillende handicaps: de arbeidskost, de afstand (en alle logistieke kosten en risico's die daarmee samenhangen), de invoerreglementering (die sterk protectionistisch is), culturele verschillen (taal, …), een strikter juridisch kader (milieuwetgeving, arbeidsreglementering, consumentenbescherming, belastingwetgeving, …). Op tal van aspecten binnen deze domeinen, hebben bedrijven die in het land gevestigd zijn een goedkopere of soepeler omgeving.

Op het gebied van de financiering van industriële en commerciële investeringen (kost van kredieten, toegang tot kredieten, werking van het bankwezen) en van de transparantie van het administratief kader (corruptie, administratieve organisatie van de overheid, …) scoren bedrijven die in Europa gevestigd zijn – voorlopig nog – beter, maar zonder de troef van hun "kennis" is het voor Westerse bedrijven bijzonder moeilijk om zich (binnen en buiten de Volksrepubliek China) met Chinese concurrenten te meten.

Die kennis kan allerhande vormen aannemen: formeel juridisch beschermde kennis (octrooien, merken, kwekersrechten, modellen, …), maar ook gewoon "bedrijfsgeheimen" die geen bijzonder depot hebben ondergaan en die slechts beschermd blijven zolang ze "geheim" zijn.

Iedere strategie ter bescherming van deze "activa" tegen "diefstal" (namaak, parallelhandel,) moet een afweging maken tussen de kosten die zij meebrengt en de bescherming die hiervoor in de plaats komt en één van de problemen voor kmo's is dat een "volledige" bescherming (depot tekeningen en modellen, octrooien…) vaak veel geld kost, dat de detectie van inbreuken (waar en door wie word ik nagemaakt) veel geld kost, dat het bewijs van de inbreuk, gelet op technische, artistieke, vormelijke aspecten doorgaans veel geld kost en dat de namaak in tal van gevallen gebeurt door schimmige bedrijfjes die verdwijnen zodra een gerechtelijke procedure op gang wordt getrokken.

Daarom zijn er veel bedrijven die teruggrijpen naar hetzij minder dure, hetzij minder "betwistbare" technieken, hetzij een combinatie ervan… ook als die een minder "absolute" (papieren?) bescherming bieden.

1. Non Disclosure Agreement

Een eerste stap in de bescherming tegen namaak situeert zich – maar dat wordt wel eens uit het oog verloren – op het niveau van de selectie van de commerciële partner (de klant, toeleverancier, onderaannemer, agent, importeur…). De contractant die in uw commerciële plannen wordt betrokken en de mogelijkheden ervan ziet, is soms de eerste om de potentiële winst op uw product in te zien.

Vaak worden al tijdens de onderhandelingen gegevens uitgewisseld over producttoepassingen, klanten (referenties), enz., maar er is nog geen contract dat de bescherming van deze "knowhow" of "bedrijfsinformatie" regelt!

Daarom doet men er goed aan om in de internationale handel, zodra onderhandelingen worden opgestart, een preliminair (voorlopig en voorafgaand) contract op te stellen tot geheimhouding van informatie (samenstelling van producten, klantenlijsten, bedrijfsstrategie, prijzen, …) die in de loop van de onderhandelingen kan worden uitgewisseld. Dan bestaat hierover geen twijfel.

Een "geheimhoudingsovereenkomst" (*Non-Disclosure Agreement of Confidentiality Agreement*) is een tamelijk "formeel" contract waarover inhoudelijk doorgaans weinig discussie bestaat. Dergelijke contracten zijn in de internationale handel – en zeker met common law-landen – erg gebruikelijk omdat men er, weliswaar afhankelijk van het toepasselijke recht, dikwijls van uitgaat dat er geen verplichtingen kunnen ontstaan zonder contract. Ook niet tot geheimhouding van informatie die tijdens onderhandelingen wordt uitgewisseld. Tal van landen kennen m.a.w. geen algemene verplichting tot zorgvuldig onderhandelen zoals dat in het recht van de landen van continentaal Europa dikwijls verondersteld wordt.

Model van een Reciprocal Confidentiality Agreement – Non-Disclosure Agreement

BETWEEN

1. [NAME],

a company [limited by shares] duly incorporated, organized and existing under the laws of [COUNTRY],

Having its registered office at

[ADDRESS],

registered with the [Legal Entities Register] under number [NUMBER];

hereby duly represented by [NAME], passport number ....., in his capacity of [FUNCTION];

AND

2. [NAME],

a company [limited by shares] duly incorporated, organized and existing under the laws of [COUNTRY],

Having its registered office at

[ADDRESS],

registered with the [Legal Entities Register] under number [NUMBER];

hereby duly represented by [NAME], passport number ....., in his capacity of [FUNCTION];

SUBJECT MATTER: Evaluation of possible cooperation on .....

WHEREAS:

(a) The parties both desire to evaluate their interest in possible cooperation relating to the Subject Matter identified hereinabove.

(b) Each party (the "Disclosing Party") is willing to disclose confidential information to the other (the "Receiving Party") on condition that the Receiving Party does not at any time disclose the same or pass it on to any third party in any form whatsoever or make use thereof in any manner except as set out below.

NOW IT IS HEREBY AGREED AS FOLLOWS:

In consideration of the Disclosing Party disclosing such information to the Receiving Party:

1. Confidential information may be disclosed in any form, either verbally, physically or in writing. The parties designate every disclosed information as confidential, unless both of them have explicitly, in writing, designated certain information as not confidential. This information will be referred to hereinafter as “the Information”

2. The Receiving Party will only disclose the Information to any employee in so far as this person is required to obtain knowledge of the Information in order to realize the above-mentioned objective. The Receiving Party will impose its obligation of secrecy in full on all employees concerned, who will sign a copy of this agreement for this purpose.

3. The Receiving Party, on behalf of itself and its employees and other representatives, undertakes to treat as strictly confidential and not to disclose or pass on in any form whatsoever to any third party any of the Information disclosed directly or indirectly to the Receiving Party by the Disclosing Party and not to make use of any Information other than in connection with this Agreement without the Disclosing Party’s prior written consent.

4. In the event of the Receiving Party, its employees and other representatives visiting the premises of the Disclosing Party, the Receiving Party, on behalf of itself and its employees and other representatives, undertakes that any Information relating to the aforesaid Subject Matter which may come to their knowledge as a result of any such visit, irrespective of the form, materials and design of the various elements of any relevant products, plant and equipment which may be seen at such premises as well as all the plant as a whole, the methods of operation thereof and the various applications thereof, shall at all times be kept strictly confidential and that they shall not at any time disclose or pass on any such information to any third party or make use of the same in any way other than in connection with this Agreement without the Disclosing Party’s prior written consent.

5. The Receiving Party, on behalf of itself and its employees and other representatives, undertakes that confidential samples supplied by the Disclosing Party shall not be subject to analysis other than with the prior written permission of the Disclosing Party, and that the results of any such analysis shall be regarded as confidential information of the Disclosing Party.

6. If the use of Information by the Receiving Party results in intellectual property rights or similar claims, the Receiving Party will transfer free of charge these rights and/or claims to the Disclosing Party.

7. The Receiving Party will not apply for any patent, nor make any other claim anywhere in the world with regard to the Information, nor will the Receiving Party allow anyone else to do so, without prior written consent from the Disclosing Party unless the patent application or the

claim concerns information that the Receiving Party can demonstrate to the satisfaction of the Disclosing Party was already in its possession before it was informed by the Disclosing Party.

8. The Disclosing Party is entitled at any time to decide not to provide any more Information and to demand the return of all Information already supplied. With due observance of that which is set out above, this agreement is entered into for an unlimited period.

9. The obligations of this Agreement continue in force, for a period of five (5) years from the date on which the Information has been acquired. Furthermore, upon expiry of the agreement the parties will immediately cease to make use of all the Information supplied to each other and return this Information to each other.

10. The above undertakings shall not apply to any Information or parts thereof which the Receiving Party can show to the satisfaction of the Disclosing Party:

a. was published or otherwise generally available to the public at the time of disclosure;

b. is published or becomes generally available to the public, otherwise than through any act, negligence or omission on the part of the Receiving Party, its employees and other representatives, at any time after disclosure;

c. was already in its possession at the time of disclosure and was not acquired directly or indirectly from the Disclosing Party;

d. is received by the Receiving Party without binder of secrecy from a third party who did not obtain it directly or indirectly from the Disclosing Party.

11. If a party fails to comply in full or in part with the obligations contained in this agreement, through this mere fact it will forfeit to the other party an immediately due and payable penalty that is not open to judicial mitigation of € 50,000 for each occurrence, without prejudicing the right of the other party to claim full compensation for damages.

12. This Agreement shall be governed by, and construed in accordance with the laws of Belgium. All disputes arising in connection with the present Agreement shall be finally settled

OPTIE 1: by the courts of […]

OPTIE 2: under the Rules of Arbitration of CEPANI by one or more arbitrators appointed in accordance with the said Rules. The arbitration shall be conducted in the [Dutch/French] language.

DATED this .....

AGREED AND SIGNED in duplicate by .....
on behalf of .....

AGREED AND SIGNED in duplicate by .....
on behalf of

Signature for acceptance

The employee(s) as referred to in Article 2 of this agreement

.....

.....

Desgewenst kunnen nog verdere preciseringen worden aangebracht, bijvoorbeeld:

INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS, WARRANTIES AND DISCLAIMERS

1. The Disclosing Party gives no warranty, express or implied, in respect of the Confidential Information.
2. The Disclosing Party accepts no responsibility for any expenses or losses incurred or actions undertaken by the Receiving Party as a result of the Receiving Party's receipt of the Confidential Information. It is understood by the Receiving Party that the Disclosing Party does not warrant or represent that it will enter into any further contract or contract with the Receiving Party.
3. It is acknowledged that both parties are free to enter into similar agreements with third parties, provided that the obligations of this Agreement are not breached.

DISCLOSURE TO ADVISERS/ANNOUNCEMENTS

1. Notwithstanding any confidentiality provisions contained in this Agreement, either party may disclose the existence and substance of this Agreement on a confidential basis to its accountants, lawyers, financial advisers, other professional advisers, and/or lenders, provided that, before any such disclosure takes place, such persons shall be subject to confidentiality obligations.
2. The existence of this Agreement, and of any relationship between the parties concerning the Confidential Information, is confidential and neither party will publish, or permit to be published, any information about their relationship or about the Purpose, unless that information has first been approved for publication by the other party.

ASSIGNMENT

Neither party may at any time assign the benefit (including any present, future or contingent interest or right to any sums or damages payable by the other party under or in connection with this Agreement) or delegate the burden of this Agreement without the prior written consent of the other party.

This Agreement contains, all the terms which the parties have agreed in relation to the subject matter of this Agreement, and supersedes any prior written or oral agreements, representations or understandings between the parties relating to such subject matters. Neither party to this Agreement has been induced to enter into this Agreement by a statement or promise which it does not contain save that this clause shall not exclude any liability which one party would otherwise have to the other in respect of any statements made fraudulently by that party.

VARIATION

No variation of this Agreement shall be effective unless in writing and signed by a director or other duly authorised officer of each of the parties.

WAIVER

No failure or delay by any party to exercise any right, power or remedy will operate as a waiver of it for will any partial exercise preclude any further exercise of the same, or of some other right, power or remedy.

NOTICES

1. Any notice, demand or communication in connection with this Agreement shall be in writing and may be delivered by hand, pre-paid first class post, Special Delivery post, or facsimile (but not by e-mail), addressed to the recipient party at its registered office or its address or facsimile number as the case may be stated in clause […] below (or such other address or facsimile number as may be notified in writing from time to time) and shall be marked for the attention of the Managing Director.

2. The notice, demand or communication shall be deemed to have been duly served:

2.1. if delivered by hand, when left at the proper address for service;

2.2. if given or made by prepaid first class post or Special Delivery post, … hours after being posted or in the case of Airmail … days after being posted; and

2.3. if given or made by facsimile, at the time of transmission, provided that a confirming copy is sent by first class pre-paid post to the other party within … hours after transmission;

provided that, where in the case of delivery by hand or transmission by facsimile, such delivery or transmission occurs either after 4.00 p.m. on a Business Day, or on a day other than a Business Day, service shall be deemed to occur at 9,00 a.m. on the next following Business Day (such times being local time at the address of the Receiving Party).

3. The addresses and facsimile numbers for the parties are as follows:

[PARTY 1]	[PARTY 2]
[ADDRESS]	[ADDRESS]
[FAX NO.]	[FAX NO.]

Verdere concrete afspraken

Niet alleen tijdens de onderhandelingen voorafgaand aan de overeenkomst, maar ook in de loop van de samenwerking doen partijen er goed aan via hun contractuele afspraken de mogelijkheid van namaak door hun contractanten te beperken.

Zo houden exporteurs de registratie van hun merk en octrooien, de product-certificatie, enz. best in eigen hand en ontzeggen zij hun contractant in dit verband best ieder recht op vertegenwoordiging: *"de Chinese contractant moet zijn Belgische leverancier inlichten over toepasselijke wetgeving, normen, technische voorschriften, inbreuken op industriële eigendomsrechten enz., maar hij mag de exporteur ter zake nooit vertegenwoordigen tenzij hiertoe vooraf schriftelijk een instructie werd gegeven."*

Ieder initiatief tot registratie, certificatie of toelating van een product, kennis of toepassing vergt immers de mededeling van informatie over de samenstelling van het product, over technische informatie, aansprakelijkheidskwesties enz. Zelfs met de douane voor het bepalen van de oorsprong of van de douane-waarde moeten soms bedrijfsgeheimen worden gecommuniceerd.

Om te vermijden dat de Chinese contractant die gegevens voor eigen doel-einden gebruikt of misbruikt, de registratie in eigen naam neemt (en daardoor *de facto* een exclusiviteit creëert), of gewoon in het bezit komt van gevoelige informatie, houdt de exporteur alle initiatieven ter zake beter in eigen hand, eventueel met de bijstand van een *patent attorney* of een zelf gekozen con-sultant (douaneagent, inspectiebureau, …)

Commerciële strategieën

De zaak wordt veel complexer als de “namaak” in het kader van een contract van technologieoverdracht plaatsvindt of als derden waarmee geen contractuele relatie bestaat, beginnen te kopiëren.

Kleinere ondernemingen hebben dikwijls niet eens de middelen om na te gaan of zij worden nagemaakt, laat staan om na te gaan welke schade zij hierdoor lijden (bv. voor het becijferen van een eventuele schadevergoeding) of om een gerechtelijke procedure tot een goed einde te brengen.

Dat betekent niet dat juridische maatregelen (octrooidepot, merkdepot, …) nutteloos zijn, maar “kennismanagement” is veel meer dan dat. Het beschermen van kennis is m.a.w. niet alleen de taak van de juridische afdeling of van een extern raadsman (advocatenkantoor, …). Het is een zaak van allen binnen de onderneming om

1. informatie niet te laten uitlekken;
2. juridisch de “beste” oplossing te kiezen; en vooral
3. een commerciële strategie uit te werken die het risico op namaak beperkt.

Eén van de strategieën die kmo’s vaak hanteren, bijvoorbeeld in gevallen waarin design, ontwerp, vorm enz. een belangrijke rol spelen, rust in plaats van op de wetgeving inzake tekeningen en modellen (depot, jaartaksen, …), op de wettelijke bepalingen ter bescherming van de auteursrechten.

Van elk “ontwerp” wordt concreet een foto of een technische tekening gemaakt die, bijvoorbeeld door een depot bij de notaris, “vaste datum” krijgt. Dat reduceert meteen het risico dat men zelf het verwijt van namaak krijgt wanneer een andere onderneming hetzelfde “model” op de markt brengt. Bovendien kan men bij discussie het eerste gebruik van het ontwerp inroepen.

De kost is beperkt en bij inbreuk evalueert men dan op grond van de feiten van het dossier (ernst van de inbreuk, solvabiliteit van de namaker…) of het de moeite loont om te investeren in een gerechtelijke procedure wegens inbreuk op de auteursrechten. Auteursrechten zijn universeel en behoeven geen wettelijk depot met betaling van jaargeld.

Deze strategie kan bijvoorbeeld gekoppeld worden aan een merkstrategie waarbij men in plaats van aan de bescherming van de technische en vormelijke aspecten van de producten, vooral aandacht gaat besteden aan de bescherming van de “naam” waaronder de producten op de markt worden gebracht.

Deze “naam” (het merk) deponeren is doorgaans een goedkopere techniek omdat er geen technisch nieuwheidsonderzoek enz. mee gepaard dient te gaan en omdat een inbreuk gemakkelijker kan worden vastgesteld. Qua design,

gebruikte materialen, enz. zijn er altijd wel enkele verschillen (hoe miniem ook) die tot een hele discussie kunnen leiden over de vraag of het nu wel of niet namaak is. Tegen dat die discussie gesloten is, is het product al voorbijgestreefd. Als het merk wordt gebruikt, kan de discussie misschien worden herleid tot de vraag of uw naam voor de categorie goederen waarvoor hij werd gedeponeerd al dan niet "gestolen" werd. Die discussie is dikwijls eenvoudiger.

Tip: *Laat al tijdens de voorbereidende fase (marktonderzoek) de merknamen waaronder u op de Chinese markt aanwezig wil zijn in de Volksrepubliek registreren. Al was het maar om te vermijden dat een andere (Chinese) firma het depot aanvraagt en uw merkgebruik, zodra u naar de Volksrepubliek begint te leveren, aanvecht. Op dat ogenblik heeft u namelijk niet meer de tijd om de afloop van een procedure tot annulatie van de merkregistratie af te wachten.*

Bovendien kan men het resultaat van een merkdepot gebruiken ter bescherming van een heel productengamma en moet men niet voor alle onderscheiden producten item per item werken.

Bij inbreuken (of vermoedens daartoe) op de merkenwetgeving kunnen de douane en de economische inspectie bijvoorbeeld worden ingeschakeld. Daarbij is het grote voordeel dat de goederen, waar zij zich ook bevinden in de commerciële keten (aan de grens, in het grootwarenhuis, bij de consument thuis, …) – in theorie althans – overal in beslag kunnen worden genomen en kunne worden verbeurd verklaard.

Toch veronderstelt ieder optreden tegen namaak, aangezien men zelf niet zomaar het recht in eigen hand kan nemen, medewerking van overheidswege.

In de landen waar de publieke (of politieke) opinie de strijd tegen namaak welgenegen is (België, USA, Frankrijk, Italië, …), is deze medewerking mogelijk, maar in landen waar deze strijd absoluut geen gerechtelijke of administratieve prioriteit is (de Volksrepubliek China, de Russische Federatie, …), is het vaak dweilen met de kraan open.

Tip: *Analyseer bij investeringsbeslissingen steeds voor welke markt een product kan bestemd worden. Als de kans klein is dat er op de binnenlandse markt een afzetmogelijkheid bestaat en dat iedere productie moet worden uitgevoerd, is de kans op namaak in die markt klein. De namaakproductie zal dan immers steeds de douane in het land van bestemming moeten passeren en zal daar – in tegenstelling tot binnenlandse productie – niet op een chauvinistische reflex kunnen rekenen.*

Vergeet tenslotte de gewone commerciële technieken (selectieve distributie, service, garanties, …) niet. Veel exporteurs weigeren instinctief iedere aansprakelijkheid, dienst na verkoop, onderhoudsgarantie enz. op buitenlandse markten. Nochtans zijn dit technieken die een klant die op zoek is naar kwaliteit, garanderen dat hij de gezochte waar voor zijn geld krijgt én hem doen kiezen voor authentieke producten. Het circuit waarlangs artikelen de consument bereiken, geeft inderdaad vaak een goede aanduiding over het feit of het al dan niet om namaak gaat.

Vergeet tenslotte de prijszetting niet. Hoe redelijker de winstmarge op uw product, de royalty, enz., hoe kleiner de verleiding is om deze producten na te maken want ook de namaker doet het alleen voor de winst. Wie een redelijke winstmarge neemt, zal meestal weinig te vrezen hebben van namakers die aan hun winstmarge (1) een risicopremie en (2) een beperkte toegang tot de markt moeten koppelen. Dit belet niet dat sommige bedrijven om principiële redenen (bijvoorbeeld omwille van hun voorbeeldfunctie) tegen iedere namaak gerechtelijk optreden.

Concrete tips

In haar "*IPR-gids voor het zakendoen in China*" van september 2005 vat de Nederlandse Ambassade te Beijing een aantal tips ter bescherming van intellectueel eigendom in de Volksrepubliek samen. Deze tips zijn ook voor Belgische bedrijven relevant:

Tip 1. *De Chinese overheid doet er veel aan om de schending van intellectueel eigendom aan te pakken. De wetgeving is min of meer conform het TRIPS-verdrag maar de handhaving laat nog te wensen over. Vooralsnog geldt, meer dan waar elders ook, dat het beter is om te voorkomen dan te genezen. U doet er goed aan de nodige maatregelen te treffen om uw intellectuele eigendomsrechten te beschermen.*

Tip 2. *Om in aanmerking te komen voor bescherming van octrooirechten moet u uw octrooiaanvragen bij het SIPO in Peking indienen. Registratie elders, zoals in de EU of bij het WIPO, is niet voldoende om bij inbreuk op het intellectueel eigendom in aanmerking te komen voor bescherming.*

Tip 3. *Voordat u zaken gaat doen in China, is het aan te raden om uw handelsmerken, logo's en internetdomeinnamen te laten registreren bij het Trademark Office van de SAIC. Belangrijk is dat u ook de eventuele Chinese versies van de merken en logo's laat registreren.*

Tip 4. *China erkent de auteursrechten van ieder persoon wiens land lid is van de internationale conventies op het gebied van auteursrechten waar China zelf ook lid van is. Vrijwillige registratie van uw auteursrechten bij de NCA kan echter nuttig zijn ter ondersteuning van eventuele rechtspraak bij schending van die rechten.*

Tip 5. *Indien u te maken krijgt met het ongeautoriseerd gebruik van niet-geregistreerde handelsmerken, namaak van verpakkingen, misbruik van handelsgeheimen, misbruik van bedrijfsnamen of openbaarmaking van vertrouwelijke informatie over medicijnen en chemische samenstellingen die voor goedkeuring voorligt, dan kunt u dit melden bij het Fair Trade Bureau van de SAIC.*

Tip 6. *Het aanmelden van inbreuk op of schending van intellectueel eigendom kent in China een driesporenbeleid. Het eerste spoor loopt via de lokale autoriteiten, het tweede spoor is een juridisch traject en het derde spoor betreft de douane in het geval dat er sprake is van import of export van namaakproducten of vervalsingen.*

Tip 7. *Volgens de wet is het mogelijk om schending van of inbreuk op IPR strafrechtelijk of civielrechtelijk te vervolgen. In de praktijk worden de meeste zaken aangaande intellectuele eigendomsrechten op administratieve wijze behandeld waarbij het streven meestal is om tot een schikking te komen.*

Tip 8. *Indien u te maken krijgt met schending van of inbreuk op uw intellectuele eigendomsrechten is het goed om rekening te houden met het feit dat de overheid u hiervoor geen compensatie kan verschaffen. Relevante overheidsorganisaties kunnen wel informatie verzamelen over de bron van de inbreuk of schending, de schuldige een boete opleggen en namaakgoederen en -apparatuur in beslag laten nemen.*

Tip 9. *Om de export of import van namaakgoederen te voorkomen, moet de douane worden ingeschakeld. Het is wel zaak dat u uw intellectuele eigendomsrechten hiertoe bij de douane laat registreren.*

Tip 10. *Als u zaken in China gaat doen, dan moet u er rekening mee houden dat uw intellectueel eigendom gestolen kan worden. Versleutel daarom de inbreng van technische informatie of houdt hoogwaardige technische kennis in eigen huis.*

Tip 11. *Ga ervan uit dat uw product vroeg of laat door de concurrentie in China kan worden nagemaakt. Calculeer dit in en probeer de concurrentie voor te blijven met nieuwe ontwikkelingen. Ook met aanvullende dienstverlening als garantie en onderhoud kunt u zich positief onderscheiden. Acht u het risico van kopiëren onacceptabel vraagt u zich dan of u de Chinese markt wel wilt betreden.*

Tip 12. *Neem maatregelen om te voorkomen dat uw eigen personeel er met vertrouwelijke informatie vandoor gaat. U kunt medewerkers bijvoorbeeld beperkt toegang geven tot hoogwaardige technische kennis en/of een intern controlesysteem hanteren waarbij inzichtelijk is wie wanneer toegang heeft tot welke informatie.*

Tip 13. *In het arbeidscontract dat u met uw medewerkers afsluit, kunt u clausules opnemen waarin sancties staan op het niet nauwkeurig omgaan met vertrouwelijke informatie. Ook kunt u een bepaling opnemen dat er voor een vaste periode niet voor een concurrent mag worden gewerkt. Dergelijke clausules bieden geen garanties, maar verhogen wel de drempel.*

Tip 14. *Indien u een joint venture aangaat met een Chinees bedrijf zorg er dan voor dat u de zeggenschap hebt over de R&D-afdeling.*

Tip 15. *Laat de registratie van een octrooi of handelsmerk niet zonder meer over aan uw Chinese partner of een grote klant. Neem een professioneel adviesbureau in de arm dat de aanvraag voor u verzorgt. Hiermee voorkomt u het risico dat uw partner straks eigenaar van het octrooi of handelsmerk is.*

Buitenlandse bedrijven of organisaties die in de Volksrepubliek te maken krijgen met de schending van hun intellectueel eigendomsrecht kunnen, voordat zijn een advocatenbureau inschakelen, beter eerst een lokaal adviesbureau een eerste onderzoek laten instellen.

Op basis van het resultaat van dit eerste onderzoek kan worden nagegaan of het, gelet op de kosten die met een gerechtelijke procedure gepaard gaan en de mogelijkheid om een gerechtelijke schadevergoeding uit te voeren, wel de moeite loont om verdere actie te ondernemen.

Doorgaans heeft een administratieve procedure met als resultaat bijvoorbeeld een schikking, meer succes dan straf- of burgerrechtelijke procedure.

Meer informatie over IPR in de Volksrepubliek kan u terugvinden op de China IPR SME Helpdesk-Website**:** http://www.china-iprhelpdesk.eu/index.php. Deze website is een initiatief van de Europese Commissie en is bijgevolg consulteerbaar in verschillende talen, waaronder het Engels, het Duits en het Frans. De website wil een goed gedocumenteerd overzicht geven van de intellectuele eigendomsrechten die in het land van kracht zijn en wil voornamelijk een platform zijn waar kmo's zich toe kunnen richten. De website geeft daarom praktisch advies over onder andere het gebruik in de Volksrepubliek China van handelsmerken, octrooien, auteursrechten, handelsgeheimen, hoe zich te beschermen wanneer men naar een Chinese handelsbeurs trekt en hoe zich te beschermen tegen namaak of ander misbruik wanneer men een eigen internetsite heeft. De toepasselijke IPR-wetgeving, de risico's en hoe zich hiertegen te beschermen, de mogelijke stappen bij inbreuken worden allemaal duidelijk uitgelegd via E-Learning Modules, via *case studies* of via overzichtelijke publicaties.

2. Administratief kader

Sinds de Volksrepubliek in 2001 lid is geworden van de WTO is het juridisch kader in China ter bescherming van intellectueel eigendom aanmerkelijk verbeterd. De handhaving van die wetgeving laat echter nog sterk te wensen over.

Hoewel de Chinese overheid zich vastbesloten toont om het probleem van de intellectuele eigendomsrechten aan te pakken met exemplatieve maatregelen tegen namakers en speciale campagnes in de media, zal het nog wel enige tijd duren voordat de bescherming van intellectueel eigendom in de Volksrepubliek vergelijkbaar is met die in westerse landen.

Informatie betreffende wetgeving, procedures, tarieven, enz. over intellectuele eigendom (octrooien, merken, tekeningen en modellen, plantenvariëteiten, …) kan worden verkregen bij:

A. State Intellectual Property Administration:

Het nationale kantoor van het SIPO te Peking onderzoekt binnen- en buitenlandse octrooiaanvragen. De provinciale en lokale SIPO-kantoren zijn verantwoordelijk voor wetshandhaving en behandelen klachten over inbreuk op octrooien.

State Intellectual Property Office (SIPO)

No. 6 Xitucheng Lu, JimenqiaoHaidian District
P.O. Box 8020, Beijing, China 1000088

Tel. +86-10-6208-5588/+86-10-6208-5599
Fax +86-10-6235-6655

Internet: http://www.sipo.gov.cn/ (Chinees)
http://english.sipo.gov.cn/ (Engels)

B. State Administration for Industry & Commerce (SAIC) - The Trademark Office (TMO):

Het SAIC heeft twee departementen die bevoegd zijn voor intellectuele eigendom:

- Het "*Trademark Office*" van de SAIC staat in voor de registratie van merken, de naleving van de merkenwetgeving en de administratieve erkenning van bekende merken.

- Het *"Antimonopoly and Anti-unfair Competition Enforcement Bureau"* van de SAIC behandelt geschillen die te maken hebben met de mededingingswetgeving en handelsgeheimen. Bij inbreuk of schending kan het Bureau een onderzoek laten doen, verordenen dat de inbreuk of schending wordt beëindigd, namaakproducten vernietigen, boetes opleggen en apparatuur laten verwijderen die gebruikt wordt bij de namaak.

State Administration for Industry and Commerce (SAIC)

No. 8 Sanlihe Donglu, Xicheng District
Beijing, China 100820

Tel. +86-10-6801-0463/+86-10-6801-3447
Fax +86-10-6801-0463/+86-10-6801-3447

Internet: http://www.saic.gov.cn (Chinees) –
http://www.saic.gov.cn/english/ (Engels)

C. National Copyright Administration of China (NCAC):

NCAC is bevoegd voor de registratie van auteursrechten en de desbetreffende regelgeving.

National Copyright Administration of China (NCAC)

No. 85 Dongsi Nan Dajie
Beijing, China 100703

Tel. +86-10-6512-7869/+86-10-6527-6930
Fax +86-10-6512-7875

Internet: http://www.ncac.gov.cn/ (enkel Chinees)

D. General Administration of Quality Supervision, Inspection and Quarantine (AQSIQ)

AQSIQ staat in eerste instantie in voor het toezicht op de productkwaliteit en de naleving van de Chinese normen en technische voorschriften. De organisatie behandelt echter ook inbreuken op geregistreerde handelsmerken, met name als de namaakproducten van inferieure kwaliteit zijn.

General Administration for Quality Supervision Inspection and Quarantine (AQSIQ)
No. 9, Madian East Road, Haidian District
Beijing, China 100088

Internet: http://www.aqsiq.gov.cn/ (Chinees)
http://english.aqsiq.gov.cn/ (Engels)

E. General Administration of Customs (GAC)

De Chinese douane verleent registratiecertificaten op basis waarvan houders van intellectueel eigendom de douane kunnen vragen om de invoer en uitvoer te verbieden van producten die hun intellectueel eigendom schenden. Als de douane na onderzoek een inbreuk vaststelt, kan de douane de goederen in beslag nemen, ze vernietigen en een boete opleggen.

General Administration of Customs

No. 6 Jianguomennei Avenue, Dongcheng District
Beijing, China 100730

Tel. +86-10-6519-5243 of +86-10-6519-5399
Fax +86-10-6519-5394

Internet: http://www.customs.gov.cn (Chinees)
http://english.customs.gov.cn/publish/portal191/ (Engels)

F. Andere interessante websites:

- http://www.ipr.gov.cn/ (Chinees) – http://chinaipr.gov.cn/ (Engels): algemene website van de Chinese overheid met o.m. informatie over intellectuele eigendomsrechten en de bescherming ervan in de Volksrepubliek China.

- voor kwekersrechten: het Office for the Protection of Varieties of Plants (PVP; http://www.cnpvp.cn/en/index.html) is verantwoordelijk voor het ontvangen, onderzoeken en toekennen van aanvragen van kwekersrechten. De bescherming van plantenvariëteiten is verder een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid van:

  - het Ministry of Agriculture: http://www.agri.gov.cn/ (Chinees) - http://english.agri.gov.cn/ (Engels); en

  - de State Forestry Administration: http://www.forestry.gov.cn/ (Chinees) – http://english.forestry.gov.cn/web/index.do (Engels).

- voor auteursrechten op audio-, video-, tv- en filmmateriaal:

  - het Ministry of Culture: http://www.ccnt.gov.cn/ (Chinees) – http://www.ccnt.gov.cn/English/index.html (Engels) en;

  - de State Administration for Radio, Film and Television: http://www.sarft.gov.cn/index.html (enkel Chinees)

- voor technologiecontracten: Ministry of Commerce (MOFCOM): http://www.mofcom.gov.cn (Chinees) – http://english.mofcom.gov.cn/ (Engels)

De nationale instanties die zich bezighouden met de wet- en regelgeving op het gebied van intellectuele eigendom hebben afdelingen op provinciaal, prefecturaal en gemeentelijk niveau. Het nationale niveau is verantwoordelijk voor beleidsvorming en nationale implementatie, onderzoek, toekenning en registratie van IPR en behandeling van belangrijke IPR-overtredingen. Het niveau daaronder is verantwoordelijk voor implementatie en bestuurlijke naleving binnen de eigen jurisdictie.

De nationale overheid heeft geen beleid voor een uniforme IPR-structuur op lager niveau. Lokale overheden bepalen deze structuur zelf. Dit betekent dat de verschillen tussen diverse regio's en steden groot kunnen zijn. Het is van belang om hier rekening mee te houden. Een voortvarend optredende overheid in bijvoorbeeld Shanghai biedt geen garanties voor een soortgelijk optreden elders in de Volksrepubliek.

Websites:

- Guangdong Intellectual Property Administration: http://www.gdipo.gov.cn/
- Shanghai Intellectual Property Administration: http://www.sipa.gov.cn/ (Chinees) – http://www.sipa.gov.cn/zscq/zscqjel/index.html (Engels)
- Shenzhen Intellectual Property Administration: http://www.szip.org.cn/
- Zhejiang Intellectual Property Administration: http://www.zjipt.gov.cn/
- Jiangsu Intellectual Property Administration: http://www.jsip.gov.cn/

Commentaar: *Het Chinese administratief kader ter bescherming van intellectuele eigendomsrechten kent een aantal knelpunten die eigen zijn aan het algemene bestuurlijke systeem in de Volksrepubliek.*

Zo is er het probleem van de bevoegdheid: het is niet altijd duidelijk welke overheid over een specifieke inbreuk bevoegd is. De bevoegdheid over de onderscheiden intellectuele eigendomsrechten in namelijk verdeeld over verschillende departementen en agentschappen. Ook de geografische locatie van de inbreuk kan meebrengen dat lokale autoriteiten met een zaak geconfronteerd worden die hun lokale bevoegdheid overschrijdt.

Bovendien kunnen de verschillende materieel bevoegde overheidsdiensten de rechtmatige eigenaren van intellectuele eigendomsrechten die met inbreuk of schending te maken krijgen, niet vergoeden. Daarvoor is in principe een gerechtelijke procedure nodig. Zij kunnen enkel informatie verzamelen over de bron van de inbreuk of schending, de schuldige van inbreuk of schending een boete opleggen en goederen en apparatuur in beslag nemen die worden gebruikt voor het vervaardigen van namaakproducten.

---

3. Douane

De Chinese douane staat in voor de bescherming van de intellectuele eigendomsrechten op goederen die het land binnenkomen en verlaten.

Op grond van de *Regulations of the People's Republic of China on the Customs Protection of Intellectual Property Rights (1995)* kunnen houders een beroep doen op de bijstand van de douane. Zij moeten hun rechten registreren bij de General Administration of Customs (art. 8). Na onderzoek verstrekt de douane een bevestiging ("Certificate of Record for Customs Protection of Intellectual

Property Rights" (art. 9). Dit certificaat is zeven jaar geldig (art. 10). Op basis hiervan kunnen aan de douane bewarende maatregelen worden gevraagd (art. 18) tot zelfs confiscatie en vernietiging (art. 23-24) en boetes ten belope van de douanewaarde van de betrokken goederen (art. 28). Deze maatregelen gebeuren evenwel onder aansprakelijkheid van de klager (art. 27).

4. Octrooien

In 1984 werd de eerste Chinese octrooiwetgeving (*Patent Law of the PRC*) aangenomen. In 1992, 2000 en 2008 (inwerkingtreding: 01.10.2009) zijn verschillende wijzigingen doorgevoerd met als doel de bescherming te verbeteren. De octrooiwetgeving dekt, naast uitvindingen, ook de bescherming van tekeningen en modellen (art. 2: "*utility models and designs*").

De Chinese octrooiwetgeving (tekst en uitvoeringsmaatregelen) is consulteerbaar op http://english.sipo.gov.cn/laws/). Ook de procedure om een patent aan te vragen, kan online geraadpleegd worden: http://www.sipo.gov.cn/sipo_English/application/.

De beschermingsduur bedraagt, voor zover de jaartaksen betaald worden, twintig jaar, te rekenen vanaf het moment van indiening van de octrooiaanvraag (artt. 42 - 44). Deze termijn kan niet worden verlengd. Octrooi-aanvragen moeten bij het *State Intellectual Property Office* (SIPO) te Beijing gebeuren. De provinciale en lokale SIPO-kantoren zijn alleen verantwoordelijk voor wetshandhaving.

De Volksrepubliek China heeft net als de EU een "*first-to-file*"-systeem voor octrooien (art. 9, §2). Dit betekent dat diegene die het eerst een octrooiaanvraag indient in aanmerking komt voor registratie. De eerste aanvrager hoeft niet de uitvinder te zijn.

De octrooiaanvraag moet in de Chinese taal worden ingediend en personen of bedrijven die niet in het land gevestigd zijn, moeten zich in de procedure laten vertegenwoordigen door een Chinees octrooigemachtigde (art. 9, §1).

Chinese octrooihouders kunnen hun met octrooi beschermde producten (of de verpakking) voorzien van Chinese merktekens en octrooinummers, afgegeven door de *State Intellectual Property Office* (SIPO).

5. Merken

In 1982 werd de eerste Chinese merkenwetgeving aangenomen. Deze wetgeving werd in 1993 en in 2001 gewijzigd en kan, evenals de uitvoeringsmaatregelen, worden geconsulteerd op de website van de SAIC (State Administration for Industry and Commerce): http://www.saic.gov.cn/english/LawsRegulations/index_1.html of op http://www.chinaipr.gov.cn/list/laws/lawsar/trademark/1/lawscateinfo.html.

Sinds 2003 loopt een initiatief om de merkenwet een derde maal te wijzigen en merknamen in de Volksrepubliek China beter te beschermen. Tot nu toe werden al verschillende consultatierondes georganiseerd met de betrokken instanties en werd een ontwerp van de voorgenomen wetswijziging publiek gemaakt voor commentaar, maar tot dusver is het wachten op concreet resultaat.

De Volksrepubliek heeft zich verbonden aan het Madrid-protocol van de World Intellectual Property Organisation (WIPO) en erkent bij de WIPO geregistreerde internationale merken. Ook collectieve merken, certificeringsmerken en drie-dimensionele symbolen komen in aanmerking voor bescherming, zoals het TRIPS-verdrag trouwens vereist.

De Volksrepubliek hanteert voor de merkregistratie, net zoals voor octrooien, een "*first-to-file*"-systeem. Het depot van een merk in het land kan dus door iedere willekeurige partij worden gedaan. Vandaar het belang om al bij de aanvang van de voorbereiding van de uitvoer naar de Volksrepubliek het depot aan te vragen.

Buitenlanders die een merk willen registreren, moeten hun aanvraag via een *"Trademark Agency"* (merkenagent), erkend door de *State Administration for Industry and Commerce* (SAIC) richten aan het *Trademark Office* van het SAIC (art. 18 *Trademark Law*). De procedure neemt gemiddeld ca. twee jaar in beslag en de registratiekost bedraagt 1.000 CNY per aanvraag. De procedure omvat de aanvraag, het onderzoek naar de formele vormvereisten, het onderzoek naar de substantiële vormvereisten, de termijn gedurende dewelke een bezwaar ingediend kan worden en tot slot de goedkeuring van de aanvraag en publicatie. Om deze procedure meer slaagkans te geven en bij twijfel, kan het aangexwezen zijn een vooronderzoek (*trademark enquiry pre-registration*) te laten doen om te laten bevestigen dat het te registreren merk nog niet eerder werd geregistreerd in de Volksrepubliek China.

Het merk moet te onderscheiden zijn van andere merken en na depot kan de vermelding *"Registered Trademark"* of het ®-teken (of overeenkomstig Chinees karakterteken) worden toegevoegd.

Het depot van het merk blijft tien jaar geldig, maar kan met telkens eenzelfde periode worden verlengd. De registratie vervalt als het merk gedurende drie opeenvolgende jaren niet werd gebruikt.

6. Auteursrecht

De Chinese auteurswetgeving dateert van 1990 met enkele wijzigingen in 2001 en 2010 (inwerkingtreding: 01.04.2010).

Anders dan bij octrooien en merken hoeven auteursrechten niet te worden gedeponeerd/geregistreerd om wettelijke bescherming te genieten. Degene die een werk voor het eerst openbaar maakt, is de rechthebbende.

De Volksrepubliek China is aangesloten bij de Conventie van Bern, waardoor de rechten van auteurs uit een verdragsland (164 in totaal) automatisch ook beschermd zijn in de andere aangesloten landen. Toch kan vrijwillige registratie bij de *National Copyright Administration of China (NCAC)* nuttig zijn ter ondersteuning van een eventuele gerechtelijke claim.

Auteursrechten worden beschermd gedurende het leven van de auteur en tot vijftig jaar na diens dood. Voor auteursrechten in handen van (ingehuurde) auteurs die werkzaam zijn bij bedrijven is dit vijftig jaar na het tijdstip van publicatie(art. 21 *Copyright Law*).

De houder van het auteursrecht kan zijn rechten in licentie geven voor een duur van tien jaar met de mogelijkheid tot verlenging. Daarna gaan de rechten terug naar de rechthebbende (art. 35).

Deze materie valt onder de bevoegdheid van de *National Copyright Administration of China* (NCAC). Onder het NCAC ressorteren de *State Copyright Bureau* voor uitgevers en de *Music Copyright Society* voor muziek.

Chinese uitgevers moeten hun contracten met buitenlandse auteurs binnen zeven dagen na ondertekening melden bij hun lokale copyrightbureau.

De bescherming van computersoftware is ook op basis van bovengenoemde wetgeving vastgelegd, maar verder uitgewerkt in de "*Regulation on Computer Software*". Databases zijn niet beschermd. Een registratie voor de auteursrechten van software geschiedt bij het *Software Registration Center*. De beschermingsduur is 25 jaar en kan met maximaal 25 jaar verlengd worden; dit in tegenstelling tot de Conventie van Bern die een bescherming biedt van vijftig jaar.

Meer info:
http://www.chinaipr.gov.cn/list/laws/lawsar/copyright/1/lawscateinfo.html.

7. Handelsgeheimen

Niet-geregistreerde knowhow (handelsgeheimen) vindt in de Volksrepubliek enige bescherming onder de *Unfair Competition Law* van 2 september 1993.

Deze wetgeving definieert handelsgeheimen als technische informatie en managementinformatie die niet aan het publiek bekend is en die van economische en praktische waarde is voor de eigenaar ervan. Daar komt als voorwaarde bij dat de eigenaar duidelijke actie moet hebben ondernomen om de informatie geheim te houden.

> ***Article 10:*** A business operator shall not use any of the following means to infringe upon trade secrets:
>
> (1) obtaining an obligee's trade secrets by stealing, luring, intimidation or any other unfair means;
>
> (2) disclosing, using or allowing another person to use the trade secrets obtained from the obligee by the means mentioned in the preceding paragraph; or
>
> (3) in violation of the agreement or against the obligee's demand for keeping trade secrets, disclosing, using or allowing another person to use the trade secrets he possesses.
>
> Obtaining, using or disclosing another's trade secrets by a third party who clearly knows or ought to know that the case falls under the unlawful acts listed in the preceding paragraph shall be deemed as infringement upon trade secrets.
>
> "Trade secrets" mentioned in this Article refer to any technology information or business operation information which is unknown to the public, can bring about economic benefits to the obligee, has practical utility and about which the obligee has adopted secret-keeping measures.

Art. 43 van de *Contract Law* van 1 oktober 1999 zegt dat partijen gehouden zijn om verkregen technische kennis vertrouwelijk te behandelen:

> ***Article 43:*** A business secret the parties learn in concluding a contract shall not be disclosed or unfairly used, no matter the contract is established or not. The party who causes the other party to suffer from losses due to disclosing or unfairly using the business secret shall be liable for damages.

8. Technologiecontracten

De rechten en plichten voor de opstellers van een technologiecontract zijn geregeld in de *Contract Law* (artt. 322-364). Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen contracten voor de ontwikkeling (artt. 330-341), voor de overdracht (artt. 343-355) en voor advies en diensten aangaande technologie (artt. 356-364).

Het contract moet minimaal het volgende vermelden (art. 324):

- naam van het project,
- omschrijving, doelstelling en specificatie van de technologie,
- plannen en schema's, tijdbestek, plaats en regio en methode van de te leveren prestatie,
- de aard van vertrouwelijkheid van de technische gegevens,
- risicoaansprakelijkheid,
- eigendomsbepalingen en afspraken over de winstverdeling,
- voorwaarden voor inspectie en acceptatie,
- betalingen, vergoedingen of gebruikelijke tarieven en betalingsvoorwaarden,
- schadevergoeding bij contractbreuk,
- geschillenbeslechting en
- verklaring van technische begrippen.

Een contract mag beperkingen bevatten op het gebied van technologische ontwikkeling of competitie, maar als het bepaalde technische kennis monopoliseert of technische vooruitgang verhindert, is dit nietig (art. 329 Contract Law).

De Contract Law schrijft voor dat een contract van kennisoverdracht schriftelijk wordt aangegaan (art. 342).

Overdracht van technologie

De verplichting van een geschreven contract, evenals verschillende van de minimale vermeldingen opgelegd door de Contract Law, staan ook ingeschreven in de *Regulations on Technology Import and Export Administration of the People's Republic of China* van 10/12/2001, in werking getreden op 1 januari 2002.

Deze *Regulations* zijn van toepassing op kennisoverdracht door buiten de Volksrepubliek China gevestigde personen, bedrijven of organisaties via handel, investeringen of economische en technische samenwerking en de kennisoverdracht kan zowel op octrooilicenties slaan als op technische geheimen en technologische diensten (art. 2)

Verboden, beperkte en vrije technologie

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen "verboden technologieën" (art. 8-9), "beperkte technologieën" (art. 10-16) en "vrije technologieën" (art. 17-18). Welke technologie onder welke categorie valt, wordt bepaald door art. 16-17 van de Chinese *Law on Foreign Trade:*

Law on Foreign Trade of the PRC (artt. 16 – 17)

Article 16: The State may restrict or prohibit the import or export of relevant goods and technologies for the following reasons that:

(1) the import or export needs to be restricted or prohibited in order to safeguard the state security, public interests or public morals,

2) the import or export needs to be restricted or prohibited in order to protect the human health or security, the animals and plants life or health or the environment,

(3) the import or export needs to be restricted or prohibited in order to implement the measures relating to the importations and exportations of gold or silver,

(4) the export needs to be restricted or prohibited in the case of domestic shortage in supply or the effective protection of exhaustible natural resources,

(5) the export needs to be restricted in the case of the limited market capacity of the importing country or region,

(6) the export needs to be restricted in the case of the occurrence of serious confusion in the export operation order,

(7) the import needs to be restricted in order to establish or accelerate the establishment of a particular domestic industry,

(8) the restriction on the import of agricultural, animal husbandry or fishery products in any form is necessary,

(9) the import needs to be restricted in order to maintain the State's international financial status and the balance of international payment,

(10) the import or export needs to be restricted or prohibited as laws and administrative regulations so provide, or

(11) the import or export needs to be restricted or prohibited as the international treaties or agreements to which the state is a contracting party or a participating party so require.

Article 17: The State may, in the case of the import or export of the goods and technologies relating to fissionable and fissionable materials or the materials form which they are derived as well as the import or export relating to arms, ammunition and implements for war, take any measures as necessary to safeguard the state security. The State may, in the time of war or for the protection of international peace and security, take any measures as necessary in respect of import or export of goods and technologies.

Procedure

Volgens de *Regulations* mag "verboden" technologie (uiteraard) niet worden ingevoerd (art. 9) en als de technologie onder de categorie "beperkt" valt, moet het contract vooraf ter onderzoek en goedkeuring worden voorgelegd aan de "*competent foreign trade department under the State Council*", *in casu* MOFCOM Department of Foreign Trade (art. 11). Deze moet binnen 30 dagen over de aanvraag beslissen (art. 12). De toestemming van MOFCOM is vereist voordat een contract tot stand kan komen tussen importeur en exporteur.

Bij een positieve beslissing wordt – binnen de genoemde termijn van dertig werkdagen – eerst een "letter of intent" verstrekt, waarna het contract tussen partijen kan worden ondertekend (art. 13). Een kopie van het getekende contract, vergezeld van de relevante documentatie gaat terug naar dezelfde

overheidsinstantie (art. 14). Daarna kan een “technology import (or export) licence” worden aangevraagd. Binnen 40 werkdagen wordt hierover beslist (art. 15). Het contract is van kracht op de datum dat de vergunning is verstrekt (art. 16).

Als de technologie “vrij” is, moet het contract bij MOFCOM worden geregistreerd maar deze registratie heeft geen invloed op de geldigheid van de overeenkomst (art. 17). Binnen 3 werkdagen wordt een registratiecertificaat uitgereikt (art. 19) dat de partijen nodig hebben voor de betaling, de douane, de bank en de belastingen (art. 20).

De licentiegever moet in het contract garanderen dat hij de rechtmatige eigenaar is van de technologie of het gebruiksrecht heeft of geautoriseerd is voor het gebruik van de technologie (art. 24). Bovendien moet de technologie volledig, accuraat en doeltreffend zijn en dus in staat om de gestelde objectieven te realiseren (art. 25). De licentienemer moet van zijn kant de confidentialiteit van de geheime informatie respecteren (art. 26). Verbeteringen van de technologie komen toe aan de partij die de verbetering heeft aangebracht (art. 27) en “onredelijke” verplichtingen (verplichte aankoop onnodige extra services, beperking scope bevoorrading, …) zijn niet afdwingbaar (art. 29).

Verantwoordelijke uitgever: Marc Bogaerts

Auteur: Koen Vanheusden

Verantwoordelijke uitgever: Sofie Albert

Grafi sche vormgeving en uitvoering:
Image Plus – corporate communication

Gedrukt op papier met FSC-label

Deze studie is ook beschikbaar op de website van het Agentschap voor Buitenlansdse Handel: www.abh-ace.be

Hoewel alles in het werk werd gesteld om nauwkeurige en actuele informatie te geven, kan het Agentschap voor Buitenlandse Handel niet verantwoordelijk gesteld worden voor fouten, weglatingen en leugenachtige verklaringen. Het kan evenmin verantwoordelijk gesteld worden voor het gebruik of de interpretatie van de informatie in deze studie. Deze studie heeft niet de bedoeling advies te verstrekken.

Datum van publicatie: octobre 2011